

inb. den 7. April 1816.

N: 262.

Svar på N: 2. på Sällskapet fråga
om Nordliga Finland utsläpning
de m. m.

Den 2. 3. Sept. Svar. 2. 15. Okt. Ingrederer —
Dignarogue via — miseratus Agrestes

Virg.

Åf samtida erkansta mötes denna Kungl. Svenska Hushåll-
nings Sällskapet fråga "Hvilka ämfallen äro dels för
Finland; allmänhet, dels och förnämligast för den
Nordliga Provinzen at påstå och vidtaga till-
hållande och förkommande af de så ofta vid-
träffande migväxternas järn och förpörande sälja-
sen? Genom hvilka utvägar skall et visst behöfligt
medel Quantum såd altid och äfverall kunna
hållas landet behanda; de gäva ären, af Gorden
hjelp med någon behållning till de handla; de vara
af i tid förberedd och ifrå utskickare för privata
egen räkning anskaffad tillgång? Hvilka äro utom
Åkerbrukets de närliggande, hvarpa i allmänhet och
Nordliga Finland välutgå och panninge flyrka, samt
vid infallande migväxternas de räkning från trisp och han-
garnad hufvudsakeligen för grundat och hvilka me-
del äro at vidtaga, för at dels upå en allmän-
hug för deesa räkningar dels god den, så vidt möj-
ligt är; fria lörande och fullt förande emellan
samallt? Om järnen; saknad af erfarenhet och ledning
icke kunna tillfidsfalla, ägen likväl den Patriotiska
välvilja som väckt frågan et uphögt värde, och ut-
vecklade irringar, äro afslut den band, hvarsthen
man måste gå till samling och lys.

Frågan innebär väl en afigt till Finland allmänna
behöf i detta fall; men som sådant öfvergå en enskild
förmåga, och migväxternas luckna sig järnen; lla-
boras den, instänken närgående försök till
medel till detta änd.

At migväxternas här, på så tillgängande grupper

af den lifvade naturen ike kunna förekomma i
en vafarhet, som Keijserliga Hushållningssäll-
skapet ejes anmärkt, ty hvad kan forma sten-
halla de flanka afbrutt; temperaturen som här
på medelstiden emellan Solfändet och Dagjäm-
ningarna inträffa, eller den allmänna naturen
deconomiens revolutioner, som tykas vara gifna
at äga afsmad, men skarpa den menliga
omtanke.

För det framhåda kappet må dock anmärkas, at
man äfven här under viga jordbruket förhållandet
mindre afventyrat. Enligt en jävel upräknat
både Åkerlaget hafva medelmättig höjd, och
friskt hälf flytande vatten emot Norden, vara
fritt för Växten och Lösen med gyllig grund
eller emot dem skyddas af Berghog samt för
öfrigt äga väderväning. Man anser danjordens
kylförlideligare, sinnen skinnig nödvändig, äfven
på en jävel, såvida kalas värtidigarna nödvän-
ga, godkärnen tidig jävel, emellan vännusten
under den ställelik värande dagen snart för-
flygen. Oansen Kärmyllan jävel Lötjel amne
tyntig för sand, samt både kylande och
lätlare vegetabil, men äfventyrig på Lerjord,
där den sumit draga en flugv rötta eller ragg,
med et lev, man yrkar med skäl nödvändighet
och, förmanen af alla, såvida allmänna förhåll-
anden, varigenom Norden kan bringa till högre
värme grad utav äfverdrift för vegetationens
processer.

Ännu är dock dessa försigghets mått, präntet
allmänne eller om de iagttaget enligt upräknat

Skickeligen at upätta migrerat ärend förloppen.
Et af skålen deit kunde jäkes; skickelig åker,
videt på vida den; Skogstrakten upgar föga till
men än 20 Tunland på Markatet; men de man efter
siman at den på andra går till 40. och enligt
jävelis beräkning Uleij Län som på 97,000 per-
soner folkmängd en Åkerjord af 40,000 Tun-
land, prar af förhållande $\frac{1}{4}$ delen kunna anse
ägen jävel. At de på vid medelmättig skov, gifva
7 1/2 Sumor efter Summelandet eller 2 Sumor på Lön
som jäkett; förning med andra vigtiga beväringar,
förlän för skogbet, men under en lyckeligare gifva
9 till 10 Sumor efter Summelandet; skulle man tycka
at landet; anse till sin åkerid både vara
skyddat emot hungersnöd.

Övare för jävel äfven under jämna tiden ike sker,
mått jävelis hafva sin orsak deit, at nämde läsko-
fölgande anbringa at äfent fördelat eller orätt av-
vänd. Visseligen röja sig brister i bägge dessa af-
seenden, men i sumerhet försjeran det jävel
som till absolut minskning; förvädet präntet,
at äfer.

Med undantag af någon mindre Quantitet fram-
mål hvormed man ifrå närmaste svenske kustene
hållsten sig fisk, har ingen export skett på flera
år. För vällesnad kunna ike eller de på olyckliga
trakter beskyllet, ty Bank falen och Stång emellan
vidje land och; skålen pröva ännu till förre
delen på den rikares som den fattigares bord. Det
är också billigt och när man delar tvardag
föden med sina häffan, man äfven gifven den del

af sin Högsts rätt. kornet, som dock sker fallan.
Dränrens bränning allena var obeliskliga hems
fende, är den, som vid så knapp tillgång
redorjken vägskalet vägrasterna till förmod.
Mamma således et Dränrens förbud kunde ej
ta förloppet? Samolikt ike, som människas
naturens ofullkomlighet är sådan, at det onda
vänken forare än medlen deremot, i syn-
nerhet sedan det uphunnit venand rykning,
och i öfrigt i de nordliga byggena inget
mer läckande aulemng till moderneringens för-
kofran lären gifves än detta mig bruk, för
en huld Regemng sinna nyttigt at med
afvercende af hjälpa mig bruket, goda det
för landet ja litet skadeligt som möj-
ligt är.

Uti et sådant hänseende synes inget med
Climat och Local förmlig i häng bevis af
mera skyndsam effect, än den några Economi-
ma handa förut ~~erhått~~, nemf Potatoes kul-
turens allmänna införande.

Öfverlign af den ofarenhet at Potatoes växtens trifes
ända in i Lappoknarna samt ger oss en armig
jämförlig och flundom öfvertriffande den man på-
räknar allmant i Jofferbyggena, ja ända till 20 om-
ror efter Sv. at den, gjömd i Jordens moderliga sköt-
sel, sig mindre frostom än Cädeslagen, och at den
mångvärt man mågon gång öfverklagan, at ofstod
en fölgt af forka, af okunnigheti skälles, be-
dragen vantar på öfverdrifren afkastning, än

af climatet. Det har väl ike nekat, at den i de nordliga
delerna till sin beständelän käller mera vatten och
mindre häkkelst än i de sydligare, men om, som man
erfarit, den afren här under en flags förädling gifves,
Sv. kaner Dränrens och man dermed jämför den
mnga jordvitt växtens intages, synes det säkert at
den i Orrens närvarande tillstånd öfvertriffas en
vridgad Sades Kulten.

Infrä Kung. Hushållnings Sällskapet, som för Potatoes kul-
rens allmänna upmuntran äger afren denna ors odlade
tackfambet, har man i öfrigt redan bevisat dess fördelan, när-
man upgifvit at i Climatet ike ligger något hinder emot den.
Det enda som kunde tilläggas at en upgift har en högre
odling, än den af några Rappor på Rökens kunde utän
rättning i Orrens jordbruksfätt eller kulan minskning i nu-
varande Sades afkastning införas och upmuntras.

I Öfrö delarna af landet är Orren fördelad: något vid 4 laka
forda skillen, för Råg-Korn, och både under Råg, Korn-
brädet besas till högst med Stämpa, Savolaco Sotak och
kanske Rosor. Den öfriga jordvitt af korbrädet be-
gagnas till inget ting, och kunde således med förmod
till Potatoes användas. Vid hufva fördraget man i Allmän-
het det maktande 7. Skiftet. Under detta Åkerbruksfätt
lyker hufva kom landet eller 6 af hela Åkeren
enligt växelbrukets reglon utän förlopp kunna uplåtas
denne Jordväxt, som utom sin rikeliga afkastning,
afren har visat sig annatänkningarat jordförbättrande.
I de öfriga Rågbyggena samt i Tornea Åknar besas
hela Åkeren alligant med Korn, at afren haraf öfver-
lätes Potatoes växtens, måne nuvarande tids jordbruks be-
grepp ike ogilla. Då man på detta fätt enligt

en sund Oeconomies föreskriften begagnar sig af Okerus
hänse, upkommen af förra om hvar användan,
och man tycker sig förslagen.

Kuriosum

At emellertid Potatoes hvar nyttjas i allena som
Äppelvård utan att som et genom räkning
smakligt gjordt för, både redan varit et Oeconomi-
miskt Åsätt. Dessa Landorten hvilka i uppen-
bar sin rika Julekänslor ämnar njuta fördelen af
Oeconomiskt föda, vilde och fisker, hvar des bruk
som näring ämnar på tillverkan och
anses öfverflödigt. Des begagnande som försvårat,
skulle här på sina ställen, redan blifva et and
för Husvärdarens omhändertagande, och lämna i alla
fall en utväg för öfverflödet, som säkerhet vara
tacksam. Men des viktigaste bruk för närva-
rande tid synes vara des förädling till Brännvin
och är det blott härigenom man kan hoppas
att för alltid slampa och bank hvar försvin-
nar en Oekonomisk mätredning.

Jongru näring synes vara mera eucig med extens affärd
senhet, Climat, vana och affärdsmis tillfällen. Västas Lapp
markerna upptaga 10,000 kamor, hvarna i öfverflöd så mycket
Handeln är till betydlig del fört på denna artighet och
man söker sig affärdsmis lat alla till. Oekonomien
hvar för öfrigt räknas minst till 1/2 kamor på person,
ty öfver de fattigaste hushåll framför på detta
altore sin halpa eller hela Summa. På detta sätt
framkommer säkert 2,000,000 kamor, hvare tillger
minst 15,000 Summa, och är det Potatoes kulturen
man ville afföras denna production, verkar detta, skall
säkert inom få lyckliga år et nödigt öfverflöd finnas.

för de händers behoff.
Man kan förstå en allmänhet här: sin försäker-
ranon, och brukande för alla nya företag, till en
betydelig förändring i des hushållning. Säkert
måtes des: sin början af all slags presention, preve
markts förak, enskildes egenmytt. Formodligen
gives icke någon säkrare utväg än att tillata för
Brännvinbränning af Potatoes utan afseende på
Pannernens eller till med förbud emot all Sades-
bränning, utöfven en kort tid om varen. Premien
i Cantant för 2 1/2 % graden af ordning och föräd-
ling, kunde öfver, sin månad vänta för ändamålet.
Dä eller et så beskaffat förbud emot Brännvin till
vårdning af det, man ville förmoda att förändrad
jordfrugt blifva mer begärlig, kunde öfver frågor
manne icke någon ringa del af kronns tynden, half
Brännvin arrendet, häruti kunde utgöras, sedan förut
affutade. I
Wid en utvidgad Potatoes kulturen förefår alltid hvar betänd
ligheten, nem förvarandet under kall arstid, samt des att
Potatoes bränningen ofta misslyckas. Des förstås är vänta-
ligen öfverflöd, och jordgröpar och gles. hvar så ofta
svika. En kallare öfvergåen väl rika en Bonde
förmåga att upföra, men med det ringa behof hvar för
öfrigt af en, sedan byggnad hvar, fördes ^{den blott} vänta möjligen
och vänteligheten länge dröja. Ofta även denna om-
heliga förvänt afseende: Javarna förvaring rann, i allena
af köld utan och af varme meneligen de är de kalna
i Gaden är ringa eller ingen. Som en förslagsmening
med någon dock: oöfverflödigt erfarenhet grund, ma

omnamnd at förvarat: Sjunda vatten. Joän, Lefson
eller Drummän, som bibehållen en jämnare tempera.
Fän tykez kapa för sig mycken jammolikhet. Den fjernare
sprängheten må hända afläst en förgt af den brist
på kärleks. som här hos denna väsk röjes, måtte
kunna afhjelpas med mera socker ämne eller maly.
men som emedertid illa utförda försök vanka lika-
tyckhet ondt till efterdomet som goda exempel öfven-
bräffa all både muntlig och skriftlig undervisning
vägsd man föreslå at Key Finiska Kusthållnings-
skapet säcker jama nyttigt, at af Potatoes undersökta
behållning eller med förskjutande af den betydliga
Ahlmanska jöndens lyckliga tillgångar, vilka, samt
underståda något Öhemman: hvarje socker, som
till odlas, förvarande, och bränning, af Potatoes allena
anlägg, samt med tillräde accordman försags. Ca.
pistolat kunde säkert icke gå förlorat och des
bestopp vore mindre än man ville föresälla sig,
ansende till de obetydeliga Öhemman prisen i de Nord-
liga Öterna.

Ämnas en ompändighet kunde ^{ämnas} så väl detta
förelag: symmetri, som i allmanhet landsbygging
begynnning och flyttka, nemt at Värmens bränning på
Detta sätt öfve mera Landmannens and Stadernas till-
hörighet och förman. På hända kunde därigenom
infrorselas så ifrå Utrikes ord inskränker, och
tjelpa sakar såunda befrö en rationel vinst. På
ämnet at för öfrigt Landmannens svar för icke
afven förslaget? han äger både till Laga och till
Dittil-af honom kan icke betydlig afseendrikt:
tilvandrningen befarar: Landmannas måttan-
samheten.

behöva härigenom till naturliga vänd. Man ville förmoda at
Staderna för et så godt ändamål med nöje upofra några
fordel, häst deras förtup beisen ringa, och det kan
vara dem såsom rike Seminauten tillguldigt, antingen
de köpa Spannen eller Drämnin, skulle på denna
värd någon brist uppå sig, kan den i haff icke
bestäva så äfventyrlig som brist på föda

Möjligens torde några Landhushållare, bekant med den öfven-
bräffande förmonen af updrifven Potatoes kultur, befrö at
till: Jordbrukets förkopän, och erbjuda at all nämnam
at et tyende under läggan - Emot denna vill man återgå
sig vinstens förmonen som bevisan, at icke måhå flyttka
tillagen, använt Regard för villesnaden öfveflodets rike
som för sit tillfälligt ställande, och retan till samma omständ.
sambit, hvartil nöden förut möjligens tringad.

På det föregående har författaren vägt framfälla sin
öfveflytt om et sått svarupplä enligt frågan, et
sådant medel Evantum så kunde under goda Ön
af Landets egen jord, framfälla, som megafve någon
behållning till de härda - han öfve flyttka, eller:
brist såsom ^{nämde} medel quantum, genom i tid förberedd och
ifrå sått rikard Öten för privatet egen räckning
anskaffad tillgång kunde hällas Landet tillgånda,
förelagd at, uptege.

På det öfverskott på sått et Land äger, om också på
onskilika händer fördelat, lijen redan et räckningsmedel
under fören tid, men som detta gärna spares till be-
hovets stund, och således icke står at öfve af de
fattigare, utan upoffring af des framtida välpän, har en
ömsint Syners till efter annan vant omtänkt, at med hane
Magazins inrättande i Lokarna, förekomma denna öfve-
genhet, men var tillförlig allmänna erfarenhet och spillor-
ne

ne af sådant Lokne Magarinerne apen, i de Nordiske ostena
bevise at denne valgværende affgjort salunda skal at vinnes. Typ
være bibeholdt inrættninger svarer den enkelte
vinsken er udførelsen ikke længe sid varet, og det
den ej inget motværker den. Væden utænkelig
og motværker afskrivning, udførelse Pædagogik,
Regionen, såvel endige forværing, vid åter betalt
nenged, mammam, hvad credit no. no. forete og
ohjælpelige triffen, ja. Sjelve tillid til elskant
understøtt kan forløse industrien og omstændig
Enskilt Låne Magarinerne end bestemt været
fra Turman beparer sål ikke af dege olagen
heten, ^{men} Kurma er utæn et særskilt Ecken,
eller rættare aldeles ikke besta - hvilket utvæg
blin da afriq? Irlig inget amman, an at
efter den Egyptiske Josephs Red, Høje Kronen
hætte tillata Loknerne at man et vespantel an
hos sig nedlægge et sådant forråd af såd som
Kunde, anse såsom fyldt til et behøfligt
medelquantum, samt Nærlig halle dette forråd
alla dem som lida ned af naturlige Næring
forløst, gennem Salu til hande.

Dette uplag kunde vel nu gøre: Kronen
vanlige Magariner, og forsalgningen deraf gå
egenom Des Upbørdraan, men for at gøre in-
rættningen fullkomligt fri og uberende, vore
det må hændt for Landbyggden bekvemligere
at enkelte Lokne Magariner inrættades og
Commisionen tilfættes, til hvilke det end Lok-
nerne fulle borgere for Køpskillingen bespæ

6.
overlæmnet. Herved borde al Pakkalleri dyremæssig
indvikat at Magarinerne vore forsette med Larm af
bestemt rynd, at eller Town tomme, og at en Revisori,
rejs hverje viden da behøvet for året der vore forfælt,
af Kronen Foyden forrættades, og medlem for det bestemt
Lararne upbøret. Vore det likval Commisionen ubelagt,
at om god såd for lika pris som Kronen, med hans
port Kaffraden inbræknad, mon Lokner kunde up-
køpe, en sådan uphandling der forimand vækspætt;
Og berode det sådan på fremtid efærentet, end
dette Loknerne hos Høje Kronen nedfætte forråd, kun-
de læmnet til derat egit besørjande, eller helt og
hælt gennem Kronen Magariner Forestandere forvælt.

Af den alle Munklige inrættninger end mig bruk,
ofskiljærlige - af den kan kunde flere besørj, såsom
afværdigt i pris, forvælt eller forværdigt forværdigt
eller forværdigt udfælt under menfælt liem, da
Magarinet ikke kunde tillid - Mammam end skænken
og vækspætt, Inngbræning eller såvel utlæmnet
til sådant behøf, der forværdigt i fæmre, Magarinerne
værdigt, tillid skæden, med et ord alle sådant olykkelige
og forværdigt påfærd, som den enkelte egenlyst utlæmnet.
Det synes derfor nødigt at gennem muligast læmpelige for-
fættninger, Lokne Commisionerne forelæde samme ansvær
med samme forværdigt som Kronen Magariner forvælt.
Og som skæden bli lallend Lokner, borde til undvikand
af det mig tænde vækspætt Inngbrænt lantagare, Upbørd
man Høje Pøssionater, Handlende, ej en gang Lokne Bespætt
derat inget, utæn Koff Bes. 7. godkænt Rønden, den Lokner
jælt kunde controllere. Vid besværdigt ad det likval
Lokneskrivarene pligt at betæde, vore utæn værdigt røflagende.

Om en utöfning förmedla omständigheterna at vidröra, på hvilka
kor beskaffenhet sakens möjlighet och beständ
beron, samt Transporterna, priset, och Quantiteten.
Det är naturligt at transporterna bestå af och så
möjligt at igenom socknarnes hjälpa. Nu hvad
nogren beträffan, är säkert at om den drabbar inrätt-
ningen i symmetri under des barnsom, des följden
blefva mera brukande, än det enda som den borde
afhjelpa. Länga för transporten är således i möj-
ligaste måtto at undfly, ej en gång de kortare
borde skje utan assistance, och i allmänhet blefva
Landtransporten at fördraga. Som kostnaden måste
ingå i priset, borde den i tid förmår, at efterrätt-
ning inte må falla den behöfvande till last, samt
om möjligt förutse, på det at Lokne Commisjonen
eller Konans ombudsmän må kunna uppgiva om
Landet själv kan fylla behövet för lika eller mindre
pris, i anseende hvart en Central Commisjonen eller
Direction, med kännedom af olika orters färd värde,
kunde längre in i fästbyggeri, hafva något skäl
för sig.

Hvad priset vidkommen nödgat man önska at Höga Konan
säker förmå god at till dessa varelshade orter förmå
Nadigt bevilja Markgångs pris af att efter växt, det at
till et medium efter hvad årets gröda i hvarje lands
tracten betalar med häft den förhöjning i priset
som transport kostnaderna, assurance, Magarins Com-
missjons spill och afskrifning goda nödvändig, kan i
annan händelse fånga eller förvara affaktningen
Nuligen utöfning fråga om Quantiteten. Som and-
målet är at finna fullnaden till et sådant medel

7.
Quantum så i orten, som kunde försäkra emot brist och hun-
gersnöd, skulle man förfalla sig at för et allmänt sån hela
åken afskrifningens summa beräknas förberett. men usaren-
heten upger detta annorlunda. Ehuru några tracter här-
skade alla är hänföbar af frost / lyckligtvis såvenda an-
ledning till migväxt här är kind inbrytning likväl, ike
allmän migväxt oflora än vid just hvart 7de ån. af
nöden lara. Jöken kvar och en under god tid aflägga för
det tillkommande behövet, så mycket kan kan, och till
en sådan besparing skulle orten ännu mera förmå, om
de individuelt lidande tracterna af det allmänna för-
det blefve underflödd. med säkerhet kan man därför
antaga, at vid et inbrytande sån, en häft af Inbygg-
rena hafva minst et års förlag, och at den andra blott
för et häft än behöfvat besparing. Ty ehuru växten
är med hälsamt bibehållande såja användbar lefven
man dock till häftan sårap. Som Landets åken af-
kastning är beräknad till 200,000 tunnor, blifver be-
hövet således 1/3 sårap eller 30,000. men enligt usaren-
heten är hungersnöden kanbara om vaxren, utvunden,
Sommar Mandarone lämnan, så väl öppen förlagenhet,
som den öfverflödd naturen, tillfällen till någon redning
i följte hvaraf behövet inskränken sig blott till 1/3 del eller
25,000 tunnor. I fall således 1/3 del tunna utlägger för hvar
person, eller som bättre synes halv annan gång så mycket i
de socknan, där migväxterna förast härja, med häftan
mindre inom 10 mil nära kustern, dock under vilkor at
dessa förad såsom et gemensamt hell borde bestå fran
annan, at med all sannolikhet, detta vilgorand
systemat vunnit en

Men denna rättelse kunde och borde till infästning och värd
 anses för sig. I sådant fall erbjuder sig ingen annan regel
 att följa, än den som af redan angifne Wranwies con-
 fumption står att laga och hvaras förlust som väsentli-
 gen följande att erfattas. Äfven under förord an kan
 minnige lyssnaren ike afhålla sig ifrån en så värdsam
 förklaring, och den utifrån, Ståderne tillförde
 spammål, försvinnen därvid eller updrifves till et
 mig ^{som} god att den ike kan lösas.

Som omedelbart i alla hushålls angelägenheter endast
 tid och erfarenhet kan bestämmd värdet af företagen,
 må utlaget inskränkt sig till de mest lidande tractema-
 sation i Tornea Härad till öfrige delarne af Swebala, Ka-
 nell och om möjligt Södrankylä Lappmark. I hem-
 till hemtrakts, Kupans och öfrige landet af Pudas-
 järvi Sakw. i Kajana till Hyryyjalmi och Kiehmans
 församlingar, samt i Salo Härad till Sohne skotome
 af Pyskä och Kalajoki. hvarford och försökad
 till en början kunde fläda vid 7a 4000 tunnor.

Omnu blir en anmärkning vid detta förslag nödig,
 Anfästningen är beräknad efter personernas autas i
 stige hvaras och utdelningen under allmänna nödan
 under något när vid samma beräkning grund. Som
 i öfrigt folk mängden ökas, torde skeja nödig, att
 ungefär hvar 10de år en ny infästning värefter sken,
 hvarerätt om tillagande kultur gjorde inrätt-
 ningen öfverflödig, saknarne kunde återfå hela
 sig nörelaga.

Äfven emot detta förslag torde man invända, att
 inrättningen kunde föda säkerhet, eller vid förord
 an, då ingen permittion tillgång gifves, skeja

skingärlig; men i förre affendet bör man erbjuda
 sig att permittion är et för en Kontu all för
 dyrbart villkor för att besidaglas; och i det tredje
 återstär mig en annan utväg, än den, hvarfild ike
 kunnat undvikas, att en Nädig Regering säker
 med län och afskrifning bestå en ord, som på-
 kallar allmänt förbarmande.

Under fröktan för en tröskande vedlyflighet,
 nödgas författaren ännu följa förvarande fråga
 och i öfrigt till Landets näringar, hvarfild utom
 Åkerbruket kunna bidraga till räddning emot
 brist och hungersnöd.

Et Land med gemensamma behof och bristen
 torde man böra tänka sig som et enhell-
 hushåll. Ju mera man communicerar, desto
 flera utvägar har det till försij, ju mera af-
 laget desto värdfammare behöfven det vara om
 sina fördelan i symmetri om klimatet förnä-
 ran företagen. Att de Nordliga Orsaken mistaga
 sig häruti och under en lyckelig dag tänka
 mindre, än som vederborde på Morgondags behof-
 vet, är ty värd säkert. Man åter sig hungriq af
 Agnar och bärsk för att förbrama sin lät till Wranwies,
 förmelar må hända sin åken för att låta den ofugt ber-
 ligga i träd, föröden sina skogar, sina fisker, sig
 villebråd för det närvarande behofvets kraft, och
 ehans Sontonen välten vid samma närings säng, som
 rigtade hans Farfar, men kan ike et, den må-
 de naturliga förmånerne aflaga mätte konfflidern
 ökas. Tröfugen hafva fördom i lika grad som nu

Bores anda och Kärrens ängon odligt Jordbrukarens
goda, men han kunde umbära dem, Ty i den
vida naturen, erod sig rikelig esförlning, med
ringa möda varmen

I detta quabliksande vid det gamla ligger
sädes, til ike ringa del, orsakens hvarford
migvakterna. Slipa här ja ~~kändarna~~. mwaaf.
seende på den rikande modernärings jamna
fiskofran tykes börä hora tid seden, dock
som nära ² m af året är för detta yrket
nästan olegagneliga, och sådes behofvet sträcker
sig äfven til dem, måste andra beröringar
fökas. Ålora af dem orten här, äga och det
vorde at de något när esatta modernärn-
gens förlusten, och väl anordnade kunnat
stha tillamman med framtidens fordringar
och det allmänna interaget

För at äga en äfverigt af dem, måste man föresälla
sig landet omkring Kollniska vikens under kromellen
fyra jordlagu, hvaraf en bredt af halp annan
til 3 mil kan anses som en Skoglig Brandkust
vaktad af Vårfloden, 7 a 10 mil ofpanons som
et Skogbeväret Bergland och 10 a 12 mil ännu längre
bort som en fullkomlig Skogsbygg med alla
des förmånen och bristen. Hvad de nordligaste
frakterne ofubliken ad Lappnank. Den förf-
nämde här Laxfånget, Ufvarne, Strömning
fiske vid Kusten och äfskellig försjuss af
varelse och Ståternas granskaps til sin beröring.

I den andra ruden Kaskap skolfelen, et eller annat brukt,
af Skogarne, såsom Järubraming, Skeppsvirke, någon
lag och Karl tillvankning. I den tredje alla slags Skogs
producten eller afstämning tillfallets art, bygge af
Timmer, Plancker och Mastelrad, Järubraming i
stork, Nedje, deputom Gusjöfiske och Skogs afvel. Dal-
ta dessa, än åkerbruket idkadt, vid Kusten molen,
näring och någonstades längre brest, såsom i Rava-
niemi, Sotkamo, Muhos, Ulliviesha, Parola u. m. Lapp-
orterna hvilka dock mer och mer odlas af bo-
faste Nybyggare, nyuta af sina Rentjorden, fiske
och smare skinvaror, någon esförlning för jord-
brukets fördelan, men af vana at försja sig med
något All-Säd eller mjöl, deltaga de och i Mo-
delandets migvaxter.

De huvudsakeligaste af dessa Naringgrenan
må koreligen genomgå, med hänseende til dens
föreläden, bristen, och hinden.

Kaskaps skolfelen intagen af dem, näst åkerbru-
ket, det första rummet, och är ja väsenteligen
nödvändig i symmetet för denna såd fattiga ort
at ingen bergning kan länkas den förutan-
Hvar arbeten för sin beräknan här, som
et oundbärligt förvånne En kanna Surrjolk,
om degen - Våde Hobärnens och utfordring fete
är merendels väl beräknade för denna Naring,
Men ängar endast efter Urminnes Svetsjon eller af öan-
turing hand tilkommed vid Väskan, floder eller
halporna Myron, är oafadt det i allmenhet rika

gräsrot, likväl af magrare höflag och på de
flera ställen olämplig. Detta afseende
ärostan äro mycket at öka och förbättra,
och för konfångers vedertagande är tiden an-
nu ganska afläp. De stor skulle oberäknelig
formonen vinnas af flodernas fänckningen
genom förfröningar, af flöde Ansjart och
Myrsed afledning, hvar på en rik tillgång af
vel, afven Kystning, äro blott känd. den
Sydliga delen af landet, kunde flere städer
redan med bälhad vidlagas. Emedertid gen
Exporten af mäss 60,000 till Smör en ovik-
lig inkomst af 420,000 Rubel. Des Apignation
som redan gör denna Naringe grev dyrbare, an-
nu flere kunde fördela blipa, om Smöret
art förbättras igenom en kallare behand-
ling och tidigare saltning än här öflij. all
öfrig Ladugårds afkastning, några tusende kalf.
Äro oberäknelig, förwinnen för hembehövet.
Flere förbättringar kunde väl i sin mått gäp-
na såsom införandet af förbättrad Boskaps
afvel. Islandiska Får, eller de hemförda Jung-
grev vord m. m. Dock torde varrenthet, gemme-
samma hägnaden, jaknaden af Oleskagan,
o. s. v. länge fördröja sådana steg, om och
Olimatet skulle tillåta dem.

Boskaps Skötsel i alla land, hvilken Oeconomus
plus utbr, men äro såsom nag mångfaldig
svårast, tarvar här all möjlig atänka

ty värr! är äro det första flaget dertill till häften
knapp gjord, nemligen Storffillet
Natt Boskaps Skötsel är fisket som allmänne
närings omsorgen, hvar med man föken upatta et stäl-
räckeligt och varulottad Åkerbruk. Här på lykes Lax-
fiske i Elvarne et eller annat Strömming fiske vid
Kusten och några betydigare et i de Landets Inlö
fisker vara af den best. affenhet, at de med något af
verkost betala den dyrbare sommard man dertill
använden. Det förstnämde gifver inom en manad
2000 summan, och ^{efters} ortens pris en redbar inkomst af
150,000 Rub. Des De sednare, i synnerhet det fiska-
nämde, utgöra till de deras närboende iskarer Faring.
Vänklig Värmaga träffas här på de de, och
all förfröande för öfrigt i denna väg, är en syn-
bar förlust både för Åkerbruk och Bergning. Landets
nag enformiga Malning är det enda som kan
ursakta den begärighet, hvar med man ofverlatent
till et så fåga lyckligt yrke.

Det hela är de Nordliga Ryggdernes fiske
med förskningens tillväxt så i aflagande, at ex-
porten nu mera inkränken sig endast till et utbyte
emot en dylik ~~var~~ vakra ifrån andra orten.
Arligen inkomma till Stäverne 7a 800 summan Ström-
ning — en obestämnelig dock säkert betydlig
Quantite, tillbyten man sig emot sparnemal ifrån
Westerbods Strömming Lagen. Deke ringa del af den
färska och torra fisk som nedföres ifrån Lappmen
berne och Norge begagnas i orten, och ofta in-
vid sina fiske träske fiskerare sig. behof af

smickor och Taimen / salms albula och Gruttal /
Yvån fjelpea Ruffland. Där för 30 år sedan 1792
14 Sumor som sista erhöles på Noten, anser
man sig nu lycklig at / efter 5 a 6 Veckor
trägen möda / få 4 a 4 — Af Sjuket. Kan den
egenliga Moderriäringew jäledes icke hämta
färdelst biträde, Administration icke länge med
mindre en uplyst Regering som en god, at inskränka
de afverdriska ja kallade Brandstato byggnaderna
i Elvarne och flera slagliga Skärgård sjöken,
som nu med förlust af tid blott föröda fram-
tidens hopp, samt at ^{med} härdigt flögande ond
gläpare Nötters bruk, i öfven byggden freda den
dyrbara Muikaw för total undergång, hvar
lyngel stum. Längd nu samman hörs utlagas
som den bilkommitté, Ma handa skulle den ja kal-
lade Sköl Administration, som nu för all Administration
förhåna et lika skyddande hänsende; ty ehvad
man om Sjöpe vandringar må säga, kan endast öfver-
flöd eller trängsel, tvänja dem at öfverge en del
då de bilkommitté.

De är de öfverbyggden af försynens handnjid-
ten en ymnigare skänk; Fogel och Djurfång
dröjs en synbart läglare börning. Ma handa
läten man vidfärligliga omständigheten förleda
sig af vällesnadens rebeler at förgäta morgon-
dagen, med öfverflödet god frukt vapren i Orten
och Landtransporten till Rikets större Städer, lön
sig för ingen del. Cyvärn. Lykel och den all-
männa Oeconomies Catastrophen skänka sig

11.
lika och på samma tiden till hela den lifvade naturen.
På vildt är jäledes tillgången lika gynn som på sad,
och ingenting vidare från ~~färd~~ at önska, än det allmänna
lip; Industrien at sadana medlemmar af Allmogew, som
tvoreken vid Jordbruk eller andra grofve beräringar kunn-
na åtråda, vilte med Dunplockning och bearbetning
af Landets finare Skinnvaror, hvilka nu oförvandlade
utgå, befrämja ja väl egne som det allmänna för-
delane

I sammanhang härmed förhåna Rhon afseled, Landets
ryktbaraste egenhet at omrämnas. Nu verande
anlalet i Söder Lockarne går till 5000, och i Lapp-
markerna till 4000 gången ja mycket, hvaraf 5000
går deligen i Väring förrådet - Då hvar Rhon i Or-
ten har et värde af 3 Rub. sin behållningew något
mer än 100,000 Rubel, hvaraf likväl större delen är
utom rörelsen, såsom Lapparnes befördeliga af-
hembehof.

Ekuru värlaw all vegetation i Lappmarkerna och
ämnen i de öfriga Skogs trakterne, synes detta öfver-
fläget underhåll ämnad, aflager det dock dageligen
för odlings hand och ingen menkelig magt förde
kunna alskalla des fluteliga uplysning-aktinn-
stene förvisning till den otillgängliga fjällen. Af-
gången är synbar där jordbruket varit innesat, ty det
ohägn Rhonarne föröpa ja Höfackon och Sverjon
god den katade

Ekuru jäledes Människaw, af sin egen mangd ja i detta
som i andra affunder, måste tvänja en natur till-
fländet, kan man i samning icke annat än beklaga
förlupen af nämnde tillfödda Djurslagter, som

med en vild läckerhet försen fjelva yppighetens
bord, med sin Hud, Vårdarens betäckning och
båd, och tvans fjorn lämna et nödigt tillbehör
vid de flesta tekniska behof. Den enda ut-
väg är fördröjd denna uplösning är, at Svedjen
uphöra och Lador påbjudas.

Alla de förenämnde Orken Nörings grenar, ehuru
både löjande och nödvändiga, hafva dock det
gemensamt med Åkerbruket at nås på lika
grad lidit af oöfversinnad årgångar. Evenda
beträffande naturen förmon, som utspärring
den atyflar ämnad, näml. Skog.

Skogarne. Skogbyggnadens åker, bro, värme, ljus, skor,
beskydd, Mångel, Hus och mångfaldiga ämne för
behof och vällust, der tillflykt under partid och
rikedom under en bättre tid af den vekt at de
under et lättat och förbättrat användande, kunde
befva källor för självständig bergning och natu-
rel förkofran, men vanvårdade utspärra all
begrepp om häfnad och beträfflighet. Deras
bruk bestån nu dan affaktning tillfallit gynnad
i Järnbränning, bygge af Timmer och Sagblock
samt Skeppsvirke, men det är försvärad
eller omöjelig i det uråldriga Finnska Nörings
lätet - Svedjen.

Det förenämnde i samma grad idkadt som Åkerbru-
ket sin tillbaka, är väl en tädte kultur, och
både således uke hörat hit men må dock som
et Skogbruk upptagas. Det öfvar nu mera
allena i de Nordöstra delarne af Lanet

12.
Såsom Kemibränska, Kupans, Öfre Svedjarsvi, Nyorin
Salmi och Kuumo församlingar, med et ord, hvilket
är annars betydning, allena är individuellt mig växer
ändagen inbäffa och de allmänna yttrade ^{den} störste inflytelser

Om nyttan eller skadan af Svedjebruk är man i öfrigt rike
enst. Det förvaras påstå at Svedjen är den enda naturliga
väg, förrefter kulturen af en ödemark hvar framgå,
at den öfverfamnade stord af flera föryade afframningar
hunnit ifrån baro till löfskog, ifrån et hemvis för ena,
och tydlig möga till rika Nödemarker, och åter på sig
än Maderag kända jugtbarhet, som tillskrifves en Tang
Skogstrand. Et förbud deremot skulle vid Åkerbrukets
norrvarande framfeg vara en blods prof, och fullligen
at Svedjen itkas endast på sådana ställen der en gröfve
Skog export aldrig kan tänkas. Andra deremot anse
Svedjerne såsom naturens grafställen, der all växtlighet all
lif uphörd, och i följ af öfverantheten to at de flestades
på Seelen uke kunna återvinna hvad de förlorat at i affu-
gande Timmer skog et kånbart skäl företen sig, at Åker-
brukare i den djupaste Skogbygge njuta en jämnare
välstånd, och at detta Nörings stätt vid stignande besökning
måste af sig fjel uphöra, emedan en Svedjebrennare, om
han uke med upofring af sin Timmer skog bragt sin jord
till lätta och Svedjen, hvilka hvart 20 år kunna föryas,
likväl emot en Åkerbrukare har behof af minst 20 ånger
före utrymme, emedan Svedjen fåret jäo dubbelt gläsa.
De tillägga at Svedjen uke till mera föfrens läge
än Åker, och at föfrens allmänna värdkan af Skog-
briff häldre till än afflagen.

Öfverligen framgår Öfvingen, et fukt falligt land
fordatt igenom Svedjen, och flestades i de Nordliga
Orterna där en gröfve export uke står at erhålla
kan denna kultur ämnad gagna. Föfveligheten fördror

i alla fall, där sådant kan ske, allmänna Skiften, eller i vidrig handelse at enligt 1775 års Skrifte Rådga för Savolax och Carelew rissa Timmerstagen tillsynas Herra manen at af det enskildta interessen värder. Damma handelse gå efter Landets nu varande hushållsätt öfver dyrbarketen, som med modernärningens framsteg ännu i Tvederap kunna bestå, såkert förlorade, hvilken man redan har frågen anledning at seke gå öfver ma följande jämförelse emellan Svedje och Åkerbruk upptager. För at underhålla vilig jädd af 1 Summa Råg fordrag i orten H Geometriskä iummeland Åker: 2 Skifte eller en lika vid Svedjemark

Svedje	
Fällning af 4. sum Skogupptagen	
110 dagvarcken a 1 Rub.	110.
Åfbränning jemkringrensning	
72 sommar dag a 1 1/2 Rub	108.
Fördring 10 dagvarcken a 1 Rub.	10.
Sädd mans och 2 Öke dagvarck 3.	
Skörd med skara 20 dag a 1 1/2 Rub.	30.
Hemsläpning Vinter tid af 60 log	
eller 70 Öke dagv. a 1 1/2 Rub.	105.
20 Rijen af 100 band för 2 ^{re}	
Qvinn personern	40.
Ulfäde	18.
Summa	244.

Åker	
Upodlings kostnad i Hönig mark gör på 4 tunbetken	
1200 Rub: svaraf Rantans utskott med 5 procent	60.
200 dag spjällning a 1/4 Rub	50.
7 plöjningar och sädd 16 dagv. af något mindre än 2 Rub.	31.
Dikes gräfsning, rensning, hästg, Göro reparation 10 dagv.	15.
Skörd med skara	30.
20 Rijen a 100 band för 2 ^{re}	
Qvinn personern	40.
Ulfäde	18.
Summa	244.

Härpå vill man sluta at med så undantag Svedjet är et sådant Skogarnas tillstånd, hvilket lika så lita flyddan för hönigens, som det med Landets framtid's kraf är förenligt

Deremot är 2re andra ortens Skogstrecken afvrida formen ligare af nemf^{re} järubrännning, såg tillvarat reng och Skepps byggen

Den förflnämde allestädes idkad, där någon mögelighet till afsläpning efter Landets floden visat sig, jändra till 2de Omrid från Ruffen är Landets verkliga flyrka. En ex

port af 60,000 Summa äfven under det mindre gymmade priset af 10. Rub. ger denna bränning redan et värde som rike uphöv= ner af någon af de andra. Dock har den, ehuru redan på väg at uttomma sina källor, ännu rike uppnått et lyckliga Öke som den borde tillkomma, hvilket följande Calcul förde uplysar

Med tämlig tillförlitlighet vill man veta at production af en med så kallad Katning tillvarhad järn upptagen minst 7 1/2, men af rätten 10 dagvarcken, för at vara framförd till af fällning's stället; medium härpå är således 9 ungefär, qvart 2de delar hora till en tid som vid jordbrukets betalad med 1 1/2 Rubel och in till Vintern a 1 Rubel. Arbets kostnaden upgör således till 12 Rubel på Summan. Vanligen har den belakt med 6 a 7. och förloppen för de aflägnare var redan så kånbar, at näringen höll n^{ra} at uphöra. Sid's förelvit är så en flygtig conijuratur, ökad utrikes Skeppsfart eller Handels politik, lifade industrien med et pris af 11 till 13 Rubel, kunde den anse belald med förusfaktande at handelsmanna Vahrens ^{pris} rike länpader därefter. Men om man och med erkänsla för en så aglunqverad handels manna sprit antager detta och hoppas så mycket midjeligt des förvarande, har hängenom dock detta yrke ännu ^{inte} uphöjt sig till modernärningens värde, den mittstark tvivel all Landtshushållning och Manufak= tur för fläpna; ty om 1 Summa Järn koflar i arbetsmöde och varckeligen betalad med 12 Rubel, 20 log således med 244, eller med det samma som förut upptagna calcul ruffatten för production af 20 Summa Råg, borde och Järn priset upbringas till det samma som för Råg eller 13 Rubel för at vara full lönande, eller at= menstone till Kornets pris 13 Rub., om man vill göra något afdrag; det affeende at Järn tillvart ringen at till betydlig del en Vinter förlyng. Denna

för Kung. Friska Huskällningens Sällskapet må handa en
 höllsam beräkning visar administrationen att järn
 bränningen för nödig för landet den och är, likväl
 ike full erfattin Åkerbrukets nöjden. Månen
 den således är för högt drifven, eller saknar
 vederbörlig frihet och affättning? Det tillhör stats-
 marnen att bedomma det förre. Det sednare är nä-
 mare Oeconomien, hvar system är, det befördra all
 slags industri; hvarför några ord här om må tillägga
 Man antagen således att denna production är nyttig
 såsom ett beträde för de Nordliga Örtarna jordbruk
 Det förklarar här troligen allena att denna igenom
 underlättad tillförsel som minskan Arbets löfnaden
 och förmerade eller värdade affättnings tillfällen;
 som öka formonen. A såge dessa afseenden är visst
 mycket att göra för samhälle och med människors väl.
 Landet flöser ike förgelöst anvisade dessa aflägnade orter,
 ord anvisade med stödig afventyr, försuften, eller alldeles
 ike försuften. Nya Canaler, sommar Vägar, som orten nästan
 alldeles saknar behöfde öppna, och Skepps fart på fjän-
 ga Ubrige platser sakas, förmerat. Möjligens vill man
 på samma nya Stads anläggning, i förnämlig afseende,
 men som dessa länge förligva fraga, så vida de hafva
 att kämpa med frängheten som de äldre redan besegrat
 åhufvan möjligt ike annat än inrättandet af et Chau-
 dele Compagnie eller Skogs Conton som ^{med} afdrag af Handels
 profitem kunde i likhet med Kongl. Svenska Jern Contoret i
 i Stockholm) hålla dessa grofva Landmannas producten vid
 et behörigt medelpri; eller att i orten förlägga et Skepps
 Wark med Skapelshads Rätt stäl på Actien, och utgrunda
 till alla de platser där tillförsel kan ske och billig
 affättning saknas. Som en lycklig försök af detta

jag må Wiska Skepps varf, medelpri, nämna, inrättad
 jemlländska Skogs orten till förmon - Utloppen af Kemi, Simo,
 Hjä och Pyhäjoki Upan, kunde erbjuda sådana lägenheter.
 Det andra Skogsbruk som till någon del kunde jäfva
 migvaxternas vara följden är Skeppsbyggnad. Nu up-
 föras såligen 10 vld. större och mindre Fartyg inom
 Uleaborgs län, hvar af Blot halwa förtelen är landets
 renligen Wirket och arbetet, så vida Skampa och
 järn är en tillförd förnödenhet. Några tillhörande
 artiklar såsom Skrakämnen, Plankon hafva i sed-
 nare tiden varit någon debet; men för Mattelrad
 saknar fjänliga Export fartyg och äga de således
 ike någon värde. Helo Landets formon af all
 detta kan ike högre beräknat än till 50a 60,000.
 Rubel och är således af den oförstjenta ringhet, at
 den afren med et lika välgörande öga behöfde äfva
 som den föregående.
 Den 7 Skogs production dock i orten är ike mindre,
 än såg tillväntningen. Landets, gång verande Urtens
 Wark är C. hvarifrån 24,000 Tuller eller så kallad
 enckes räkning af 2 Rubels pris vid Kuffen, möjligen
 utgå. Sednare tidens ökade Skeppsfart utom Öster-
 Bjön har de puton upmuntrad någon del af Allmogens
 till handfäring.
 Öhufvelagligt är denna Näringsgren framför andra
 fränlig at bereda et raddning medel för de nödfälde
 Nordliga Örtarne, så vida den till det snäppa, är en Vind-
 ten förtjens. För Stock är väl priset lagt omkring
 2 Rubel stycket, men som man troligen kan antaga
 at vid Skogernes närvarande tillstånd 2 man med
 1 häst för 7 Rubel nedslapa till Wattendraget möjligen

B. Stock om dagen, och nedflötta den till Sägvarnket
på höjden 2-3 ^{var} Säger a 1/2 Rubel, kassar ditto förslag
9 Rubel, och arbets mödan är således belagd. Erfar-
renheten har också under de sista försentna åren
visat att om också de haften som tillhörande större
Sägvarnarna samt arbete för deras behof ike öfver
nagon välmaga, hämpa de dock ike heller
med den ytteliga brist som hemsökt de öfriga.
Hvarför ike fullkomligt välstånd afsegt Nam-
gen, torde vara sökta som vid järnbränningen
verkan är annärklid beruto, att den ike höjdes
till modernare värde, af hvilka värderna
samt är att vänta -

Hvad handfäringar vidkommen, helt och hållet om
man så behåger en vinten försjuff, vill man hafva
uträknad, att 6 Sägvarnarna afgå till production
af en Sägvarn i Tums Värdet (transport kostnaden
oberäknad) som knappast kan göras in del, och da
denne såsom nu belagd med 6 a 9 Rubel är vid
haren väl ike i njutning af modernare värde för
del, men har efter vanlig arbets kostnad ike
rätt att mer begära -

Säkert skulle så väl Landtmannen som den Allmänna
handelsvägen vända betydelsen, om i mån af
utländsk begärighet Sägvarnens värde blefve
allmänna utbredd, och arbets mödan underlä-
tad genom smärre värderna. Oräkneliga
lägenheten dertill gifves öfven all, Dock som
denne äfven som de förenamde större produc-
tion

15
ne med förman endast flykewig eller i Stottor kunnat af-
ten Floderna nedföra, är Stomränningsen aldrig nog
okallade välörenhet et det hafvendjaketigaste
vilkon för deras befordran. För äfvingt torde för-
slag till en större Sägvarn af någon förbättrad
art, såsom af 2 Staden samt en eller annan skänk
handfäring, vara nog för att lifva denna flöde

Med skäl kan man härvid göra den anmärkning att
et så underlättat och updrifvit Skogsbruk, ika väde-
ligen som Svedjebrennarens eldan, skulle förda kronans
Allmänning. Skogar, hvaraf nu all Skogs tillgång be-
stär, och att således det framtida behofvet kunde
med fördubbling afseföra, hvad den närvarande bit-
raden gifvet. Dock som migbrakt ike utsputa nyt-
tan, och Skogarne dertillom så till sägandes förda
sig själva, torde det några försigtighets matt
blifva nödiga att iaktaga. Sådana tykas vara att
denne Allmänning så vidt möjligt blefve afsmälte,
på Öfversta Lagde, skiftade eller underlagde Benman-
inshildta värde. Att Skogens tillstånd för sådana ändamål
närmast byalagen förbättra, öfven som öfverdrifna in-
fyringen för tillkomma Sägvarns behof, hvarigenom
et tydligt Monopol kunde komma att utlösas.

Ännu gifves en Skogs tillväxning, der någon
Communication ike kan länkas såsom i Kupans,
Kernibräsk, Suomusalmi, möjligtvis fördelaglig, och
hvaraf någon del i ödne Skolorne af Ljehä. och
Kälajoki blifvit vidtagen, neml. Dalkaske bränning
af Umojällev. Myrspark. m. m. hit kunde öfven

räkna Myrjärens smältningar, hvilka vid Kajen
stad, allvarligen undusladda, inte skulle sakna
Rationatören, vatten, Skog eller Lönande utsigten.
Besynnerligt är att utom några Beckbruk
inga Fabriks inrättningar förekomma; såv-
dets Skåder; Dock Tycker att den inhämska
Ullens förbättrade bearbetning borde kunna för-
skaffa et helrikt antal Medborgare nödigt
underhåll.

Med föregående en enskild mans vordsamma be-
tänksanden är för ingen del meningen att för-
näma någon Menniskjes Clap, men så Handelen
som rätt jordbruket olivselagligt ad den vig-
tigaste källa för et Landt välstånd och Rikedom
Dess fördelan, hvilka lika med modernaringen
lida af den förtliga Arbetens korthet, och af-
lägsen local, kunna inte vara afunds värda.
Men så ändamålet är, att, med åsigt til moder-
naringens bristen som här visat ja ömmande
följden, och högt påkalladt både des Rege-
rings och Medborgares biträde, lyfta den fat-
tigare sock Clagen ur sin vannagt, kan in-
gen som orimman för menckligt väl förigata
att den mannen som arbeten för sina medborg-
nans Physiska behof, äfven har egna Makt,
Ward, Föräldren och rätt til någon beqvämli-
het, om han och under medgängen någon gång
glömde, hvad han frid tilhören.

Mitte för äfvi en följd af lyckliga är

16.
uppfylla jordbrukarens fördröjda hopp och be-
bygga de öde ställen som nu gifvas, att man
med Lön Skald ma kunna yttva sig. Sj-
ven Ökrens Woningar drupa af fetna, och
högderna är glada allt omkring.

---

inl. d. 20. April 1818

N° 85

Swart N° 2. uppå prisfrågan om Brännvinsveten på Nationens
industri och Seder.

17.

Inclinatis semel in vitium animis,
nulla ruina deformis est.

Berdn. J. 25. Sept. Saicp. 2.

Såsom ett försök att bevara den
viktiga fråga högjertiga kungliga Hushåll-
nings Sällskapet gjort till pris-ämne,
nämligen: Hvad mer eller mindre förmån-
lig verkan har Brännvinsbränningen haft
på Industrien i vårt Land, och tillika
på Nationens Seder? Hvilka äro huf-
vud orsakerna till det ofverhand tagande
omätteliga Brännvins supandet, och hu-
ru kunna de lämpeligast hämnas och
förekommas? Hvad återstår för
Religiöns- och Seds-Läran, för Lag-
stiftningen och Lagskifningen, för den
executiva Makten och Polisen, och
hvad ändteligen för den offentliga
och enskilda uppfostran i denna väg
att tillgöra? Och huru böra och kun-
na de förslag, som anses vara för
ändamålet de tjenligaste, bringas

Till en allmän och ofelbar verkställighet.
Torde äfven följande enfaldiga anmärkning-
gar få underställas Sällskapet's granskning
vid beprandets af första afdelningen, ut-
af nyss anförde fråga, nemligen: Hvad mer el-
ler mindre förmärlig verkan bränvinsbränningen
haft på Industriern i vårt Land, och tillika
på Nationens Seder; böra följande omflärade be-
teckningar verkligen anmärkas:

1° Bränvinsbränningen har medtagit en an-
sevärd del af Landets ärliga Spannmåls affrak-
ting och gjort en stor ^{mängd} af sjelfva jordägarens
till Spannmåls köpare, ökat Sädens pris, och
samt förvärat utgiften för den fattige att
någon gång blifva sin egen och kunna föda
hushåll; hvarigenom den egenteligen arbe-
tande bönen blifvit affräskt ifrån ingå-
ende af nya tjonelag, hvilket åter hindrat
folkökningen till ovederjägelig skada för
Industriern, hvars uppkomst i synnerhet be-
ror på mängden af arbetande händer.

2° För pluraliteten af Bränvinsbrännare de-
der endast äga små hemmans delar, är värdet
af denna handtering i högsta mån tvifvel-
lös. Bränvins tillverkningen är en sammanfä-
rd operation. Skall den rätt lyckas och lönsam
fordras den större förlag, infigt och noggrann-

het samt mera kalkul än vår allmoges
ägar. Beräknar man arrendet för rätt-
tigheten att bränna, Pannans pris,
arbetet på Bränhus och rejskap; stän-
diga reparationer, Lvarntullen, dags-
verken för kvarnrefor, för ved, till-
mätning, isflättning, afbränning,
klarning; åtgångens af den färdige
varan inom hus, transporten till
Staden, förtäringen under resan, un-
derpris för dålig vara, frukt och skä-
da vid mätningen, snatterier, misslyc-
kade bränningar m. m.; så kan fråga
verkligen upprättas: huruvida denna för-
menta genöfver till penninge fängför
allmogen bör anses förmärlig eller icke.
Besinnar man desutom att det-
ta slags fuskeri, det ena året efter
det andra, drifves inder Sverland
på kanske 50,000 ställen, att de
fleste Bränvinsbrännare plåga försö-
ja med egen panna den de ofta begagna
med sådan flit, att de, innan påföl-
jande nyåret, nödgas köpa eller låna
Spannemål till sitt och de finas uppre-
hälle på hvad vilkor den halft kan er-
hållas; så torde man vara benägen att
tillstå, det denna handtering, så drif-

ven, visserligen icke kan anses bidragande till
Industriens förkofran i landet.

3°. Att Brännvins handelen icke tillfyller
Landet någon betydlig vinst från Utländ-
ska Orter, eller genom en ökad penning-
fynnerligen bidragen till näringarnas uppbyg-
gande, kan inhämtas af Tull-registret och
sterne, för de fem siffrorflutne åren, hvilket
utvisa, att icke ens 50,000 kannor Bränn-
vin på denna tid tillammans, från Sjätte, till fem-
mande hamnar blifvit utförde. Den öfrige
ofantliga mängden deraf, som på samma
tid inom Sveriges område blifvit tillverkad,
har således kvarstannat och ätgätt inom lan-
det, utan annat afgjord förmån af allsam-
mans, än ^{kanst} Drankens, som illa omfattas
den på så många människors uppbrända
föda, och så många ~~åren~~ använda dagsver-
ken.

4°. En köttfam och förtärlig afverflods vate-
ra, som för hvar dag behöfver ånyo ^{påköst} ~~mat~~,
är således genom brännvinsbränningen blott
alla folk-klasser i Landet införd jemte in-
väg och tillåtelse för de förmögna, att de
med oskrä på oförståndiga medborgares fraghet

hvarigenom bruket af denna vara nu
mera urartat och ett omätligt begär
derefter uppkommit, som redan medfagit
mångas förut samlade förmögenhet,
tillflutit mängen verkstas, förlamat
mängden hemmans del, ryckt mängen
arbetande hand för all tid ifrån
nyttig verksamhet och i flere Lands-
orter ifrån Landtbruket bort-röf-
vat mer än en fjätte del af arbets-
tiden, hvilket allt snörrätt flöder
emot begreppet af Industri.

Om man nu balanserar dessa olä-
genheter emot de fördelar brännvinsbrän-
ningen påstas medföra, nemga en
mängd dalders och Lagders upp-
odling till Håfre-land, (hvilkas
afkastning dock endast är beräk-
nad att öka tillgången på Brän-
vins-ämnen, men icke att spara
Skatt-jäden ifrån de gamla ä-
krarne;) Drankens nytta i Ladu-
gårderna; den ofelbara utvägen att för
brännvin erhålla penningar ifrån

Præmligen på måndager och aflytte högtid dagar.
H fenn: Pro-mat

Brännvinsbränningen, kan merendels anseas en-
lig med verkliga förhållandet, (åtminstone i vis-
sa Stoknar, hvilka framför andra synes lik-
som öfvergifne åt dryckenstraps Läften, &
och hvilken beskrifning således med skäl afven
här återopnas.

Hvilka äro hufvudorsakerna till det
öfverhandtagandes omätliga brännvins supande,
och huru kunna de lämpeligast hämmas
och förekommas? Där det ämnas som dernaft
i Sällskapet fråga till bevarande framställas.

Desse orsaker äro, så vitt jag känner dem, följande, nemligen

1° En felaktig eller helt och hållet brist på
de barnuppfostran.

Hemma hos sine Föräldrar äga allmogens
barn merendels ifrån språdafte åren föga
tillsyn och följaktligen mycket själfsvald,
ingen eller förvård äga; erhålla intet be-
grepp om sina pligter, ingen vana att iakt-
taga dem; anföras sent till arbete, hafva
mycket ledighet, men intet anständigt till-
fördrif, läskas af elaka efterdomen och
finna lätt tillgång till Brännvin, Pådryckes.

¶ Men bland hvilka författaren likväl ännu icke äft fog
att nämna den Landsort, hvarest från han datar sin afhandlings

kamrater är aldrig brist, och så be-
gynnes den olyckliga leken. Utan
en fäden skola framträda den unga
Medborgaren en dag såsom mogen
man i det allmänna Samhälles-
lifvet, förer med sig sin tillvanda
Läst, och utgör en fullkomnad ju-
rare.

Tiggare Barn och fädane som
ifrån språdafte åren äro undan För-
äldrars och vårdares ögon och såle-
des sakna afven den lindrigaste
tygel på sine begär, erhålla intet
begrepp om Subordination eller
ansvarighet för sina gärningar,
äro fördensfullt ännu mer och nå-
stan oundvikligt i fara att blif-
va lastbare; hvar för de afven
i mognares ålder vanligen utgöra
ett Nationens affrum.

2° Supplösheten, d. v. s. hoglösheten
för nyttiga arbeten hos fädane personer
hvilka icke äro förbundne till redo-
visning inför någon husbonde för
sitt arbete och sitt uppförande, och
hvilka derföre vanligen uppfyl-

la tomheten af sina dagar med det dryckenskap. Bland dessa räknas hemmanägares afvittrade bröder, hvilka teftva sine capitaler eller af sin förbehållna jord, Lånhyssingar m. fl.

3. Den ymniga brännvins tillgången, som gör, att denna varus af sine älskare alltid och allestädes kan erhållas.

4. De tillfällen och uppmuntringar till liderlighet och ofverdåd som derjämte begifne personer hafva, under påstånnde Stads-resor, på års-Marknader, Nyårs-börs- och andra samlingars ställen, i Käll-plugor, vid oordentliga gästaber, på aflyste Helge dagar, Sobane-fester, tjenste folkets frimåndagar o. s. v., vid hvilka tillfällen jemväl nyborjandepinitivas och i konsten allt mera upprävas.

5. Elaka exempel, och

6. Wederbörandes efterlåtenhet att hålla hand öfver de till dryckenskapshemmanens utkomne försättningsars eftersefnad.

Allt de 2. sednast öfverfländna följande

Yvrigen ganska mycket bidragit till dryckenskapslustens hastiga utbredande öfver hela landet, påstås kanske icke utan skäl.

Angående medlen att lampeligaft hämmas och förekomma ofvannämnde orsaker till det öfverflödiga supandet, torde de följande frågornas besvarande gifva anledning att oss närmare yttra. De tyda sålunda: Hvad återstår för Religions- och Sedoläraren, för Lagstiftningen och Lagshyrningen för den executiva Magten och Polisen, och hvad anteligen för den offentliga och enskilda uppfostran, i denna väg att tillgöra? Och huru böra och kunna de förslag, som anses vara för ändamålet de tjenligaste, bringas till allmän och ofelbar verkställighet?

Uti ett vidsträckt Land, som tillika är glest bebott och der Religions- och Sedolärarene måttadels utgöras af samma personer, och hvilkas antal derjemte är så ringa emot åhörarenes, att

knäpt en Lärare på Landtbyggen fin-
nes för 1000. Åhörare, hvilka dessutom
blott en gång i veckan kunna njuta af
der visning; uti ett sådant Land och med så
få utvägar synes det icke med fog kunna
begäras, att Menniskor, nästan utsinna
^{begifne på en här föregående Läst,}
genom desse Lärares åtgärd allena blefvo
återförde till församling, mätta, och nytta-
terhet. Förledarne till det onda äro fler
än Religionens och sedernes Lärare; De för-
re veta förskaffa sig flere undervisnings-
och öfnings-timmar; Njutningen förnöje
finligt beten; förjabelsen plågar den; med
ett ord: de fleste fördelarne uti denna
frid äro på öndskans och fördärfvets-
fida; --- Och en skyndsam och kraftig
hjelp, är dock af nöden!

Må då Religionens Lärare med förmaningar
och efterdömen arbeta på framgången af
den goda saken; må Barna-yrkesfostran
framför allt nitiskt handhafvas; hos den
uppväxande Medborgaren Religionens jär-
ningar och lefnadens pligter inthägras;
de mogna och ^{värnas och} äldre undervisas; allas de-
der eftermöjligheten bevakas; de halsstarrige
till och med genom de i Lära-embetets hän-

247
der lämnade bestraffnings-medel, nöd-
gas att affläiffrån utväfningar och
Laster; — Allt detta skall visserligen kraf-
tegt bidraga till ändamålet; Men
manne det dock icke är af den Werld-
lige armen man egenteligast bör vän-
ta de åtgärderna genom hvilka dryg-
pens-kaps-fmittans vidare utsprin-
dande och det redan befintliga on-
das botande skall åstadkommas?

Länge har man klagat öfver
Brännvins tillagande missbruk
och många olika utvägar ^{af regeringens} årdöv-
tagne, för att inkränkta dels
tillverkningen, dels och förbruk-
ningen af denna skadeliga öfver-
flöds varor.

Allt dessa försök icke tyg-
sats, det till synes många orsaker kun-
na uppgifvas. Kländ dessa torde
man få räkna dels den omständig-
het, att Kronas Interesse råkat
i förbindelse med Brännvins handta-
ringen, dels och att de författnin-
gar ^{hvilka} som Brännvins tillverkning-
gen blifvit utfärdade, om de än

lynts vara för ändamålet Gientige, liksom
fätt äga för kost befländ, för att fuller
gen kunna åstadkomma den åsyftade ver
kan. Detta angår det framfarna. För de
närvarande ligger det enda ofvikligt kraf
ga medel emot den Lands fördöfliga Brän
vins yran, i Sagstiflandes magtens hand
och består i ett alfvorsamt och allmän
förbud att tillverka, sälja, äga, njuta,
och erbjuda Brännvin.

Medlet är hvarken nytt eller konstligt,
men dess mera till sin billighet, och till
na följer omvifladt.

Brännvins förbudet har i synnerhet
tre slags fiender:

1° Brännvinbrännare och säljare, som
vilja äga Brännvin för att vinna deras

2° Brännvins-nyttare som önska äga
gång derpå för att kunna njuta det.

3° Enfaldiga, okunniga, endast vegetera
de Samhalls medlemmar, de der i allmän
het hata alla ändringar och helst vilja
bibehålla det gamla sådant det är,
hvilket i deras tankar är det bästa em
dan det blivit sig hit intills.

Desse fiender hafva uppfattat
alla möjliga skäl för Brännvins bibehållande. Det första slaget anförer
förnämligast den förmenta orättvisan
deri, att förmena Jordbrukaren draga
all möjlig vinst af sin Spannemål;
och att Landtmannen ej har annan
utväg, att, lika väl, åtkomma Pen
ningar.

På det första inkastet svaras: att
det är Sagstiflandes magtens rätt, än
mer: det är Regeringens heligaste
pligt, att undanröjda fjelsväld och
missbruk, att förekomma tusende
Medborgares olycka, och hela Sam
hällets flutliga undergång. Den min
skade Penninge-inkomsten kan ersätta
genom inskränkingar i lefnadsfät
tet och de tillkonstlade behofven,
hvilka i alla fall borttaga större
delen af de genom Brännvinet sam
lade Summorne.

Det andra slaget af Brännvins för
budets fiender, hvilka egentligen
äro jaktdrivare för fingorn, berättar:
att man i Norden har en så hitfig

liqueur af nöden; Att Soldater och Sjö-
 män samt andre arbetare under sine fal-
 gner behöfva en så beskaffad kraft. Öf-
 att Brännvinet är ett Läkemedel, ett *ser-*
uivativ, etc.

Derpå svaras: att man i långa år
 hundraden lefvat, flidit, Seglat, arbetat
 i Norden, utan att ens känna att en så
 beskaffad vädra fanns till i världen; att
 Brännvin som Läkemedel, och under opaslig-
 het, efter Läkare-ordination att tagas
 dropp-tals, icke behöfde förbjudas; att
 bete och måttelighet, samt Rofvare att
 ha, efter all erfarenhet äro de bästa
seruivativ.

Den tredje fiendteliga roten fram-
 tar farliga följder af alla nyheter, och
 för öfrigt icke rätt sjelf svarföre; och
 denna skäl kunna ej här upptagas eller veder-
 läggas.

Mera betydande är det inkast som af
 tankande och opartiska Medborgare ha
 göras: att ungefärligen lika beskaffade
 Brännvins förbud förut existerat, men att
 erfarenheten visat, det de af månfaldiga
 skäl, icke kunnat länge bära sig; att en
 stor del af allmogen blifvit ruinerad

nom Rötter, för afverträdelsen af
 förbudet och att mera sprannemål
 under förbudet tiden förspillts ge-
 nom otjenliga redskap, an *nu* skä-
 ligt varit; svar: Ular nuvarande
 olycka hänleder sig juft deraf, och
 vår allmoge syner sig i nuvarande
 tid därför fattig, att nämnde skäl
 antogos för nogvigtige att åter upps-
 häfva förbudet. — Men man var
 hotad med uppror! — Wålan! om
 det ofvikligaste nu uppgifne med-
 let emot tidens onda, af hvad orsak
 som helst, verkeligen Mäfte för-
 kastas; så låtom oss söka ett pal-
 liativ.

Bränne då alldrig allmogen
 generelt, och Stadsboerne alldeles
 icke; Bränne blott den som odlar
 nya Potatoes-Länder, med Pan-
 na af obeständighet, utan i mån
 af oellingarnas vidd och ärliga
 afkastning. Må det gärna för-
 slaget för Städerne adopteras: att
 Prognarna borde så invättas, att ingen

gäst finge sitta där eller ens gå der in, ut
genom en lucka serveras; Må bötene för fyra
ned fördubblas; Vården jemte gästen böta
för den jenares rusiga tillstånd; må detta
äfven gälla om Krogarer, och Botene
tillfalla angifvaren; Må ingen ödkänd
fyllkund få bjudas i hederligt folks sam
gram; Må ofvermaga som smakar Brän
vin därför rivas, om han ock ej blifver
rusig; Må den som för penningar eller för
intet gifver Bränvin åt minderårige, böta
dubbelt; och må Krono- Betjeningens
förmere uppmärksamhet än hertill
skett, tillse att Lagarna eftersevas.

26.
Dock ännu en gång; detta är endas
palliative som ej botar det onda, men till
väl minskar smedan, åtminstone för en
tida

Ink. d. 7 Jan. 1819

N° 713

27.

Bendr. d. 19. Mars S. S.

Memorial

Köjslöliga. Husfällnings- Sällskapet, har underlappet af fört-
lörne Os, behagat utspjåsa följande Frå- fråga: Hvad missbruk utspås
nu i Allmänhet vid uppdrämmandet utaf Landets Västliga aflopps?
Hvar är privilegerade Wattenverk af en Allmännaes Skedlighet, och hvar
Skola de försindes privilegierne Länga emot denna vordanöjande fråga?
Hvilka ändringar böra våra författningar och desse afseenden undergå,
och hvar Skall, med behjållande utaf vår Lag: opprikt, Rättgärngen och
Förster som härom utspås, kunna Lämpeligen förkortas? Önnest är af
så mycketvigt för ett Alltids fadermölandis Allmänna jultvite, att de
bittigheis utspannas hvarje redligt förmad Medborgare, som äga någon känn-
dom af Landets Västland, desse beal och mest önnande Ekonomiska behjå,
att onligt insigter och förmåga, häruti gå Köjslöliga Husfällnings- Sällskapet

Tidsliska öfverfeningar till mötes. För att till alla delar öfverdeligen kunna besvara en fråga af så viktigt och viktigt innehåll, erkänner jag mig väl ej äga tillräckliga insigter; men, min plöghärd i egenskap af Medborgare, min värme för ett allskadt förbättrande af den osäkerhet, på Landets hushållare kunnat förvänta, blottar mig dock, att i detta ämne, väl men samställa mina tankar, öfverlämna dem, att de af Sällskapet, Administrationen enligt deras systemat med värdig öfverfening hela bedömas.

2° Sällskapet's första fråga: Är det möjligt utöfva i allmänhet vid uppöfmandet i det Landets naturliga aflöpp? Blev jag mig med guldkomlig öfverfening, komma fram: att det allmänna och derjemte inär skadliga inöfning, hvilka här vid utöfning, bestå af öfverflödnad anläggande af större och mindre vattenverk, icke allmän icke de större floder af landet, utan jemväl uti de mindre vattendrag, där sig bäcker, hvilka aflöpa det öfverflödiga vatten, som märkliga i landet befintliga Träsk, Vårnar, Källor och Källor. Äro aflömnas. De Landets naturliga aflöpp, som öfver alla båda vara fruktbar och fruktbar för alla slags uppöfning, opåskade ja igenfängas af Stigar, Stomar, Spalter och Vårnar; och då endast till större vattenverks anläggande Träsk eller vattendrag, men Spalter och Stomar gementligen få anläggas efter eget behag; ja är ej underligt, att dessa anlag, är från är ardenligen tillräckligt; afven som att vattenets naturliga af löpp, derigenom i samma mån och mer öfverflödnad. Här till kommer, att uti de större floderne, afven där hvar är vattenverken kunnat en obeständig, ja kallad Källor. Äro öfverflödnad, är opåskade icke och större och mindre vattenverk arligen anläggas af dem, hvilka äro är öfverflödnad. De vattenverk, som gementligen bestå af stenklippor, anläggas på lilla afstånd från hvarandra, ofta öfverflödnad är öfverflödnad, och till hvilka stenarne hämtas från landet, på ofta städer, ängarna öfverflödnad, är genom vattenfloden och den öfverflödnad i den, vid hvarje staden

Händelse, falla stenarne uti det naturliga aflöppet och rika såsom uti spiltvan Källor. Äro, utan att något svar derför. Här till kommer fråga. förven och här till, hämtas här till andra stenar från landet och på för den förflöda byggnaden, hvilka öfver efter hand gå att öka uppöfningarna. De märkliga vattenverk, som emellan dessa stenklippor rustas, för demma flödet ligen det enda aflöpp strömmen är öfverflödnad, till vattenflodens aflödnad. Till under vridande af en sådan vridning, hvar väl flere Källor öfverflödnad af öfver byggnaden blifvit byggade; men dessa vridningar äro till förtal af är öfverflödnad, har emellan ja tillräckligt dem, att de till alla delar best. följden här af är den, att knapt någon liden är eller bäcker nu mera öfverflödnad, och icke någon öfverflödnad öfverflödnad öfverflödnad, som till öfverflödnad hela det aflöpp. Och, de vattenverken, hvilka anlag afven är det betydligt öfverflödnad af alla i vart Land anlagde vattenverk, torde man med stort förmoda anlag som de skadliga; till hvilken sammanhängande, jag får anföra följande, ja igen öfverflödnad i denna öfverflödnad grundade exempel.

Vid min nu mera försatta Egendom, Kallnäs i Kallnäs socken, jagde jag 4. mil från gården en äng, hvilken är 1769 vid stenklippor's besiddningen uppöfning till 29 ämnen godt hö, men 1807, då jag tillträdde Egendomen, utöfnde öfverflödnad blott 122 ämnen magert och starkt blandat hö, emedan ängen var så öfverflödnad, som sig väl, att den med mera kunde bärgas. Den till ängen tillte ett Träsk, hvar till vattenet tillte hvar aflöpp. Gjorde jag med hvar till ängen kunnat genom steningar, i öfverflödnad att derigenom best. ängen från det vattenflödet; men som den somma följande är till till och öfverflödnad, af öfverflödnad, att det till ängen tillte af det uppöfning Träskets vatten. De af mine följande, hvilka, best. äro in till ängen och Träskets tillte, är om Träsket kunde föllas? men som blif, det ganska kostsam arbete fördrades, att genom öfverflödnad af en öfverflödnad i mig, liden, in till

första flödningsen. Jag före tog mig genast under sökningem härom, och
att de hvar en från Träsket till första flödningsen, blott utgjorde 1400 f. och
samt upplästa tillika inläda en större Squaltvarm, förhöjd med falken
teij damm, hvilket Gårdägaren svärsligen, sedan för 17 år tillbaka, af
förunderde Torpare blifvit anlaggd. Genast uppafs och förhöjdes hela för-
dämningen, och följden blef den, att vattnet försvann från ången, Målar
minskades; Höflaget förbättrades, och bördigheten tilltog så, att på det 3de året
efter denna operation, redan någon vidan vidtugen åtgärd till bemälda ån
förbättrades, afverkningen utgjorde 50 ämnar godt hö. Om vinsten i detta
fall, var betydlig för Gårdägaren, var den dock mindre för ofvan bemälda
Torpare, hvilka derigenom till större delen säga sig besväde från de första
flöden, hvaraf de tillförene ärligen blifvit besvärade, manne rike varit
redig andra Squaltvarmar i landet, äro medelst lika obegriplig?

Höfliga Hushållningens Sällskapet, har medelat den för hvar en
teij Målarare glada underättelsen, att Stämningens ämbets i Finland äder
Skola förelagis. Dett hopp de öfve Landets ämbets inbyggare samt äga om
deno Långvariga lidandes aflyttande, har i sammanhet gifvit mig anledning,
att försälskapet utgäffva mina tankar, med den värma som ägnas en Må-
larare, hvilken ämnar för ett Rätt Forderlandi vät, och jag tror mig så
mjukhet mera vara hastig derved, som Landets lidande sigus på Ratta en flög
som ~~hög~~ åtgärd. Dett förkomma nya hinder och rättgångar da den efter
långtän Stämningens ämbets i sin fulla verkksamhet, vore enligt
min tanke, att frängh förbiid ^{af nämnd det nya} vatturiket anlaggande, för
fultöras, för är en frögående öfve af Stämningens ämbets Drickören
blifvit förordnad, att pröfa i hvad mån de kunde blifva hinderlige för Stäm-
ningens ämbets, eller för Landet skadlige, vi äga mig en brist på tillräck-
liga Målarare, i fulla på Lager, och medtagande för vatturiket

29
Skogas. Det märkligt, hafva inom så äro för löpp, flere ledare blifvit anlaggde
i Mattudag hvilka fördröta i deklor vatturiket för ett dygligt vät, men
hvilka nu skola, vatturiket för löpp mellan Kommer, ärligen upp-
gärdas och förorsaka öfverbyggarna obeständlig skada, medelst deras ämbets
förvandlande till en far och samvig mark. Framför allt, borde alla så kallade
Squaltvarmar, såsom de varit fördröta för landet och i det hela, obeständlig
gagueliga fördröta ämbets, alldeles fördröta. Någon Kunde väl pröva, att
ledare, som äro anlaggde till nedan för Stämningens ämbets, ike är skadlige,
men erfarenheten Löser, att äfven det minsta hinder, jämnar vatturiket. Dett
fakt, och ett derved, der det obeständlig för framman, bäckerna ärligen för-
dröta, samt den samvig mark de äro genomlöpa, i samma mån järkerlöp
och förorsakar sin äfta till en fastare och med tiden bördigare jord. Märkligt
flödena och de större Stämningens i landet, med för Rättens utgäffva kan
följaktligen det gaga, der med öfverlöpa, i i sammanhet blifvit fördröta emot
ändamålet, så länge de mindre äro och bäcker, som borde till fördröta
och de större vatturikten, oflida Landets öfverflödiga vatten från flere till,
förblifva tilldröta; och så länge skoll det allit blifva en fullt tilldröta möda,
att genom dikten söka befria vatturiket från den fördröta löpp, hvilka nu
flere gårdar, besövar äfven vatturiket vät. De vatturikten aflyttaren, böra
sälldis äfven allit fördröta ämbets, och äfta fördröta till besövarand af

Sällskapet andra foga: Den äro privilegierade vatturikten
af en Allmänne skadlighet, och hvar föra de hinder privilegierade Lägga
emot deras underordnande, höfvis? Af en Allmänne skadlighet kunna
och böra alla de vatturikten anför, hvilka stannas anlagde med Stämningens öf-
vatturikten hela aflyttaren. De obeständliga dammbyggningar, man Lemnat för
det öfverflödiga vatturikten aflyttaren, äro allit obeständlig att i vatturikten till oflida
vatturikten, så mjukhet mera, som dessa dammbyggningar, ofta nogtänge in på som-
manen, tvort emot fördröta ämbets fördröta tilldröta, till vatturikten

Land, i sednare tiden så ofte förfallande Mestvarden, som härvarande af vana
 allment öfverklagade Sommar frostor, under de 10 års förlopp, som jag i denna
 Landt int varit vishande, har jag varit i tillfälle, att göra reflexion både öf-
 ver den märkliga förändring värt Klimat i sednare tider under gått och
 närmaste anledning till denna så oförmodade vilsa. Jag påminner mig, att
 för 50 år tillbakåt, komo i Finland ganska många trakter hvarken allde-
 ringen Kärning ägde och de nu för tiden inträffande såda Sommar frostor.
 Om en någongång en frostnatt inföll, hvilket här och der höijade Landet
 nöda, var denna olögga åminstone icke allmän, då deromt nu Kärning
 en enda Sooken i Landet existerar, hvilket i mer och mindre Kanbar grad
 af fortämhet varit beprövat, hvilket ännuighet af Spänmal ägde Finla-
 nd icke är på 1700 talet. då äfven under hela finska kriget, Landet för-
 nämde vinderhalla både de egre Finnevaran och derintill till märta deler
 Kärning ämnar? I span bemätkte sig räknar Landets förskottet sin gyllene
 period, och man lade Kerna utan öfverdrift påta, att de slagi odling i de
 mera hemmet till nästan fördubblad höjst, hvilket gott, har ej åter bröckat
 äfven den tiden vunnit? hvilket möjlighet af Tjöljiggen blefvid arlong
 som många Kär och Vägar utslappade och förvandlade till bördiga åker
 och ängmarker? men sådant oaktadt, har odlingen icke medför ^{ett} som-
 ma välgrände vatten, som den äfvidkommit i flere andra Länder. Klimat
 i stället att bli en mildnad, har äfven är Kanbart blefvid skingare, och som
 någon Sommar förbigår, utan Thalesportens förskräckande verkningar. Till detta
 enda, som i samtiden hotar värt Land med total undergång och man nedst, äfven
 vära öfvergående bekvämlighet med, anse jag, om ej den enda, åminnande
 förnämsta orsaken ligga deruti, att en ganska stor del af Landets foder, äro
 hvarken hvarken för 50 år tillbakåt ägde ett obegränsat aflopp, nu mera be-
 vid genom naturliga i sednare ^{tiden} förlagda vattenverk valdförde framigarna

deras, Landets Naturliga Canal, arligen blefvid uppgrändade så, att flödet
 godo höja sine vattadammor, för att Kerna begagna deras anlagda verk.
 På detta sätt hafva, förutan de öfver vatten verkö innehafvare, flere hundrade
 i Skogsmarken till Kerna Tjöljiggen, medelst deras Ägvald gvarna be-
 mödat sig att uppföra förmurar förskreda, hvilket derigenom fördas att af-
 vinnas i Samma Mon, som för smältningen värdet för sig gör, och hvilket
 vid påskrydande värme, nu bli så mycket hastigare, som Landet i allmänhet,
 genom Skogarnas utryggning blefvid mera frakhet och för solvärme verkkan
 tillgängligt. Derigenom händer, att västflödet nu vidt omkring öfver-
 flömmas ut Lågländtue trakter, de Gvarnadmar och länge bibehåller Kylan
 i foden, i synnerhet på all framrigmark, som varit ständigt till foden, detta
 tillståndet dratten upp en botten profen Thakt, bibehåller långt in på den
 maran vinkeln, bidrar till värdet nu mera större inträffande mögna,
 för orsaker den skadliga fjira, som flere städer beprövat foden och äfvid Kerna
 mer den Kalle och fukliga luft, hvarifran våra Sommar frostor äga
 sin uppvinnelse. Härvid förklarar anmärkas, att Öfver botten ~~ingen~~, som
 är belagt längre upp än i Norden, nu i flere år efter haer annan, samt
 jagne sig af hvarliga Skjördar, utan Kärning afte vattfoster, som för-
 ja ^{vinn} ~~der~~ för, förmodligen af den orsak, att innebryggarna i dufte
 och i synnerhet deras, till en förändranvärd höjd uppdrifra Kär odling-
 gen mildnad orsaks Klimat, så mycket sking sommare, som den ej
 af uppdrifningar blefvid motverkad, då vi deromot i hela sednare Finland,
 hvarist både Kär odlingen nu är sparsommare, och uppdrifningar mera
 allmänna, tillit Kanbara slagenheter af Sommar frostor. Hvilket
 om ständighet, ibland annat, borde bestyrka hvad jag anförde

1.
Sällskapet's förtäringar. Hvilka ändringar böra våra författningar
uti dessa afständer undergå, och hvilka skilje med bibehållande utaf vår Lags
Rättgångar och skrifter, som härom uppkom, kunna lämpeligen förkortas?
Kan väl jag mig på som samman. Skiljaktigt hvilka ej skeddens Lags
huden, på ett tillfreds ställande sätt besvaras; Men lärnar mig, adrem som
anledning, att varmt öftra den inskan, det Rättgångens och de skrifter
vilka
de intresset som dessa, riva Landets och dess inbyggarnas välfärd; Med
i möjligaste mätta förkortas, på det icke skada härdens, som härdens,
sitt förda för skrämmensningarne och slagenhet för landet till dess af
kande ej begifva utgå. Till vinnande af detta, äfven af Kongliga
Hushållnings- Sällskapet's äfslade Patriarkiska ändamål, vilka jag
välment föreslå, att uti alla de mål, den Mattarverkens anläggande, och
utdömande kommer i fråga, Österis Ord förande i ägodelnings Rätt
blifva Danne; att till af honom på stället borde förättas, med bibehållande
en tillförordnad Landmännen. Och öfverhug i värdnad från nästgränsande
Sacken; delägarene tillika med öfverbyggarna, genom Kyrkjulle, i ge
tid derom underättas och kallat; att ardingen sjelfva eller genom
Laga ombud, den samman öfvervara, försede med alla till saken för
sande handlingar; och att derjemte en till förordnad på tillig Bono:
föreläggelig borde vara närvarande, till att bevaka Bonans och dess
deli-rätt. I sådant fall, blifve Bonan i tillfälle, att på stället
inbringa all den Kämmedom som vore nödig, till Målets Skilje, som
ma afstälande, förutan afstänns uppställ. Dessari anförande öfver

22.
utspaget, borde blott äga rum till Kongliga Seraten, i tillfälle med
andra ägo-täpser. Härigenom, förmodas jag, att vår Lags öfver skilje
förnämmande; Men Rättgångens ändringen, deromt ansestigen förkortas, i
afstende på fler falliga invändningar, uppställ och målen ö handterande
vid flera förskänkter. På detta sätt skilje den mindre bemärlade Medborn
garnen, blifva förda för vidlyftiga Rättgångar, vid hvilka det öfver
händt att han blifvit tvungen till sin viderpart adera sin rätt, för en
kompen förlikning; Och Landets derom förmodade väl, blifve med den
drift och Skilje samhäl som vider bör, derjemte djurduligt besvaras.

Dessa äro de tankar, hvilka jag, enligt min åsigt och öfverhug, i
i detta fall, anlett mig böra understålla Kongliga Hushållnings Säll-
skapet's upplijfva granskning och bepröfvande. Jag insu dessi öfverkom-
lighet, och inskas tillförlitligt derför, att någon med mögnare insigt bepröf-
vad författare, vilke af löst försett förskänkande väl, uti detta så viktiga
örne, medela sine tankar; men tillstas mig tillika af Kongliga Hushåll-
nings- Sällskapet's eget öfverande; att det öfverhug, att sanningen
skilje saktast utvinnas och nödigt till vinnas; da olika meningar blif-
va jämförde och pröfvade, hvar för sig och allmenhet intet är för ett Land mera
öfvervärdt, än offentliga för öfveranden öfver Landets angåendehet.
Königs den 2de September 1718.

T. Dem. H. Elmioff

N° 2.

44

circulens ubi Imperatoris hujusmodi Administrationis
Societatis Beneficentia utitur

- Den Hof Raths Rhetor och Reddam Haardman
- Den Hof Raths Rhetor Richter haft del.
- Den professor och Reddam Joh. Gabriel haft del.
- Den professor och Reddam Waldstrom haft del.
- Den professor och Reddam Doktor Lager
- Den professor och Reddam Doktor Swellman haft del.
- Den professor Orvellan haft del
- Den professor Pipping haft del
- Den professor Doktor Caj. Delius haft del
- Den Adjuncten Linjer haft del

fado marker kunna äfven åt andra hoga
 jordbrukare hie odling öfverlämnas?
 Demas af Kåiserliga Sinska Husfullmäktige
 Sällskapet, genom äbo allmänna Tidning
 för den 16 December 1817 nr 148, fram
 ställa Drisfråga synes mig, redan vid tu
 kens förtida fad nä ännu, utan fördom
 af framställningen från detta uplysta sam
 fund, wore af mycket wigt; men denna
 förekommer mig delade, ej mindre när de
 politiska än Oekonomiska wiktshälen. För
 sördas en ovärdig och patriotisk hållning
 en utskrämming således, hvars och hwar
 wägbaken kan med klunderlöshet och sa
 kerhet beständs utpröfas, och följaktligen
 ett grundat bedömande om den saken
 ständ punkten. Jag hwarken har eller
 bör hafwa den egenkärleks, at lra mig
 liflystest äga de här till erforderliga
 skaper, men äger likwäl för Staten och

39. 481
 Hörtäckade Hägenhetens hela område, hie skog

38.

37.
 den är behållas med det lirkommande. På

36.

det allmänna bästa den kraftfulla wärmat
 at höfwas hie utbrände af minas hanker
 därom. Kanste kunna de för rum i nå
 gon lucka af de andre och bättre förban
 kanden, som i detta ämne kunna och
 böra afgifwas. Samtoms då, för at hwar
 i sin mån uplysa och berikriga det! Det
 är en ädel strid, at lästa om det all
 manna Bästas befrämjande.

Pap. I.
 Om det politiskt wiktiga i saken.
 §. 1.

Det är okunnighetens walar, at mistas och frukt
 ha at, äfwen sjeswa mätgörenheten. För sjeswa
 frögan, om misbrukning i ägande-rättens hie
 ouppodlade mäsar och härr, skulle den en
 faldige Jordägare wad an böfwa, utan affende
 på det gods den har för andamål, eller
 at kunna förvalte sin egen fruktida winning
 däraf. Och man föreställe sig då, hwar

to 100de tunnland äker: Wår bonnare är

steswa det dock riketigen ensall dywidest,
 at mindre frostskadar skulle drabbas honom;

47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

varit och är ett frö till bodväxt, spelt och
 trätar. Äro flera marker mindre, eller ligga
 i områdena öfver, såsom de uppläsa
 till upodling blott när vissa frihets ar, och
 sedan återläggas under bodskraden. För ej
 jord-ägaren till abalienation frivilligh, om
 den sländiga marken fasthålls förblifso i
 sitt naturliga öde-lusthänd, ännu så far dess
 upodling minskas. Men skulle lagas till föränd-
 ring i ägande-rätten, hvilket en gång varit
 kungligt gifvet eller bestämd till allt i lust
 och ledh, i våro och torro, eller för att höf-
 det varas med, intet undantagandes, bör
 följaktligen äga, såsom den och med skäl
 tillägna, all utslutande kraft och verkam.

Cap. 2.

Om ägande-rätten till de vid Stor-
 skiffen oberäkade sländiga marken.

§. 1.

Ägande- och nyttja-rätten var för Stor-
 lens, ever är ännu, där de äro redan för

Storlänns ägandehets hela område, till stor

38.

sig gäll, högst obestämd till sina gränser, - mest
 grundad på äldre i brukningar, hvilket
 på allmänligt och i väst Svealand för den
 sträckt sig ända till 10 och 20 mil, som man
 känner af Historien, Traditioner och Rättegångs
 handlingar. En väl omman af naturens ståt och
 bödig jordtapp lätade den i upodlings arbete
 okunniga jordbrukarens härtid, sedan han
 i sjunderhet fick stugan full af arbetsföre-
 barn, som ej kunde förses af den närlägne
 odeliggande jorden; dock voro de förte drif-
 fjädrarne till flera vidsträckt utvandrings-
 gar, fortas tidens brukt och behof af jakt,
 skott och fiskeri. Om nu och hemvist var
 skald, kunde tillväl en sådan långvägs besitt-
 ning ej vara af samma natur, häst emedan
 det för kallade Helgands besittet af år 1282,
 bestämmer ett hemmans område till högst 2
 mil ifrån Bodskraden, och Gustaf 12de prälat
 af 1542 förklarar, at alla ägar, som
 ligga obegård långt från ägoställnader och
 bylag, skulle luthors Kronan, hvaraf för-
 ledet allmänningarne upkommit. De förte

orsaken göra af det förte. om de förte

to 100de lundens äker: Vår sanna är

stefvo det dock riketigen erfatt de medelst,
 at mindre frostskador skulle drabbas honom;

39. 481
 Kapels
 thestade
 theter
 agann
 hejaf
 offaverk
 tillmof
 abastar
 skad
 affade
 sling
 dempe
 tom
 tijst
 sor och
 aldrig
 itredt
 affstorp
 tank och
 vragem
 de verk
 thoris
 ingelott
 bort dem
 ägande
 Herr
 på ar det
 a, ty jorden
 lund;
 och huggna
 det icke
 thoch om
 all hem
 förebrä
 nej
 vridjorn

Dommer. Dessa författningar kunna dock väpen-
ligen icke anses annullerade än såsom ett kontrakt
emellan kronan och bönder, som däri ingått
och äger för sig och sina arfwingar, frantfär
främmande, all säkerhet; men i förhållande af den
samt skrifteförfattningarne, och då därtill äro
lagda 1772 års Konungas förförord, af allmogets
skäl vara bibehållna vid dess äbo- skatte- och
besittnings rätter, så är och den, som till slädd
marks upodlande ansänder mjöls och höns-
skäl oryggeligen njuta de genom förordningarne
hög tillfärdade förmåner till godo, det vill säga
att vara befriade skattefri i förhållande till
dess arfwingars tid, likvärdig 1740 års förordning
om kända skattefri; så bär äfven kronan
i laga förnam waga skyddas från andras anspråk
och inkrång på dess vid skrifteförfattningens
måttar och källor, om han och den ej upodla
Denne skattefrihet är väl stort problematiskt
men wäner äfven styrke analogiskt däraf
att en arrendatar på kronans skattefrihet
orekeltigen behålla de därtill förordade källor
och måttar under arrendatid, ehuru han
ingen upodling sig där förordar, då den
icke är pertinent förskrifven. Likväl -

med, om jag får migse denna koncept...

30 481
härsk efterhand måste utlagga till besesmark och skogs-
mark

41

bör och måste medgifvas - är kronabondens
besittning så pass emot kronans ägande,
rätt, att den måste wika för kronans hvarje
handa behof af beuumant, till exempel till
skattefri, förläning m. m. likvärdig förskildt
författningar därom, hvilka alla utgöra ett
förbehåll om undantag i bondens - eller författ-
ningarnes esprit icke orätt sagt - handbo- kontrakt
och då den, som kan göra det skärre, äfven
kan göra det som mindre är, blir skattefriheten
den: att begeringen model- eller omotbeaktligen
kan förordna, det måttar och källor under
ett krono- hemman så upodlas af andra än
äboen, i synnerhet då denne ej förordat eller
vill förordna sig detta arbete, - utän att man
något däremot med skäl kan anmärka, eller
dessa lika så litet som emot hvarje annan
ägares rätt att frist disponera om sin ägendom.

Med krono- behåll föreför sig dock någon
icke obetydelig skiltuad från andre krono-
hagen heter, wadligen därför, att arfwingar
sic ett sådant behåll äga, allsodan kongl:
förordningen den 22 februari 1749, däri grundad

örsmigen goga af det förre. undan förmer

to 100de tunnland äker: Vår förnuvare är

stefne det dock rikeltigen enfall dyndelst,
att mindre frostskadar skulle drabbas honom;

30 481
Kapels
theftade
nhetar
agann
hejaf
offaverk
tillmof
abastaf
skad
affade
ding
dempen
Tm
Kjip
oor och
adrig
stred
affstaf
tillmof
till och
wragen,
2 de verk
thorid
lygalott
bort den
lagande
Horn
färdet
a, ty jord
till
lamo;
och hugna
datiche
tochmo
ill hem
forebräcl
Kj
wrdjom

Commiss. Satsa förfällningar kunna dock väpnat

Wörda och försörjnings rätt till det samma, hvarigen
det närmast sig meras till skullemannas-rätt
än krono-bondens arbetsställning som, kommes
främmande i handom, ej återlöses för. Lika
måste en medelväg sökas och utsträkas. Till ex-
pel. - Regeringen kan väl, liksom som å andra krono-
hemman, bestått och försörjning(x), att därvidt be-
foga ständig mark, som ej blifvit beräknad vid stam-
skiften, skall upodlas; men upodlings arbetet borde
förför erbjudas åt hushållaren och sedan, på händer
han vägrar att däruti ingå, uplåtas den främmande
som det följt; hvaraffter arbetsgarnet ägde rätt att
utlösa sig marken, förmedelst ersättning för den up-
odlings kostnad som den främmande därå beräknat
medlag, innan laga ständ medarkommit.

Cap. 3.

Om det Economiskt wiktiga i detta ämne,
jämför några moraliska och Rhetoriska Reflexioner

§. 1.

I medlet af tillförflutna århundradet, war fjortio
folkmängden ungefärligen dubbelt mindre än den
nu för tiden är, och likväl måts skiffas deler
de förtära med bröd af aquar, barch, mjölk och

(x) Hvad kan icke en Regering? Men under hela denna Mantel
är åsigt på hägarnd, och en lagbunden styrelse som ej
vill arbetar utlösa sin mantel.

härsk efterhand måste utlagga till besesmark och skogs-
växt. Man kan såväl skaffa en öfverflöd denna så mycket

47

42

teppet: I sadant lägerne befahl sig jord-bruket; och-
okunnigheten om dess rätta skötsel och omak på lä-
ligh brödggjande jord-arbete ån fröjande, war till
dessa ofta beswarsfäst den närmaste och skiffas or-
saken. Sedernär har dessa okunnigheters märken
märkeligen blifvit skingrad, Endastrien lifvad och up-
bragt, åker- och ångs bruket utvidgat och förbättrat,
folkskolan förbeholdt; och ehuru föräwans bränning,
gen drifves för tiden öfver och med och utan last, och
läwen afren sig till till den höjd hos Bonden, att han
i något fall ej vill eftergifwa den förmögne ständ
personen, - ätes nu mer reut råg- eller korn-bröd
nastan i hvar köja. Det kan således med all skäl
påstås, att fjortio odlingsgraden står i den närma-
ste jämnwikt med folkskolan i närvarande tid.

Om af hela folkskolan, utgörande 1095957 själar
efter 1815 års Sannutdrag af folkskolan
infördt i äbo allmänna sidning för den 31 Machi
1810 är 76, 95957 af draget för skiderna jämte
äskellige Werks och Enrättningar, såub en mittom
jämte således återstår för händer egenbetigen; om
det antages, att jord arbete horew förfaller sig
till hela folkskolan som 4 till 7, och om
man på högt utfaller mantelens nummerar till
35000(x): så belöpa sig arbetarens å mantel

(x) antas här på den koba tid, inom hvilken detta arbete

örsmgen gora af det forra. sunas forsmger

to 100 de kunnaland åker: Wår fornuare är

stefse det dock rikeligen ersatt dymlidest,
att mindre frostskadar skulle drabbas honow;

481
Kapels
theftade
nheter
agaru
Lejof
Affaverk
tillmof
abastar
kast
Affade
Sling
dempe
T
Kj
sor och
aldrig
stred
storp
L
wrasen,
de verk
stonda,
lygalott
bart den
lagande
H
sear det
a, ty jorden
tamo;
och heyma
det icke
toch om
ill hem
forebräcl
Kj
wrdjorn

Samuik. Dessa förfällningar kunna dock väpnat

.....

hå något öfver 12 Personer, haisben man- och hais-
geniken; och om nu vi hade för utlagas, at hvar
manntal har omkring 30 tunnland åker, hvar
12 tunnland befäst med råg och 6 dito
vårspåde, samt 120 tunnland ång. Så har
hvarje arbets karl at sköta och bärja 3 tun-
land åker och 20 tunnland ång ärligen. Han
med har arbetaren furet göra, efter hvarje
efarit, och detta arbete bär ej på honore-
tänk genom nya odlingar, så framt man vill
at de gamla ej skola dymmedest förlora. Sin-
tyrka för samlingen härst, bär jag äfven be-
ropas mig på en utkommen på kassid Politisk
aritmetiska / tryckt i Stockholm 1796, genom
hvitken påstås, at 7 a 6 personer äro obie-
räckelige at med fruktbarhet besvrida land-
arbetet vid 16 tunnland åker och 100 last ång.

Från denna grundpunkt, måste man alltså an-
se att inskränkning i äganderätt till hvar-
ringedimenter / storhögbladet, till förtäryndan-
de af deras upodling, i vår närvarande

skall vara afgjord, icke hvarne förkaffer sig naturligt
upgift på mantalens totala verkliga belopp i fullt ut
förflyttar sig at det gamla byggen som vidan ^{och lagd} ~~och~~
anläggas i öfverlöpsjordarnas, öfver öfverknad måttar och
hvar skola hvarne till ett nummer till 30- och 4000-

härsk efterhand måste utlagga till besesmark och skogs-
växt. Man hvarat skall nu också denna så mycket

och medelst en ny skattekonst förändring; och chanc
Högst den sanna, ej mindre än det efterbrädaude

hått aldeles onödig, om inskränkingen och elijsh
ägd ram.

"Eller viast autet människor har ej medhvarer men
än ett vist arbete", är en grundfakt, och det är,
i utledning af hvad redan i föregående paragraf
sagt är, en klar påtagelig samling, at liden folk
och stora odlingar beredd hvarandras wannagh.
Kastom en öfver på skattens äkrejorden! Viast
icke det utom ordebeltigt ringa afkastning, at den
för svar emot arbetsförmågan? Stora och magna
fakt gifva mycket arbete, minskas arbetslusten, och
förorsakar missväxt. Till till kommer det och ofel-
bart hos oss, om man med upodlingens af handets
många och vidlyftiga härr och måttar, går för
hastigh eller brådskotningsvis till waga; ty det
bör i förhand tagas för gifvich, at biffen och deyr-
heten på tjenstefolket då givast öket- och det kan
wara nog, at därmed börjas wadumaghen och usel-
heten. Nej! Icke så. Lär om Bonden, at blifwa
wälmående af det öppna åker- och ångfäth han w
dan har, och han skall få ett nytt lif at sköta
det, han skall få mortaltelken minskas inom
sin familje, och han skall snart öka till ~~åker~~
ett hushåll och sin upodling, dew sed war en
obsmagen följd af det förra. Sunda förnuftet

to 100de tunnland åker: Vår sommars är

"Seser det dock riketigen erfatt dymmedest,
at mindre frostskadar skulle drabbas honow;

30 481

Handwritten notes in the right margin, including:
Kapels
theftade
nheter
agann
Lejof
Affaverk
Tillmof
abastar
kast
affade
Sting
dem be
Tm
Kjip
sor och
aldrig
stred
i stor
Lant och
vapen,
i de verk
Stonda
lygelott
bort den
lagande
Hörm
får det
a, ty jorden
Lam;
och hvarna
Det icke
Hochmo
ill hem
forebräcl
Nej
rodjorn

Domus. Dessa förfallningar kunna dock väpnat

.....

till något öfver 12 Rostener, kallbu man, och till

fåger af och seden erfarenhet besyrker, at jor-
stockens lönväx och upodlingens böra gå parat
med hvarandra, och at, om någon af dem skan
äga förlräde ett slag, det då är den förra.
De händer, är den produktiva förmågan stark
och följer, och den jämnas, den nyttiga välmö-
gan alltid närvarande.

§. 3.

Man man föreställa sig här likväl, at jordafken
huru i allmänhet skola blifva större än de nu
äro, i förhållande till jockmängden, därför man
och häror i hast allmänligen angrepas och
odlades; det vill säga, at, i detta fall, de
lä odlingarne ända skola blifva lika väl som
som förut, eller rätteligen, icke blifva mera
värdade, icke gifva mindre afkastning(x): Skulle
de straks lycksalighets stora byggnads ware med gro-
dad? Jag tviflar, så länge den politiska i den
ij kan jäfvas, at den förtro grundpelare för
allmänna hushållningen är inbyggarens an-
het: Vid ett disproportionalt öfverskott af jor-
skulle brän viss bräningens mera tilltag, de
redan öfverklagade liden och wällesnaden

(x) ännu har väl icke äter och ängs vaktaren på länge
när kommit till sin rättas höjd, och i uppende till
ängarne, är wankäfdens liden stor och annärknings

här af efterhand måste utlagga till belesmark och skogs-
växt. Man kan väl säga att man i denna så mycket

47.

och medelt en ny skattekonst förordning; och chanc
Högst den jag, icke mindre än det efterträdande

48.

afgifter för sina wares, vid deras införel till
handels städer: Ty vad kan han begäras mer? Mon-
nollioner, lön i förordna tider så snart tryckte.

44.

blifva större, de goda sederna mera minskes, med
lijheten och lättan införas sig; och om så olyckligt
hända, skulle den stora byggnaden wänta, och
att gå tillbaka, afwen under hödd det varit:
Människan har ingen skilskands punkt, - hon
måste gå fram eller tillbaka, och denna gång
är ytterst oödmärkelig. Jag nekade icke, at wäl-
lesnaden hos allmoget är nyttig; jag påstår
blott, at för tidig öfverdrift däri, at öfverflöd
skadar. Så äro de, som kunna hushållas med
öfverflödet: totalt de äldre eller, när händer,
skotta leden af Jäderne; blott minsta delen
af ungdomen; på sin höjd trems desponer
på Maubal, eller totalt af hela Jockman-
sen, - kunna antagas för sparpenning och gode
hushållare, för arbetare som ej läsa sig
skänkas eller tillbaka hållas af wällesnad
och öfverflöd; och dock förorsas 0 arbetarkar-
lar på wäl Maubal, efter hvad kalkulerat
är. Det är icke här som i England, där
väl den jord. arbetande hopen förhåller sig
till hela Jockmannern, som i hie 3, men där
och 3 kador med 3 par hästar kunna skö-
ta 100 de tunnland åker: Vår sommars är

stefu det dock riket igen erfatt dywidest,
at mindre frostskadar skulle drabba honen;

35. 481
Thapels
thi staden
nhetar
agaru
Lejof
offververk
tillmof
abastay
thast
iffade
ding
dempen
om.
tjugo
sor och
aldrig
stradt
offstorp
till
wagem,
i de verk
Hörisa,
lygalott
bort den
lagande
Herru
fär det
a, tj jord
tand;
och hugga
det icke
t och om
all hem
forebräcl
Kj
wadjorn

bet. at därå hæfwen mera folk än folkmångden
än kunde få sin föda, och at således ingen fetter
öfverflödet i vår värmande tid är at påräknas
Kærras och mäsarnes upodling till en vidt af 90000
Tunnland, som är nära hæfwen mer än våra gamla
åkrar och ångar (och som) a 150 tunnland a målbar
3250,000, och förärbätigens fördradt i proportion där
för arbetsfolk. Ford. arbetarens antal utgår nu, på gån
af Calculen i 3 Cap. 1. §., 210,000 - och mäsarnes upodling
skulle för sin förhördad det behöfve öfver 370,000
arbetare. I denna räkning, angående Kærr och mäs
far, har ej Wiborns Kærr kunnat inbegripas, i afseende
till gifvande uplysningar; Men utgån, at detta
då, i förhållande till de andra Kærr, har omkring
1500,000 Tunnland mäsar och Kærr, - och 65,000
betskarlar skulle jämväl därtill behöfvas. Huruvid
man är så på dessa odlare 735,000, som är nära
hæfwen af folkmanneverns på Kändet i 3 Cap. 1. §.
och borta Käckommas samt kunnas underhållas på
gamla odlarnes, till de nya kunnas med säker
gifva födas; - Dock afseendens afseendigt. Man
räknar blott till dessa upodlingar, inu de kunnas
i stort fördrages, 190 - eller jämb 200,000 arbets
personer af män och kvinnor i hvidt kläder i för
Calculen, i 3 Cap. 1. §., angående förhållande till
4 till 7, hvar af hæfvens arbetarkar, som är
det närmaste 4 af hvad räknat är på Kærras
och mäsarnes totala upodling, - emedan minsta

(X) Se Kongl. Resk. Sällsk. Handl. i Tom. pag. 176: -
huruvid man är så på dessa odlare 735,000, som är nära
hæfwen af folkmanneverns på Kändet i 3 Cap. 1. §.
och borta Käckommas samt kunnas underhållas på
gamla odlarnes, till de nya kunnas med säker
gifva födas; - Dock afseendens afseendigt. Man
räknar blott till dessa upodlingar, inu de kunnas
i stort fördrages, 190 - eller jämb 200,000 arbets
personer af män och kvinnor i hvidt kläder i för
Calculen, i 3 Cap. 1. §., angående förhållande till
4 till 7, hvar af hæfvens arbetarkar, som är
det närmaste 4 af hvad räknat är på Kærras
och mäsarnes totala upodling, - emedan minsta

Resk. på Kyrkost. 1740, angående de svenska kyrkans församling
och 24. Mars 1747, om Sestaband spöket uti och hvar till Sestaband
Kgl. Resk. på allm. Resk. af 27. Juni 1758. S. 52, om allmogens Sestaband
helt till hvidt kläder utrikes och den vill eller af alder utgått man af hvidt
Kgl. Resk. af 20. Nov. 1766, och 1769 om Kongl. Författning om allmogens
och rättigheter, samt Kongl. Resk. af 20. Mars 1771.

menligt i berörda affärd och till minskande
af förfallningar a den gamla åkern samt öka
de af dess bördighet, hvar i utgrundens till

härat efterhand niaste utlagga till betesmark och skogs
växt. Man kan varakt skett nu öfver denna så mycket
afsprutade och nedfalla arbetarkar lagas, utav at för
orsakas eller, hvad mera är, tillfogades de gamla od
lingarnes något lidande och fall. Utav att moflaget
se - ifrås gamla Mohlen, men ej Skudspen, ej förr
än Folkstockens fall denna målbare tillräkning på
gamla odlarnes, som alltså i samma mån niaste
okas i bördighet. Sker det förut, är här sköten
gjord, och alldeles följer. I fråga om närmare
bevisning härpå, bar man, för at kunnas gifva
den, blott utse, at Kogonienus antal är omkring
100,000 i Sveinland (X), samt erindras sig denna tids
brist och dyrbet a Spensstekt.

Folkökningens har sin naturliga gång; gången är
långsamare eller fortare, efter omständigheterna af
ågar, seder, odlings grad, samre eller bättre bider;
Siffermaten kunna här på hindras eller befördras, Mar
traktens vara större eller mindre, de dödas antal
någon period wider mer än de föddas. Men summan
af dessa fördrags, skall ändå öfvergå summan af de
födda - Huruvid. Så har det all världens tid för
hållt sig. - Nu är frågan, huru man skall kunnas
räskunda folkökningens i Sveinland, för at sedan
(X) Se Kongl. Resk. Sällsk. Handl. i Tom. pag. 160,
huru vid något nära af summan 270,995 på gifva
öfver 15 år 1765 om Sammandrag på folk-mångden
Tabellerne.

uppdrags eller utredning om minsta
Sällsk. Resk. Sällsk. Handl. i Tom. pag. 176: -
huruvid man är så på dessa odlare 735,000, som är nära
hæfwen af folkmanneverns på Kändet i 3 Cap. 1. §.
och borta Käckommas samt kunnas underhållas på
gamla odlarnes, till de nya kunnas med säker
gifva födas; - Dock afseendens afseendigt. Man
räknar blott till dessa upodlingar, inu de kunnas
i stort fördrages, 190 - eller jämb 200,000 arbets
personer af män och kvinnor i hvidt kläder i för
Calculen, i 3 Cap. 1. §., angående förhållande till
4 till 7, hvar af hæfvens arbetarkar, som är
det närmaste 4 af hvad räknat är på Kærras
och mäsarnes totala upodling, - emedan minsta

erfaringar den moga af utvares utvoren natt
grund af 1800. års Förordning, om Skäpse och Laga af jord
a Landsk.

Setnings och logiska förnuget. Utgåg har
nu således med den ålagne bördan, på en

4
Kärras
Käckommas
och hvar till Sestaband
Kgl. Resk. på allm. Resk. af 27. Juni 1758. S. 52, om allmogens Sestaband
helt till hvidt kläder utrikes och den vill eller af alder utgått man af hvidt
Kgl. Resk. af 20. Nov. 1766, och 1769 om Kongl. Författning om allmogens
och rättigheter, samt Kongl. Resk. af 20. Mars 1771.
menligt i berörda affärd och till minskande
af förfallningar a den gamla åkern samt öka
de af dess bördighet, hvar i utgrundens till
Kärras
Käckommas
och hvar till Sestaband
Kgl. Resk. på allm. Resk. af 27. Juni 1758. S. 52, om allmogens Sestaband
helt till hvidt kläder utrikes och den vill eller af alder utgått man af hvidt
Kgl. Resk. af 20. Nov. 1766, och 1769 om Kongl. Författning om allmogens
och rättigheter, samt Kongl. Resk. af 20. Mars 1771.
menligt i berörda affärd och till minskande
af förfallningar a den gamla åkern samt öka
de af dess bördighet, hvar i utgrundens till

höjder, utan synbart utflåd. & all gifves undantag, och dessa äro välde, som kunnat af undantag för från i prägnare utflåden, aduinspöna i början och vid första ansträngningen. Emedelst kunnat de, för deras brukbarhet till godhet för kända, inses såsom en skatt, hvaraf afven en offerkommunade böra få sig beqaque, — om jag får nyttja Keiserlige Hushållnings Sällskapet egit raison oumeub i annat. Grafsar, och dammar, förnumar, jordbrövar. — Sitt fullkomna upplysning härmed, och öfvertygelse om nyttan af, hos var allmoget, behöfves hela seglet. uplysnings sacket är dock redan länd, hoppet om en framtid nästa dygn medt gifvit, och ägarens skillemål följaktligen försvärad.

Efter denna utdring i saken och dess demonstriering något negativt till en del, men likväl, efter min tanke, i det hela likställigt med ägarne, allmoget erkända samningar och vanliga förnufts gränder, äro ännu, af i saken och skad döref meddelat mitt skillemål på den och redan under öfverfigt worden frågan, som sig inofftalar hela andamålet, nemligen: vilka fall och på hurudant vilkor, börd under skattskatt hägnheter lydande härr och mäsjar, som af fördraget ne sjelfve ej upodlat, kunnat afven af andra hagar jordbrukare till odling afserlämnas? Jag anser nu fråga-punctet förstått likasom med följaktligen.

och mäsjarne i öfriga upodling, — emedan minst

(X) Se Kongl. Hush. Sällsk. Handl. 2. Tom. sid. 176. — om förskänningar, af 44, 600 personer börd kända värde, Sveriges riksdag, som utvaldes till 7000 vadradt i en nedfatt Spaniska Direction värdade, under skattskatt efter förbättrade förskänningar därmed

afsk. på hvarstätt, 1740, afven på vissa områden förskänningar afsk. af 24 Nov. 1742, om bestående frihet med och och hurto till Skattsk. Kongl. Hush. på allmoget. af 27. Junii. 1752. §. 52, om allmogets seglet. Hush. till förskänningar värdes och den vill eller af, aduinspöna wau af best. Kongl. Hush. af 20. Nov. 1766, och 1769 års Kongl. Hush. af 2. Allmoget och rättigheter, samt Keiserlige förordningen af 20. Marsii. 17 April.

sommit i berörde affänd och till minskning af frälsheder i den gamla åkern samt öfver de af dess bördighet, hvarvi utgrundem till

Svant N° 2. uppi' Hush. Hush. om ägande rätten till hem og mos.

minskning på en supponerad möjlighet af de svann av, och minuter hufvudsfrågan inofftalar.

Såsom redan sagt samt både med juridiska och Politiska skad styrket är, kan ägande-rätten till, utan skattiga — verkningar, af någon auktoritets inskränkas i auzante till ständiga mark-impedimenter, idan bör ägarne lierkännas på den utskändade rätts till dem, som till annan dess lag, och välkända ägandem, hufvudsfrågan vore så utgå — sked förord, som Kräfte och skatte-ägarne äro de mästa i landet. Frågan är, efter min tanke af den beskaffenhet, af den liknadtigt grund-ägarne och i kraft af Hush. Keiserl. Majest. af dem gifva beständ och helgd, bör ventileras i beramande Landdag och Land-Ständerne samtliga till inskränkningen, så framt den något värde skall bli, som nyttig för Staten. Emedelst miste, såsom en följande fråga, det bör på jordägarne fria vilja, ad utläsa — ständiga marker till hagar odlare, antingen på visst tid — eller till evärdelig ägo, efter dessa markens lög och för — lags. I förord sakt och till förskänningar af ägo-ständ, inng och fördring, för upodling och frihet till den sträckas till 10, 20, 30 och 40, men ej öfer 50. år, hvarstätt up — odlingen afsläpkes under gamla böllskatt, utan er — fättning för upodlings kostnad, därest ej numertidigt afvenskommit är; och skall, till omfördig saktighet Contractet siff det meduater, efter det desamma stöth, ännuvis och indectus vid Hush. Hush. (X) En längre

(X) Samf. Kongl. Hush. den 5. Oct. 1741, öfver förord: af d. 25. Nov. 1740, om mäsjar och härrs samt annan ständiga markens upodling; vidare öfver förord

erfrågningar den många af vvarare unoin natt

(X) Grund af 1800: års förordning, om Skatte och Laga af jord i Landet.

fättning och logiska förnuget. Och jag har nu således med den ålagne bördan, på en

481
 Chapels
 theflade
 nheter
 lagann
 hejof
 affa verk
 till mofa
 abaffa;
 skad
 affade
 Ding
 dempe
 tom
 sigt
 sor seth
 aldrig
 utredt
 adstopp
 Land och
 svapan,
 ad de verk
 Hush.
 ingalott
 Carl dem
 lagande
 Hush.
 på det
 a, ty jord
 land;
 och hush
 det ike
 thochom
 all hem
 förebrä
 Hush
 vridjorn

höjder, utan synbart utfall. I all gifves andan
Taa, och desto äro välde, som kunnat af undanta

tids fördring och minskning af sed, som till skad
skuldig jord med rätta hörer, äro stridaude emot
4 Sam. 9. 5. 2. Ho: med flera äldre och yngre för

och är, efter det otlarens åkomst blifvit till
gjord i Karolob, men emot Lückes påhånde be
gen för upodlingens fullgörande. Har otlare

vad af idel kärr och mäsjar, kunnat för
del förefatta målet, till skadpunkten, glad, och
där för afsläppa den. Då jag blickar till
kär, ser jag ej annat i detta perspektiv
än guld och gröna skogar på det sumpe
fältet mäla sig för min inbillning: njure
den diunniga Kori-Lonten lindad för de
fattiga, men kunnige och arbetsamma
borgaren, - gifvande honom hopp, att af
ven någongång få sig egen jord; jag
idagheten äggas, tillslut upst, de jord
vå krafterna ökas, Landmanns-produk
nen och varumängden gifva nytt lif i
närningar, och därmed förskoring i Skad
relsen, och med all detta öfvervigt i hand
sam åter i sin ordning måske verka all ge
libaka på jordbruket och upodlingen.

ija äfven Klimland skall
likt andre folkslag gå,
i Odling steg för steg -
och andlig spetsen nå!

men i beörde affrende och till minskande
af fröskadar ä den gamla åkern samt öka
de af dess bördighet, hvarvi utgrundew till

d. d. 28. April 1819.

N° 904. b.

Svant N° 8. uppi' prisfragen om
ägande rätten till hem og mor.
In: Landt.

Svar

På Resett Svensk Huskällning
Stallskogens prisfrage -

Ar det för Staten nyttigt at
tillerkänna, storskiftade lagersku
ter sedan utslutande rätte till
de under dem lydande morfar
och kärr, at det på Jordägarens väl
behag ankomma skole, om och ha

57.

481

Stapels
Skiftade
rhetor
agaron
Lejof
affaverk
tillmof
abastaf
skad
iffade
sling
dempen
som
högst
sör och
aldrig
utredt
adstorp
Lund och
inragen,
de verk
ttvisa,
lygalott
bort den
ägande
Hem
pa ar det
a, ty jord
till
tamo;
och hugna
det icke
hochmo
ill hem
forebract
Steg
vordjorn

höjder, utan synbart utfall. I all gifves andan
fää, och detså för sålde, som kunnat af undanta

tids fördring och minskning af sed, som till
skyldig jord med rätta hörer, och stridaude emot
4 sam. 1. 2. 3. 4. med flera äldre och yngre för

och är, efter det otlarens åkomst blifvit
gjord i Karolob, men emot Lüticks påhånde
gen för spädlingens fullgörande. Har otlare

vad af idel karr och mäsar, kunnat
del förefatta målet, till slutpunkten, glad,
där så aflägg den. Då jag blickar till
karr, jag ej annat i detta perspektiv

4. d. 28. April 1819.

N° 904. b.

Swant N° 3. uppi' försprågen om
ägnade rätten till hem och mor.
Ja: Lundt.

Svar

På Reserth Sveriges Huskällning
Sällskapets förspråk -

Ar det för Staten nyttigt at
tillerkänna stonskeftade lagerske
ter sådan utslutandes rätte till
de under dem lydande morfar
och karr, at det på jordens vä
bering ankomma skulle, om och ha
ruvidas upodlingen deraf, de de
ej af den sjelfves företages, om af
andra, som sig dertil erbjuder, på
verkställas eller inte? Eller om en
sådan ovilkorlig ägnade rätt till
morfar och karr ej är förentlig med Sta
tens och det allmänna bästa, huru
kan af hwar för den lämpeligen utkrä
kas? och i hvilket fall och på hvilka
nu vilkor borde de beräknade marken
af en at andra kungens jordbrukare till odling
af vetelemang -

och de jordens af äldre varit primum
occupantis. Så kan med skäl denna Ma
tur lag här tagas efter bokstafven - och
blir det inte någon förtäring i dess ägar
de et samtycke och frötnärande karr, som
ägnade guld och guld grannare växta för
Storas och bokstav förstås - utan det
grannare äre vilighet de till förkomma
de af egen skada vidlagas de emot den
Storas försummat och vara berättigade till
den deraf härflyttade direkt fördelemang

481

4

Thapels
Thieflade
nheter
agaron
hejof
affaverk
tillmof
abaffar
thast
iffade
ding

dempen
om
tjänst
oor och
aldrig
utredt
affors
tjänst
svapan

de verk
Storas
lygalott
bort den
lagande
Storas
får det
af ty jord
land;
och hugga
det icke
thornen
ill hem
förbräckt
Kj
vridjorn

Emittian mans Luodolla

Det hata är alltid en hörs. Drottet hot Landt
nu Gunguon wera upastungar wunnes, förme
gest om också jorden förut är skallbar så at
gen blökning för skattbar jord winnes by stat
wint är alltid förknippad med det allmänna
för hvilket en wera för sig obekundad up
af förbättring lätthet är gynnligare än en
skrankt förbit i. Exemplet liden - by utom det
större utgåwa till arbeta och fortjunt af
det på den kammaren -

fullt underlag - a° fatt at den godaring
med skiftet blifwit följt af wera vid den
werkstättadens utbrytning. Hvi följdes
om i fatt et karr om 100 tunnlandt
wido i samma beräkning som 15 fatt 35
neland så för ett karr, erhålla at
25 tunnland af den 4 gånge högen upskattad
jorden - om af 5 gånge högen upskattad jord
håller han endast 200 så at om en rubbing
männens lantor därigenom kommer at ghe
at hwarit hemman behålla 10 mycken
det enigt utseende karrwännet. Hvi hufwa
widerlyst för högen af sakändens i samma
hany med afträdarens skifte wera de eld
darett pådant q intriffer närmast lya
de jord - wera i sådan utbrytning för till
utbyte af hela skiftet eller delar daraf. w
gand alltid at hwarje hemman behåller sin
sante fullt at swarande jord och at myn
des mekande framtogs annat än karr af
en sådan jord uttagas alltid det hemmanets
under hvilket det kommer och är lantens
afstigt anwändades än qwar waderly i
Genom kånad beswara ägares biträkelt
sin Occupation; by den som sedan gått så
i korten den tiden wera siken at ike huf

undt det framtogt - : utu hwa den
an uttag skattbar, and den förmerit, an
och wera för. Hvi grund högen framtogs
en annan af waditas - den högen af karr
om waderlyst i Hvi hufwa det jord

Widerlyst sakändens hwa i sin utbrytning
för hwa af en högen som förut skatt miteri
examen wera - annat förändrade högen
wera af wader an sakändens kattel - ut
sakändens högen. Taxa om ej särskilt af
wera utkommer - Et sänt på en högen af
et anwar kändert fullständigt arbeta för
fara en sakändens utskultent förståde
sakändens högen om den sänt ej för
sakändens högen utskultent utskultent
sakändens högen lösen ensam af löse ej
en waderpartens Exemplet liden ej mer ut
Hvi samteliga waderparterna om den sakä
denns flara, utu stände den fullt om de
lij med et Exemplet ej möjlig kunna at
sakändens lösa så många de arbeta - Hvi
le. Utu karras utskultent rätt så
Hvi efter sakändens utskultent högen ut
en gemensamt utu af den som sakändens byst
den den utskultent utskultent -

gärna l. 62

affhijl, med anwist ställe för wadit ledningem, skall ofelbart den
om lant för wera egenomijtean swart upgoda dem, blott ike ägande
rattem hwa hwa eller gjores twifvelaktig. Skulle jäwara, att Högen
mans ägaren ej magtas swart nog upgoda sine andelar, jäw det
Statens wilthorliga skiftet taga honom under armarna, by jorden
brutaren ar den, som onest af alla bidraget till Statens bestånd;
och, hwarjore skulle ike jordbrukaren af wera på begagna, och hwar
sig af Statens underflod, jäw det som andre under flod. Hvi det ike
mijhet nog att hwa onest af alla bidraget taga honom under armarna, by jorden
da, skall det så nödwändigt af wera följtas med tarar, eller skall hwa
mans ägaren jäw hwa efter som hwa utskultent utskultent utskultent
jen, att hwa för wera om at sine och Statens fördelar; Hvi
undantog

Thapels
thi flade
nhetor
agaru
hejaf
affa verk
till mof
abafpa
thad
iffade
ding
dem pen
om
tjänst
sot och
radrig
utrest
adstorp
till wader
waderpen
wader verk
thorid
till lott

och mäsjar; ^{handl.} ^{utan skatt.} ^{om ägande rätt till}
 Forsök till Svaguppå ^{Handl.} ^{utan skatt.} ^{om ägande rätt till} ^{Handl.} ^{utan skatt.} ^{om ägande rätt till} ^{Handl.} ^{utan skatt.} ^{om ägande rätt till}
 Prisfråga: Är det för Staten nyttigt att tillåta kända storshäfte
 lägenheter sådana utspjutande rätt till de under dessa lägenheter
 liggande mäsor och tjäror att det på jordbrukarens val behag om
 komma skall, om och huru vida uppodlingen derom, så den ej af
 dem själva företages, må af andra som sig der tillerbjuder, få verk-
 ställas eller icke? Eller om en sådan oövilkorlig ägande rätt till mäs-
 sor och tjäror ej är förenlig med Statens och det allmänna bästa,
 huru känd och huru bör den sammanlänpligen inskränkas?
 Och i hvilka fall och på hvilka villkor borde så beskaffade
 marker kunna afven åt andre hugade jordbrukare till odling
 öfverlämnas?

Tu mera ett Rike är vidsträckt, och ju flere brukare jorden be-
 höfver, ju längre bör ägande rätten där utsträckas.

Fiskeristämman.

Därom i alla tider varit uti ovisshet huru vida mäsor och tjäror
 kunde upodlas med framgång, emedan högst fallan eller aldrig
 vid de vanliga Landtmätare förrätningarna det blifvit utrett
 om vatten kunde afledas, som vanligast är förknippadt med stor-
 sparrighet, är det icke underligt om man lämnat de vidsträcktare och
 mäsorna såsom allmänningar eller samfälligheter åt floran,
 eller åt bjerkohävarn att begagna.

Storshäften kunna därför icke nog påyrkas, jag ville önska de verk-
 ställes med en noggrann utspiljning, oavall duget samt rättvisa,
 och, så hvarje Herrman får af mäsor och tjäror sin tillbörliga lott
 affskilj, med anvisst ställe för vattenledningen, skall ofelbart den
 om landtjänare egenmjuktan snart uppodla dem, blott icke ägande
 rätten kränkes eller gjores tvifvelaktig. Skulle så vara, att Herr-
 mansägaren ej magta snart nog uppodla sina andelar, så är det
 Statens oövilkorliga skyldighet taga honom under armarna, till jord-
 brukaren är den, som mest af alla bidrager till Statens beskär,
 och, hvarföre skulle icke jordbrukaren afven få begagna, och begagna
 sig af Statens underflod, så väl som andre underflod? Är det icke
 mjukt nog att han må få äta sitt ofta upå brödet med smör och hon-
 da, skall det då nödvändigt afven följtas med läror, eller skall hem-
 mansägaren få hädanefter som hitintills uppbära dem för bräck-
 ser, att hafva förspannat sine och Statens fördelar; Nej
 undanroddjorn

hvar med allvarsans vngw vvarusa
 darest. Såant q mtriffer närmast
 de jord - vid en sådan utspiljning
 rektyte af hela skiften eller delar deraf.
 gänd alltid at hvarje hemman behöller en
 sånt fullt at svarande jord, og at inga an-
 delo nekande fruntogs annat än känd af
 en sådan jord antages alltid det hemmans
 under bruket det kommer os ai lantbruk
 aqstigt annorlunda än ägarens vederlyg
 Genom känd besvarar ägarens biträcker
 sin Occupation; ty den som sedan gått ut
 i Kortand hvi sedan vvar säker at ike hvi

undantag som deriål hindra hindren för jordbrukets uppkomst, och till
skall finnas det kraftigaste stöd i jordbrukarens bättre löfmad, härr
mojor skola bli på odlade, och gifva brod åt så många tusende nyttiga
betare.

Hvad ett hemman genom stor skiften tillfallit af mojor och till
anför jag vara orubbeligen förenadt med full ägande rätt i emiligt
med våra lagar och förordningar, till ett motfätt förhållande an
ligt naturen icke nyttigt för Staten ej heller tillfreds ställande
jordbrukaren, emedan liggeriet mera befordras, och huru mycket
mår väl liggare odla? - Då ägande rätten till själva de kala Grä
Gränit bergen icke kan Hemmans ägare från hämnas, enligt Bar
Privilegierna af 7 Julii 1649 och Förklaringen deröfver af 23 Oct
1743 så finnes väl ingen fähet yrande eller anledning, hvar för ma
sor och härr skulle vara mera fähet att äga. När frågans är huru
turens skatter skola begagnas, så så härr mojor och bärg ett likn
förhållande i vissa afseenden, hvar för de och alla af dessa skat
blifvit ouppskattade, emedan det vore ovist, huru vida de kunde
framgång af dem en skilte med borgaren odla, brifas eller em be
nas; 1) Alla tre äro således af dessa orfähet lammade att ägarena
omtanke att der på använda flit och förmögenhet efter behag, ha
odling & skiftdighet, eller rättare odling begäret, ligger i fähet
natur och den en skilte med borgaren kan icke lämpeligen befalla
men väl af Roga Skiften vederborligen under stödjat, till med fram
stjorka är det endanft möjligt befyra de mot stund naturen ofta
i vägen för den nyttiga arbet som heten. All mojor och härr blifva
Hemmans ägare till skiftade med blott företrades rätt, är icke trolig
till rätta grunden måtte väl ända vara den, att närmaste lägen heter
de och borde genom ägarens egen omtanke blifva förr eller senare
Hemman till skifto med delat arbets Torp som der på kunna till
och, detta är ett skäl som troligen bör utspäta alla inkaft mot äg
rätten i förevarande fråga, emedan ju mera arbetsstjorka ett He
kan disponera, de mera väl behållas och så äro, och detta måtte
anses vara det nyttigaste för Staten, liksom det är tillfreds stäl
de för den en skilte med borgaren.

Anon. 1) Den benämning af Impediment som Landtomt
nyttja borde afskaffas, hållet hvad härr och mojor beträff
emedan det föranleder till tvister och vidlöftiga rättsgar
och hvad hindrar väl måttningarne Tommar eller Vind

För öfrigt kan man väl anse den Hemmans ägaren på visst sätt vara en
misskushållare, som icke upbrukar odlingens mark, och omänne det
någon sin varit väckt fråga om, huru vida en misskushållare bör bibe
hållas vid ägande rätten af sin egendom eller icke? Jag förbiyr här
alla slikt heter af misskushållning, emedan de dock sannoligen
gåder på ut att vara skadlige för den en skilte med borgaren, så väl
som mestliga för Staten; och en ville manne förmå några misskus
hållare afstå en del af sin egendom med återgående af icke begagn
de fördelar, så vore det ju påtageligen ett förjät mot ägande rätten;
Behlagans vord vore den bebragne Hemmans ägaren om han läm
nar sin odlings mark åt någon annan, emedan han då förlorat
en skatt, som i sinom tid kunde komma honom och hans efter
kommande till goda; Det skulle uppfäst ett uselt hemman i Hem
manet, nijodlaren begagna skogen och betesmarken m. m. Ofta
dofligen, och denna Parasit deltagar icke på något sätt i hemma
nets utskifder eller dess förkofran påminsta sätt! Har kunde
den frågans lämpeligen ägas rum; Har en Hemmans ägare rättig
het, eller bör han hafva den, att bortgifva sin odlings mark? Är det icke
att förpaga Hemmanet, och en orättvisa mot barn och efterträdare,
till om han icke hurenit eller mäktat med upodlingen, så huruvida se
väl hinna dermed.

Kongl. Förordningar om Landthulturen af 25. Nov 1740, och
Förklaringen deröfver af 5 Oct 1741 har med fört liten eller ingen nyt
ta så väl för Staten som den en skilte med borgaren emedan de äro
störande mot naturlige förhållandet, och ägande rätten är därigenom
för fördelad. Dessa Förordningar förekomma mig, som om någon ville
utdala en stor gåfva, men innesluter den allt för snart, så att den ic
ke kan utlagas mer än till en högst obetydelig del; man har velat
upporra Industriem, men i det stället förlamnat den; Siden har
och visat det att ändamålet har förfelat i det stora hela, till de min
sta odlingarne hafva naturligen misst båtadt så väl den en skilte
te som Staten, och de större vanligen med fört en tömning utan på
rättnader sättning; 2) Nej sannoligen det är icke endanft genom löf
tes förordningar man mäktar odla jorden; det hade varit emiligare
med fähet natur om Regeringen sagt: emedan det oftast öfver
stiger

2) Man och hindre sig Baron Karmelins välbekanta företag
att upodla och befolka Norrlandskas ödemarker i Sve
rige; och huru många äro de icke som arbetat sig fattiga
på härr och homo odlingar, vattusamling samt valomlet
ning!

fliger enskiltas förmåga att upptaga dem många vid sträckta härror
mojor som finnas inom våra gränser, så vilja vi ataga oss förordam
odlingssätt, samt uplåta med eller mindre skatt på dem under följande
mot en ringa skatt eller skatte lösen med full ägarande rätt. Derrige
nom hade i sinom tid tillfallit Staten ena af oss på vinst eller inkom
och folkhöjningen hade äfven anseelig befordrats; daggjer man
det dertill, att så jordbruk och dess bruk i allmänhet mest befräm
som torde vara en felaktig Statsmaxime, så vore det ju skolekt att
för en värdefull tid afstå den skatt som annars skulle inbringa till
Stats kassa för en så anseelig jordbruk som till och med utgår
i vårt land.

Att Hemmans ägare skulle blott med nyttjorätt behömma
och mojor vid stor skiften anser jag vara, på väl kända grunder
anförde skäl, emot sakens natur; äfven som det, att jordbruk
de skulle ankomma på jordägarens godtycke. Visserligen är det
tygt och nödvändigt för Staten, att all odlingssätt bli ut
gen, emedan som förut anmärktes, det är jordbrukets vilhet
bidraget till Statens bestånd; i stöd häraf anser jag Hemmans
gåre till höra ägarande rätten till all de så jord, och äfven för sin
vara berättigad från Statens sida behömma under stöd vid upodling
af mojor och tillhör, samt utingen af arbetmanskap, eller penning
mot lägsta ränta samt på passande friheter. I följe häraf förmå
trenne försökta fått att upphjelpa odlingar af mojor och till
utan förnämmande af ägarande rätten, och långt hvarstige äre
uplåta odlingar till fattiga arbetare som sig dertill vanligen
bjuda i affigt att derrigenom få fjtta skattefria.

1mo Understöd af arbetmanskap.

Som det kan finnas troligt att Hemmans ägare icke äro skä
de för tillhör och mojor, 3) hvilka blifvit dem till skiftade, så vore de
att tillfälle att verkställa det, till både Statens och ägarens fördel
Landets höga Regering ville på militiæ fondens 4) bekostnad låta
de större tillhörare plogbare och mojor skickliga för tilllands bruk;
på det att kostnads Capitalen inom viss tid måtte återkomma till
dem, lindrigt skattlägga dem efter deras olika godhet, så att de för
10 åren lågt berättades. Så som grund för denna första skattläggn
vi

3) Dock är det icke afjort emedan många Egendomar
äro till ett så högt mantal uppskattade, att man är prestad
det icke allena st nämnde lägenheter utan och bergem, ja
heller sterna varit berättade.

4) Denne fond föreslås af det själ, att jordbruk mest skatt
dem, hvar för och jordbruk till sin från vore berättigad på understöd

vill jag följagvis, för tillhör jorden så som vanligen bättre, föreslå 2° pro
cents af betaltning på Capitalen, jemte 1 procent ränta årligen de för
sta 10 åren, men sedan dubbel så mycket för de 20 åren på följande, hvann
genom fonden tillfaller på 30 åren vinst af 5 procent; men för mo
sor borde blott hälften så mycket årligen odluggas, så fonden återfår
sitt Capital efter 55 års förlopp om 50 procent vinst. När med tiden
Capitalen jemte den föreskrifne räntan blifvit inbetalt, böra icke
de Hemmans ägare vidare beskattas för sin odling, som kunna be
visa, det deras gamla jordar för högt graderas, äfven som de, hvilka
för drigt blifvit belastade vid Roterung och indelning. 5) Till arbets
manskap vid de föreslagna upodlingarne vägar jag föreslå af K.
Finnska Regeringens, som nu permitteras att stryka landet om kring
9 i 10 månader om året; och den ingen samt öfverinseendet vid verk
ställigheten torde skäligen kunna uppdragas åt den Comité som har
Storrensningarne under sin vård. 7)

2de Understöd af Penningar.

Hemmans ägare som hafva mojor och tillhör till upodling
tjänlige, och icke vilja begagna sig af Kronans arbetmanskap för
att vara fria från skatt för sin odlingsmark, borde mot antagelig
säkerhet få låna af Statskassan mindre summor i fundermot
möjligaste lägsta ränta de första 10 åren, och så berättadt, att Ca
pitalen återgår till fonden efter 30 års förlopp, eller på kortare tid, om
lantägaren så afstundar. Det är icke mening, att fonden skul
le rigta sig på de för Lantägares be kostnad, eller något förlora, utan
så fjtt igen efter förbindelsen tilldelat; men att och upodlingarne
verksättas ordentligen, det skulle vara en lika så angelägen sak,
hvilken kunde lämpeligast uppdragas åt Soldatsordningsmän, som
derofver va hade med foglighet, rättvisa och nit utan fjtt.

3to På passande Friheter.

Härmed vill jag hafva första frågan och i hvilka fall och på
huruvida vilkor borde så beskaffade marken kunna äfven åt andra
högade jordbrukare till odling öfverlämnas? besvarad. - således fri
het för Hemmans ägare att antaga Torpare med ärfstelig nyttjorätt, och

- 5) Naturligtvis borde den upodlade jorden beskattas så som vore den
upodlad.
- 6) Innan som lån beviljas, torde det vara nödigt, att Lantstäm
rens Charta jemte beskrifning öfver odlingssättet förest
äfven som all tvist med underbjuggare vara underordnad för vatten
nets afledande, stängsel skiftenheten m.m.
- 7) De Brons allas Ordna i denna utläggning skole
nageltrud.

och frihet för sig och äro af möjor och hjärr så väl som för jordägaren
 icke allena till för en all beskattning af Kronan utan och all afgift
 till Präst och Kloster, Lagmans och Domare påminningar, Bro-
 Tugt, Fynde, kappor, Länsmans, Sothne skrifvarer, Rättares, Ting-
 "hjärre kappor m.m. Åtminstone på 100 år.

Att införa ärfstelig nyltjorätt med ägande rättens fätra befräm-
 ar väl föga förvarighet under häftad och har derjemte om i skänkelig
 med sig a både fjör, ty vill man hafva tre fjöre och dugliga jordbrukare
 som gagna Staten, samt hjälpe hemna, lefva bättre än tiggare, för
 steman tillerkänna dem fullkomlig fäkerhet, sjelfbeständ och nyl-
 af deras arbete. Fyrdöverlammar det att Laga och fätkunnige Män
 försvoring, huru vida ärfstelig nyltjo rätt kan jemte vara öfriga lag-
 och författningars äga rum; men om nyltjorätten infördes, vägar
 nämnas blott några hufvudsakeliga omständigheter dervid, som
 torde försvas nödiga.

1mo Contractet öfer hjärr och möjors upodlande skulle skriftligen in-
 Duplo författas, och inför Domaren och inför fästamandestämman
 visas, så att på både parterne böra sig anmäla. Sedan Contractet be-
 vit ordagrant i Protocollet infört och med Domarens namn samt St-
 radets sigill försett, säses det som Laga kraft vunnit för ärfstelig nyl-
 tjorätt. Ut i detta Contract skulle noga utstakas, huru vid för-
 ma hågaren vill till odling uplåta, huru många frihetsår lö-
 nas, huru mycket skog, ång och betesmark för begagnas; om jor-
 ren vill deltaga mer eller mindre uti åbjgnaden och hågaren på-
 biträda vid afstods dikets uphållande, eller biträda med dräglar, redskap
 och utfärdshorn m.m., emedan detta allt ligger till grund för afstods
 Contractet, som och vid vederläggning, hvilka för honom i fram-
 dan emellan ägaren och odlaren.

2do Efter frihetsårens förlopp vare det jordägaren frilt betinga sig, om
 efter som odlingen tilltager, en lindrig årlig afgift i framnämnda
 verkem eller penningar m.m., hvarsofver skriftligt Contract up-
 tas in duplo för 10. år i fändor, på det jordägaren ej årligen måtte
 belasta odlaren med fördriga afgifter; kunna de icke i godo sam-
 ma af dem både utvalde Män en åtminstone skrifskunnig, flit-
 tväster till odlarens fördel.

3^{tie} Nyltjorätten bör icke gå i arf längre än till äldsta barnet, barn af
 barn och de yngre Sijshömen få en afpassad lösepenning efter
 döring i hus och arbetshöftad vid jordens första uptagande.

4te Ung Enklinge och Enka på gifsta sig med bibehållande af nyltjorätten,
 dock på enast första giftets barn arfva; men har det varit ofruktbarhet,
 må femare giftets barn i arf träda.

5te Enklinge och Enka fittja orubbade vid uppodlingen, så länge de förmå
 fullgjöra Contractet med jordägaren.

6te Skulle Nyltjorättens innehafvare dö barnlös, så tillfaller upodlin-
 gen jordägaren mot en afpassad lösepenning, enligt värdering i
 hus och arbetshöftad vid jordens första uptagande, till dem af sinnes
 närmaste arfvingar; men vill jordägaren icke lösa utbetalat, må
 dämed hans samtijcke närmaste arfvingen vara berättigad lösen
 till med arfva orlägg, och uppodlingen tillträda.

7mo Skriftelige nyltjorätt Contractet bör förnjias vid hvarje ombjste af odla-
 re och jordägare, så ven på afgifsta Contractet sevärdse jäkast betim-
 gade 10. åren till ända tupet.

8vo Vill Nyltjorättens inne hafvare sälja sin rätt, herbjude han den
 först åt jordägaren, utom för hans samtijcke ingen handel kan ske eller
 ombjste af odlare äga rum.

9no Nyltjorätten kan icke af inne hafvaren bort skänkas, testamente-
 ras eller pantfattas, icke heller gå innat för hans skulder, utom
 till jordägaren för des fördran.

10mo Skulle Nyltjorättens inne hafvare genom tjufnad fjullen eller misshus-
 hållning förvehat jordägarens förtroende, vare så tvungen taga lösen
 på förbemealte fäst af jordägaren, eller den han har förtroende till,
 med iakttagande af afstods rättigheterna för nyltjorätt.

11mo Jordägaren äge aldrig rättighet förskildt bort skänka, testamente-
 ras, pantfatta eller för sälja ägande rätten till härr eller uppodlingen,
 utan vare den orubbeligen vid Kronan och till des stjörhö i alla
 tiderr.

På föreförne trenne fäst är det, efter min öfvertygelse, en-
 dast en möjlighet att upomvtra och afstas komma upodlingarne
 af möjor och hjärr i landet, icke allena de som äro eller blifva
 Kronans till skiftade, utan och Kronans samt Sothnans allvörda-
 ningar, hvilka twenne femare väl aldrig blifva upodlade, om icke
 det kan väskifallas på fäst som i första punkten förefås, med tillhöft
 af Kronans arbetomanskap. Erfarenheten har visat det kronalls
 omänningarne aldrig kunna vederbörligen blifva upodlade genom
 nyltjorätt, som der på tid efter annan blifvit anlagde, emedan det på-
 lam eller aldrig rätteligen gjorts afseende på olitheterna af dem om årt som
 blifvit dem tilldelt; dock hafva de alla behömit lita om några fri-
 hetsår förelagda, ibland ächt på tillhöft, men alltid otillräckelige, efter
 hvilka förlopp odlarena blifvit beskattade, utan afseende på huru
 mycket

smijhet de magtadt upodla, med en svidigt efter det areale inrehan
af marken dem blifvit till skiftad; Ty emom denna method hafva
de fleste nybyggare blifvit utfattige, de hafva icke förmått draga
flor skatt och tunga, deras hela arbets möda har gått förlored jämte
deras bästa ar, nybygget blifvit skattevrat och ofverlämnat åt
yon annan, för hvilken det fallan varit bättre öde, än stateliga
tillbringa ett upsett lif i en dalig backstuga, sine joch neomän ofte
till last och förtret.

Mitt enkla skriffvatt torde icke behaga alla, äfven som min
tauktaväl icke heller äro nog förligt utförda, men jag har följt
min öfvertygelse och förseningen utan vidlöftigt förvrängel, som
hoppas att det anförda torde åtminstone gifva anledning till några
bättre af dem som tro sig kunna inse saken.

Tom ingen bift finnes på förslagsmattare, så torde
icke heller förslagen.

N° 1.

Circulans uti Kejsarliga Junctio Hushållning
& Sällskaps Beslutning uti Stockholm. 66

Herr Hof Rätt Råd och Ridman Haackman

Herr Hof Rätt Råd Richter, haft del

Herr professor och Ridman Joh. Gadolin

Herr professor och Ridman Hallström haft del.

Herr professor och Ridman Doktor Lager, haft del.

Herr professor och Ridman Doktor Sultman

Herr professor Orellan

Herr professor Sjögren haft del.

Herr professor Doktor af Zelius

Herr ledjunktur Linjer haft del.

Ink. d. 5 Juli 1819

N° 78

67. 68.

Frank
Duff

Gägnade Gärns Övertänande!

Quack utgåen tiden att till h. Sirkas
Gubstättningens Överste: inlamma frans gubst
gubstättningens om Rånvård Rånvård
vaktningens m: m: Det blaf samt gubst
tänkt att i fudant upprande sammanst
nånlags anteckningens, som att

gubst

n,

gubst
Duff

myttan.

8520
110127
exima afkastagata am du fortjen
uget affendes. Man tidan har en
uadgiprat att annu fullanda det
till arbeta. Om likasam an del de
af inlammit inam forsakagran Län
tode det ofriga, sam innan det
Län aftra, ja ansat giltigt att af
Län undra spöring. Det Til. anför
Län aftra omjukt att i spöring
till affhandling icke sammanlaggt
genomkring fast an all samman
mit.

Samfundet med förklarad sig
Til.

Omjukt Län

Om N° 1. på prispågå om
när inflytande på finska Nationens
ord för.

Om

Ränning - Ränning och Länning
Länning på finska Nationen,
och Indiskt och fadna.

afslutad

Länning på Länning: finska Län
Länning på Länning och fadna i
Länning

Omjukt Länning

Brännvins införande och bruk hos
liniska Nationen jemte den inhemskas
Brännvins Tillverkningens förtgång
och åden.

Förskningen eller ursprungligt in-
hemskt sedes och bruk hos en Nation,
som blifvit införlifvad med andra förs-
kningar, förlorar sig merendels bland opä-
tilliga försägar, när denne Nation för-
er en sådan förening icke burit den
grad på adlingens bana att skrift-
konsten hos densamma är känd och
utöfvad. Ännu mer afsees blir en dy-
lik undersökning, då de Solkflaz hvil-
ka träd med denna Nation i så nära
förbindelse, dervid äfven saknat den
vidsträcktare upplysning, som lem-
nar uppmärksamhet jemväl på an-
dra föremål, än blott egna beqvi-
lter, eller det, hvar på en gång den
gründligt sanaliska ifver blifvit
riktad. Ty ifrån den flund ett sär-
dant samband emellan försäktas
Solkflaz äger rum, införas, i syn-
nerhet hos ett underkastadt och
akannigare, flere fremmande bruk,
anbefalden af Degrarens¹ Mäkt, el-
ler villigt antagne af ^{annuifka} Släktens ef-
terhärminings begär och bojelse för
en beqvämlihet i Säljen der på
i Tidvarp af märken och ordon,
så söker man förzägas att un-
blandningen utteta hvad som egew.

En följ. af det
hos svensken
utlöst. kunnig begär
-t. försäkt. bl. för
beqvämlihet
ut. chass

deligt tillhörs den ena eller andra
Nationen.

Äf dylika anledningan fäknar
äfven Finlands, äldsta Historia utkun-
der om innevanarnes inhemskas
vanor, och skola dessa sedan säga
känna utskigas från Gremmande,
förändringar och tillfater. Fin-
ska Nationen blef tidigt i sin barne-
dom, innan den hannit utbildad sig
sitt nästan flags Riks Krage, äfven
värdiga af den Svenska, (A.). Dock

Kan man med någorlunda säkerhet
sluta, både af Finlands Geografi
och läge emellan haf på närmare
tre sidor, af Nationens ursprungel-
gen afvarfamma och idoga ljane
samt dess äm i dag bibehållna språk
att Finlands urgamla innevanar, ut-
sin isolerade ställning, hade inom
sig gjort åtskilliga uppfinningar och
äga wisa egna brud, utafwa dem
som tillhöra Nomaderna före införlif-
andet med Svenskarne. Blod af des-
se se snare, hvilka långt förut äga de
i gemensamt Öfverhufuud, kände

(A.) omkring år 1156. utförde Konung Eric den
Helige första Hårfärden till Finland och inlo-
del af Ruserne. 1249. anslände Birger jarl en
nytt Raq samt underkastade och använde
Sawasterne. Det tredje laget som fullän-
dade Finlands inkräkning, förlagd af Riks-
marsken Jorkil Knutsen år 1293.

Priskonsten och i allt woro mera upp-
te än Finnarne, kunde efterwärt man
wänta underrättelser om Nar-
menens tillstånd. Men tidens anda
wäntat Inkräktarne, att fästefät-
sig mera med det heliga förordet
och Helgons legenden, än att beskrif-
wa Hedningarnas fredliga yrken. Dess-
utom ansågs den Christna Ljans
hängare, sig pitktige att, åtmin-
ne till en del, gräfwat och utro-
Hedningens brud.

Finlands annars amilda lugt-
het har från uräldrig tid i större
den af Landet tillalil adling
och Såd: och för idoge inbygg-
are i ett Skogrik land kunde
wänta utwägen, att genom
redjande, befordra en, åtminstor
för kort tid, ymnigare, wällig-
t icke länge, blifwa akänd. Men
äfven det ardentligare akterbrudet
att inhämskt hos Landets äldsta
innevanare, häfwa wäro wörnadswär-
akt och oförgätlige, därjare och form-
klare adagalagt. (B) Finnska språk-
egna ord och benämningar be-
rä, att af gådesflagen, åtminstor
Lorn varit känd och adlat samt
dryckeswaror användt. Raq och
Lra äro lroligen af Svenskarne,
förde

Panuelle Radel Dorlhans anmärkingar,

en händelse

Drucket af Brännvin har i Fin-
land varit skändt till smottelset
af 1545. Sedan, då det blifvit af
Rysarne inbragt, (a) stroligen under
deras Tala infow i Finland, sedan
de lärde Känna Brännvinet af Tyska-
ne, genom hvilkas handels esprit
de Nordligare, och Östligare, folck
flagen tidigt erhållit flere slags
varor, hvaribland det i Tyskland
före afväpnade tidpunkt Kända
Brännvinet borde hafva utgjort en
artikel i den handel som fordom
dags med fördes, liflighet blifvit
drifwen på Nowograds Men, anskönt
wära förfäders första handskap om
Brännvinet härledt sig från Ryssland
borde vi dock såsom säker på auty
att denna waras allmänna infa-
ranti och beqvarande, har sitt för-
nämsta utsprung från Sverige, och de
närmare förbindelsen med de båda Rik-
hvilken förbindelse förantit af att
under förståttningen kirap, till det
mesta betrakta Sverige och Finland som
manstygne.

Churu olyckliga och bekymmerfamma

rörande Finnska sockers läge och tillstånd wid den
den, när det först lades under Svenska Kronans vif
och waraktiga wärd. Arke-Biskop Tengströms
afhandling om de forna Finnska Sällskaps näj
och led fördrif. I Witt. Acad. Handl. Thom. 4.0
1a) Arke Biskop Tengströms förenämnde af-
handling

ningan Brännvinets öfverflödiga brukt
haft på Sedlighet och wälfärd, men
na vi likwäl icke tillstrifwa det
första wäckelsen af begäret till rus-
gifwande drycker. ¹⁷⁴⁴ Döer de flesta
folkflaq ar rusit äldre än Brän-
winit.

Äfwen våra ädla förfäder, hvilka
dirat ärliga höglider då färd och för-
förrättad, samt fästheten, wid brä-
lap, barnfödel, m: m: njoto den
älets och mjödets must redan i öfwen
lyd. Sveriges äldre Historia och
lagstiftning bevisa till hvilken hög
grad upprikt och öfverflöd han-
de sigil på 14. hundralet, då
flere ilat win, öl och mjöd ätjingo
wid ett bröllop eller en begrafning
och då de lagar som vidtagas
för att inböräta det, likväl
med gifas flere hundra personas
samlade till ett dylikt Gästar
bud samt deremot swarande. För-
plägning (a) Man kan med skäl
förmada att wid sådana tillfällen
ningan Gästerna afwen njoto
öfverflöd och att många i laget
blefwo rusige. I de gamle lagar-
re woro ¹⁴⁴⁴ afskillige laga drycker och

a) Enligt ¹⁴⁴⁴ öfverflöds förordning
gar af år 1344. och 1345. var det tillät
att till bröllop och begrafning samla när-
kastad 400 sammant personor. Lager-
bringa Bist. 2. del 14de Capitlet

Skalar för högtidliga tillfällen
 respektiva, äfven sam ^{huru} ett wiff, ^{huru} mer
 akänd, laga mätt ^{huru} denna ^{huru} föränd
 a) { (Ängötho lagen. Gipt. Br. flut. 7. Galt
 lands lagen Kap. 24. §. 7.) men någon
 ansvan om det äfverskreds eller
 drinkaren blef överlastad, ^{huru} reviderat
 utfatt.

af denna brief på lagligen stadgad
 straff för fullerier dock ej antedning,
 att fluta till ^{huru} brottets ^{huru} sällsynthet, ty
 samma tid wore andra vida grofve
 förbröglers, som förde den allmän
 na af en milda säkerheten, dels icke
 belagda med straff dels lätt för
 sonade med ringa ansvan, hvarför
 det ej är underligt, om fulleriet,
 ensamt betraktadt, fick utan laga
 näst utlösas.

Brännens älder i Sverige har
 blifvit räknad för sambida med
 bratets ^{huru} eller omkring medlet af
 B. Schlegel ^{huru} det förre denna
 tid anses ^{huru} erforderligt för till
 verkningen af det första

a) Galtlands Stadslag föreskrif i 8. af 11. Kap.
 1. del. 4. Cohen att vid brällopp ginge haf
 vas 10. gat första dagen och 20. gat andra
 dagen, hwart gat för två personer, men
 enligt 11. Kap. gingo rätterne ej, wara flere,
 än 4. och en Torr ost.

ne. a) Infordt från ^{huru} Sjöland, ^{huru} wda
 brännens, utom till nämnde andra
 mål, i början begagnadt såsom pre
 servativ emot smittsamma sjuk
 domar samt till läkemedel i vissa
 fall, och tillhörde således ^{huru} Läkare ^{huru} Kon
 sten, inom hvars område det kon
 ske anna borde återbringas.

Sroligen har den afslutade
 Brännens ^{huru} Läkningen icke länge
 efterfler varit skänd i Sverige, ehuru
 det ej med säkerhet kan ^{huru} kunna
 bestämmas, när ^{huru} brännens ^{huru} bränningen
 blef inlempt. Att den varit det vid
 slutet af samma århundrade, be
 styrkas ibland annat af det första
 förbudet emot som är känt, och
 innefattas ut Stockholm Stads ^{huru} Venke
 best. för år 1494. eli. i februari
 månad, måndagen efter St. Sigfrids
 dag, tre personer sydele pulverma
 rare, Hans pantarmakare och en Ma
 fra Anna Melken blifvit upp
 kallade inför Stotts färd och Ma
 giftraten och, på Riks föreskrifvarens
 befallning, afsvorligen förbudne
 att bränne eller seje något brantewyn
 her i Staden, widd hvars heres 211.

a) Dertill Marbergi Wiff. anmärkingar
 om Brännens och Bratets älder i Sverige.
 Nitth. Aed. Nord. Thom. 4.

marker, uten alle nade." Men for be-
hoguet till brat, agde de frihet, att
branna hela Lannor. Dera ar der
efter eller 1498. ^{uppho} Magistraten i Stock-
holm uppdraget att brannens tillverk-
ning och forsalning elstades at en
enda Krogarer, Karl Elastredragare,
huelken emot, quittande af en fordran
hos Kronan, fick rattighet, att halla
sich Stockholms Brannin, slach skulle
han der ^{med} ~~med~~ äfven forse Stadens Krutth
sa ofta det behöfdes, hvaremot alla
andra blefvo vid vide forbudne att
sälja Brannin.

Emellertid var slach Brannens brän-
ningen och affälningen på landet
långre tid varit skänd eller ^{öfver} obetyg-
lig, och till de mesta hafva in-
skänkt sig inom de förre Tiderna,
Om rikets sammals föräd under
Gustaf Wasas regering vort Stadliga
följdes af Brannens bränning, skulle
denne Bone Konung: sina många
Stadgar for hushällningen, såkert
hafva gäst sin uppmärksamhet der
vid. Forst emot statet af sin regering
efter indräffad misvärd, år 1530. ^{han}
han sett sig foranlaten att förbjude
att brannens brännande. (a)

(a) Marbergs förberörde anmärkin-
gar

Detta förbud, såsom allmänt, för-
de hafva varit elst forsta som
präktle sig till Vinland, emedan
misvärdens elstades nämnde ar och
den deraf uppkomna hungers nö-
den 1531. varit att for tryckande. (b)

Om den Brannens bränningen i Stats
öconomiskt hänseende for tynde upp-
märksamhet, utgjorde fyllet en fögg-
gelse for kyrkans Nilske förestan-
dare. Religionen som till sin rätta
utöfning fordrar en ren och andaktig
sinnes ställning, samt i all förskrifven
ett elygdigt och ärbart lefverne,
med afside ställande af verldstiga njut-
ningar, innefallan i allmenhet de
lidigaste Stadgarden vi äga emot öfver-
gläd äfven i starka Örgiker. Men
chura en elst Lärare Predikade med
egna exempel, var det likväl part
att verka på en upplyst menighet,
genom blotta förskrifver af sedlighet
och mätta, utan något känbart
arspar. ^{hi afbränd} Kundern jäquade förkunnarens
egit lefverne hans lära, till forsta
mehn for den gada saken. Därför
samt till de flesta Religions stadgar
(b) Biskop Agricolas breg till sin Bok-
tryckare i Stockholm, Justens Chron. Epist.
Vinl. Sid. af Borthan och Riets

sin uttagna, äfven som näst Brevets
Kaps godna rättighet, att straffa
smärre förbrytelser med fästande, ha
va föga bidragit till hämnas
fulleriet. Efter faste tidens utgång
tog man sin skada dubbelt igen. Det
ligger i Religionens Natur, att de
atgärder som i stöd af den samma
vidlagas till spädighetens förökning
månde, skola vara mera förmanande
och undervisande, än straffande. I blott
Allmänna förordningen som i sådant
afseende blifvit utgåddade, förkom
mer redan år 1544 ett mandat: "om
Köredagar, som hållas skola äfven
hela riket samt, förmaning att
afsläppta Eder, valg, Dröikenskap
och andra para laster som nu brukas."
Gherich hade sig uppdragit
att vaka öfver äroarsane, i lära
och lefverke; men ertill Örebro
Artiklar af år 1586. borde Dröiker
skapet, eljest sådana laster af syn
den förspordes, hvar på i verldelig
vätt och lag (er varo allfält) straff
och böter, elvbländ Dröikenskap
äfven uppräknade anmala, och fö
dan syndare som icke kunde ge
nom kyrkans åtgärd förbättras
hos öfverheten för att till straff

74.
befordras. Då den ena Riksdagen
efter den andra klagade Dröiker
skapet äfver de tillagande Sabbats
brotten och yrkade att ansvaret
före genom lag skulle bestämmas,
utan att likväl på lång tid andra
nat. elevenhet från öfverheten
emanerade, än mandaten och förman
ningar.

Detta Bränvinet under ett förman
dadt behof för Krot. Låverknigen
blefvit ingöddt och reannet fast
föt älmensone: de större ställen
ner, var det naturligt att den
urgamla böjelsen för rusgiftande,
Dröiker, skulle (läna en beskafam, brygg
hand) till affattning och Kringpri
landet af denna vara, som, för
vidt mindre mält än öl och mjölk
dock hastigare än elpa verkade det
af så många för lyckligt ansedda
tillstånd, elst man icke äger med,
vetande af sig self och tror sig be
rälligad att suspendera sig från
bruket af förnuft. De ställen
förenades Bränvins bränningen med
Bryggeri handeringen och affattning
gen med Bryggerierna. Till Landt bygg
elerna och de smärre uppstäderna föriddes

bränninet, sedan af till stor del
genom inrättade Privilegerade Vänner,
Krogar eller Gästgivarer Gärdar, hvar
ett för sigandes räkning borde finnas
Lidgång på mat och dryckes varor,
bland hvilka sedan, uti de åren
1651. och 1664. utkomne Krogare och
gästgivarer ordningar, Bränninets
utdrickeligen annamnes, såsom till
del af Krogare och gästgivarer
både i Hälsingelands och på landet in-
Krogar och Gästgivarer och Hop-
tals, icke allenast i huset och till sin
gäster, utan äfven till andre i Staden
eller på landet. ^{Men} ärenat ingen an-
nan på landet, ^{och} så mil nära gäst-
givarer Gärd skulle ^{gästgivarer} gå ^{och} till
eller Brännin. Därför erhöft adeln se-
desmera rättighet att på de för-
gods anlagga Krogar, Likväl ej nä-
mare till gästgivarer gärd an-
mil.

Under det Bränninet sålunda sprid-
des till alla Lands ändor blefvo de
Mädliga verkningar på Nationens frid-
lighet smärningom mera synbara.
Förening med Gylleriet tilldaga äfven
andra brott, och Regeringen sig sig
empeder tvungen att med press be-
lagga denna last som var orsaken

75
till många andra. Genom Konung
Gustaf Adolfs förordning för Hoppan
Bergmännen af år 1641. samt 1649. års
Grafve Artiklar var redan stadgad, att
den som kom Drucken till grafve ting
och gjorde förargelse, skulle straffas: hi-
kan till des han blef ryktet och se-
den beto sex mark. Utli kyrko. ord-
ningen af år 1686. förklarades den Tro-
loshets ejld som ingicks af Drucken
person och sedan ängrades. Samma
är utkom förbud emot förargelse i
kyrka, enligt hvilket den som kom
Drucken i kyrkan och der gjorde ljud,
skulle beto femtio daler Silfvermynt
samt i brott af botum straffas med
tre hvarf gatulopp eller fjorton
dagars fängelse vid watten och bröd
samt uppenbar kyrkoplikt, hvilket
anses snart skärptes genom Kong:
Stadgan angående Sabbats brott af
år 1687. så att den som hade lynt
och mer än två hundra daler i
lön skulle plikta ett hundra
daler.

Ännu drog Huden ingen annan
dirigt vinst af Brännins tillverknin-
gen och försäljningen än hvad lilla
tullen och Dirifon kunde inbringa,
och hade så stor brott på spanmål

21
i allmæltiga delar af Rikets inträffat
att icke alltså spanmål utfördes
de Siles rika provinserne till utlän-
ningen blifvit förbuden eller med hög
Resignation afgifft belagd, utan ^{ut} ^{af} ^{span-}
måls införjel utifrån tillåten och ^{ut} ^{af} ^{span-}
gj. samt utläningen förklarad be-
rättigad att från Rikets, utföra det
mynt han derföre kunde erhålla
och sådant de flere fränga förbud emot
myntets utförjel som tid efter annan
utfärdats. ^{Resignation} ^{af} ^{span-} ^{mål} ^{ut} ^{af} ^{span-}
förnämsta orsaken ^{der} ^{af} ^{span-} ^{mål} ^{ut} ^{af} ^{span-}
Brännens bränningen som var tillåten
af all slags järn, bidrag redan mycket
till minskning af bråd järn.

— Detta undgick icke Regeringens upp-
märksamhet under Carl XII. Riks hus-
hållnings Deciad. Efter de pårä mips-
rikt ären 1695. och 1696. uppades för bry-
vä spanmal, hvarföre Kamman
och Kommerice Collegierne ^{för} ^{span-} ^{mål} ^{ut} ^{af} ^{span-}
är utfärdade förbud emot Brännens
bränning af Råg, hvilket förbud kom-
gen genom Brevet af den 16. Decem-
ber samma år ^{af} ^{span-} ^{mål} ^{ut} ^{af} ^{span-}
samma år ^{af} ^{span-} ^{mål} ^{ut} ^{af} ^{span-}
bemålde Collegier att med första för-
fatta en viss förordning öfver Brän-
nens Handteringen, Men på återstaden

af detta århundrade sthom: detta
ämne ej annat, än Konst. Placatet
af den 18. Februar 1698. hvarigenom
förordnades att endast Bryggare Em-
betet. Skaden ägde befalla sig med
Brännens bränning, hvar till Råg och
Svete icke finge förbrukas.

Under den tid af mer än tvåhundrade
år som Brännens redan varit känt
i Sverige och Finland hade denna Drökt
jämte de tillrednings Konst hunnit
allmant kringspidas, så att äfven
de minst bemädlade personer ägde
Brännens banner och förvållade brän-
ning. Däro tiden synes kanske lång,
men det gick sedan så mycket för-
sore att bringa Konsten till sin
högd. Om Brännens bränningen
hittills varit mindre skadlig för
Rikets spanmål försäd. Blev den
det så mycket mer under på följande
Tid. Sedan de Siles rika Provinserne
Sjælland, Ingermanland och Estland ge-
nomfreden; ^{af} ^{span-} ^{mål} ^{ut} ^{af} ^{span-}
1721. ^{af} ^{span-} ^{mål} ^{ut} ^{af} ^{span-}
afbräddes till Ryssland.

Skura Armod och fattigdom: Ri-
ket under Carl XII. Långvariga krig
stigit till största högd, blev i anled-
ning af en del skader och landshöf-
dingas anhållan under föregående,

att Brännvin måttligt brukadt med
hvitlösk kunde tjena till Läkemedel
emot den då härjande pesten, genom
Kongl. Rådets Bref till Commerie
Collegium af den 8. November 1710.
Brännvins förbudet lemnadt hvi
lande och Bränning af spanmål
tills vidare tillfädd. År 1718 den
29. Julii utkom en Förfallning
den fullständiga som i detta äm
ne tillits blifvit gifven, hvar
genom Bryggning och Bränning
så i Rådenne som på landet upp
drog åt vissa personer utan nå
gon afgift, och förbjöds alla an
dra utom dem som i bestämde
Liffret ^{huru} fingo Kammar Collegium
tillåtelse. Förfallningen skedd genom
Liffret ^{skulle} Krogare, hvilka både
köpa sina varor från de allmän
na Brygg- och Brännvins ägare,
som alla en ^{huru} skilda, och borde hämta
hvad det ^{huru} behöfde. För att
handhafva denna för Krog inrätt
ningen gynnande förordning, från
tog man allmägen deras panner
hvilka dock ^{huru} äro elerpa ^{huru} åter
skaldes, ägare som förfallningen

77.
verken upphörde 1721. då Brännvins
bränning till behöf åter blef
en hvar tillåten; dock förbjöds
år 1721 att tillåta använda Krog
och Huelt ^{huru} på Rågen ägare.
Reg aderton eler Lunnan. Adels
rättighet att hålla Krogar i sina
ägor, tillval ej närmare till gif
giverare gård än ^{huru} half mil, skadfa
skades genom ^{huru} åren 1719. och
1723. Sammanfattade privilegier,
ägare som det ^{huru} nämnde är till
Lats Ryttere att nyttja Brännvins
pannor, så vidt sådant ej förvidde
emot Giffgiverare Ordningen, ^{huru}
— Dessa skadganden ådagalägga, att
Brännvins Bränningen i skades. hvar
Kroga.

Förordningen om Brännvins Årifen
af den 21. Julii 1731. inkränkte till
någon del Bränningen på landet,
och tillfäddet. Råden endast Bryggare
och Embetet, emot beständ afgift.
Öronpost af Brännvin till Råden förbjöds ^{huru}
Under detta årenium eller den
17. April 1733. utkom den ännu
gällande Förordningen emot smalg
och dryckenkap, hvarom vi vi
dare skola nämna i sammanhang

med de förfällningar som för eld
närvarande ^{med} Genä till efterrättelse
År 1740. Låst vidtag många för
fallningar i affende i Brännvin
bränningen. Kongl. Förordningen af
den 5. Junii 1740. förbjöd till vidare
Brännvins tillverkning af all Hög-
tid och mjöl vid vite af Fötthundra
daler Seltvermigt samt pännans
och varans confiscation. Alla pan-
nor skulle förseglas. Den 23. Martii
samma år fingo dock Hemmans
brukare tillstånd att bränna
af Hög på en månads tid för lada-
gardens behof; såverson husbehof.
Bränningen äter tillståndes genom
Förordningen af den 7. September
1741. emot erläggande af Konsum-
tion affgift. Quantiteten af pan-
nål som finge afverkas af Liden
för bränningen bestämdes. Äret
derpå fingo alla Hemmans bru-
kare tillverka Brännvin af för-
stånd så, utan affgift.

Handörelsen af den 23. April 1742.
Contract med Bryggare ombetet i
Stockholm upplyser, att Gullis sex
bränneri verk voro derfädes-
tillatna samt heart verk berätt-
tegodt att hålla en Krog, utom de

78.
Sexhundra som eld redan fun-
nas. Förordningen af den 10. Decem-
ber 1747. tillstodde alla Hemmans-
brukare att bränna till husbehof
emot erläggande af Tre daler
Seltvermigt för mantalet; Kon-
sumtions affgift. Händs personen
betalte dubbel.

Brännvin till Salu gick förrättas en-
dast af dem som ägde Giffgiveri eller
privilegerad Krog, emot åtta daler
Seltvermigt; Konsumtions affgift, och
förbindelse att afverka minst Tre sun-
nor, samt af antagna Giffgivare,
och Krogare emot Tre daler; Kon-
sumtions och minuterings skatt,
såverson Hälsene på vissa villkor
och emot bestämda affgifter fingo
tillverka Brännvin både för eget
behof och till Salu. Brännvin gicks
endast half, vinter och vartidene
förrättas. I emellan skulle pan-
norna vara förseglade; Transporten
af Brännvin till och emellan Hälsene
var förbjuden.

Den inkomne Staten således började
hämta af Brännvins bränningen
till Krog mjöket, att utvidga denna
handtering. Emellertid skulle det
vara alla andra förbudit att
bränna, och till att förekomma

tid och hungersnöd. I anledning där
af Kongl. Majst. den 26. November samman
er utgående förbud, till vidare
mot all brandens bränning och för
följning. Såder och på landet, och
under de i Revillnings förordnin
gen stadgade afgiften i de behöfve
erlaggas. 1757, den 29. November utkom
ytterligare förbud mot Brandens
bränning och ansvar för afgifträden
se elen stadgades, äfvensom kro
nan slog sig att inlösa Brandens
pannor.

Thuru god växt på pannmål in
trängde 1758, återerades tillval för
budet mot Brandens bränningen
och varade till 1760, då, genom kün
görelsen af den 3. December alla hem
mans brukare jemte sådane tillåta
att till husbehof bränna med sina
små pannor, men ^{från} alla stora verk
och bränning till Salu förblef under
förva förbudet. ^{blif gällande}

skulle det

Genom Revillnings förordningen af
den 21. Junii 1762. som Brandens brän
ningen nästan i samma stift som
den var 1747, och förordnades genom
Kammars Collegii af Kats Koncernets
Bref af den 10. Februari 1764. att
ingen Brandens panna ~~skulle~~ vara

af förre dräglighet an 48. Kamrod
Sedan Brandens Bränningen åter
blef tillåten, hade man med om
kan med dem som under ^{den} förbudna
tiden blef tillåte för slofliga
bränning, och befriade dem från
ansvar ^{derför} genom pardons Ediktet
af den 11. Januari 1764. Revillnings
förordningen af den 16. October 1766.
tillät Brandens bränning till
husbehof på landet, emot åtta
daler Silfvermynt af huatt. helt
hemman. De som fingo alla som
innehade god bruk äfven iorpore
och Dragoner bränna, då de an
mälde sig vid Taxeringen och erlade
två daler för året. ^{af det för bränningen} Till Salu ^{skulle}
elst Gästgivarne och till ^{skulle} Krogar
ägare ^{skulle} tillåta att bränna, hvad
Taxerings männen ^{skulle} pågaf, o
mot Salu avis af alla daler Silfver
mynt för Vannan. Till Salu brän
ning arligen aflogs. Stockholm
20,000. i Götteborg 1200. och i Karls
Krona 600. Pannor pannmål emot tio
daler Silfvermynt. Salu afgift för
Vannan. Bryggare Embetet orhöv
aptious våt till bränning af elst
utpatta ^{skulle} ^{skulle} ^{skulle} men om denna
rättighet ^{skulle} begagnades, fingo andra

för emot samma ^{fruktbara} gift afverka elen be-
stämde beloppet. Uti de siffrige Ra-
clerne tilläts det alla som hade för-
bruk och rörelse, jemte Händs per-
soner, att bränna till husbehof hvil-
ka elerjone arligen af Magistraten
säkerades ifrån två till tio daler
Silfvermynt, men alla ringare inne-
varande och arbets Karlar var det
~~förbjudet~~ att bränna med mindre
än angäfvos sig dertill och erlade
två daler Silfvermynt. i gift.

- Då detta sätt var Brännens brän-
ningen för godt som utan alla band
och fört för lika anspråk. Till
1772.
Sedan Händene uti Revillnings
ordningen af den 8. September sids-
nämnde sig förklarade sig vilige
att erlagga bevillningen för brännens
bränning och Konsumtion, anskönt
bränningen för befordrad brief på
Spannål blefve förbuden, utkom
förordningen af den 11. i samma
månad, som till vidare förböd
all tillverkning och försälning
af brännens i Häder och på landet.
Emellertid vore elakt Ordinarie
och Spanns brännens tilläts att in-
föras och i gross försälja, äfven som

Läckerbraken singo behålla sin genom
Kongl. Brefuet den 20. Juli 1762. erhållna
rättighet att tillverka Rom af Läcker-
Stum; lika för fick fruktbrännens till-
redas af dem som elerjone erhållas för
Kild. Luffänd.

En ny Epok i Brännens Historia in-
träffade 1773 genom Kongl. Brefuet af
den 17. Maji och Kungl. Kansliets Kungörel-
se af den 27. i samma månad för
klarades Brännens bränningen för
ett Regale och utbjöds till förpackning
afver hela Riket med rättighet för
förpackarne att bränna af all slags fäd,
när och hur de öfhandlade och att al-
deles anspråk, föregående Brännens
i hela Riket. Ut vill quantum
fäd skulle ~~erlagga~~ ^{erlagga} sig afverkas, och för-
packarne borde erlagga till Kronan
tio daler Silfvermynt för hvar
Lanna. Men som tillräckligt an-
tal förpackare ikke hade anmeld-
sig, förordnades genom Kongl. Kun-
görelsen af den 14. September 1773 att
Brännens bränningen skulle öfver-
föras för Kongl. Majest. och Kronans rätt-
ning, hvarjone alla andra vid-
förordubbladt anses förbjudas att
bränna, och införseln af ullansät

^{Handen}
brännin ~~skulle vara förtärlig~~ Brän
vins pannaerna borde till allmänt
förför aflemmas eller till Rånstörrens
förfäljas.

Genom Kongl. Rådshöfvens af elen
8. November samma år eftergåft
bevillnings afgiften för brännin
bränning och förfälning.

Med 1778 års Riksdag hade Rånstörrens
Händet åter anhängit att få icke
brännin bränning till husbehof
men denna begäran afslöps af Kongl.
Majst. genom Periculais Bref till
Landshöfdingarne af elen 24. Mars 1779.

Directionen för Rånstörrens
visade sig fördelens omfång ~~brännin~~
net skulle följande afgiften och att
inga enskilda skulle få bränna, hur
om de många Periculais, föreskrifter
och förmaningar som under Regala
brännin tiden utkommit, bara
vittne.

Genom Kongl. Rådshöfvens af elen
November 1785. beqvades inskränkt
uti brännins bränningen, i anse
till föregående årens missöty som
hade medlagit spannmåls förråden
öfrän gyljande årets böjan fick
vin till vidare af förfälja anno
Hades en uti Rånstörrens lager kalla

erhölls sig bygmästare
om att brännt skulle
varu. förtärlig
och att ena behöfve
skulle få bränna.

och hos den Directionen dertill utse
hvilken inskränkt uti Kongl. Brefvet
af elen 8. December 1786. uarmare be
Händes.

Med Riksdagen följande år an
kallade Händerne att Rånstörrens
mätte upphöra och brännins bränning
till husbehof åter tillåtas, hvorunder
Händerne ville utaga sig en bevilling
af aderton tunnor gull. Kongl. Majst.
sumbjick dertill med villkor, att

denna bevilling skulle blifva
besändig, men detta villkor måtte
mycket mottagligt hos Riksdagen
af adeln som icke skulle gå en dera
Regale brännin anseas med följ
den förman, att mera brännin
af lika quantitet till ånhet hus
behof brännt. Den tunnorna span
mål vid de förra lemnade aderton
tunnor brännin, gaf elen

de brännin endast 12. tunnor.
Behöfvet var lika stort och d. minst
300,000. tunnor d. ligen, utgitt vid
Regale tillrättningen, som gifvit
5,400,000. tunnor brännin som
öfver änt förtärlig utan att öfver
mått deraf blifvit förtärlig,
för att frambringa lika mycket

we den
proprietä

giltades icke
behöfves

utan det förmått
mottagligt

från upptäckt
den

de
ut

er
förbrödes

de
ut

brännvin vid husbehof bränning 1773, 74
Tunnor
Det ansågs bevisat att under den tid en
Mils ^{bränning} bränning varit förbuden och
sakligt god panmål ^{den} värdet
får, införskrifning af ullar ^{pan} pan
mål likväl ställt från 130,000 till
200,000 Tunnor ärligen.

Fråga uppkom om brännvins brän-
ningen som blifvit förklarad för
att Regale såsom sådant kunde anses.
Man fann det vara folkets urgam-
la rättighet att helst förädla pro-
ducterne af egen jord, och ^{äro} alla
Regalia gifvi eller Konungens och kro-
nans ensaker uti af sin natur ^{ex}
hade annat uppkom af Rikets Kon-
cession och bevilning af vissa elso-
proprietet i utövande delar kunde
likväl brännvins bränningen ^{af}
ej genom någon med ^{af} Anders sam-
tycke ^{af} godgad lag ^{af} sådant vore
beviljad, ~~icke anses för ett kronans~~
~~privilegium~~ mer än att baka bröd
och brygga dricka.

Genom Kongl. förordningen af den
20. December 1787. Blef Brännvins brän-
ning till husbehof åter tillåten
på tre års tid, räknad från ^{af} fört
årets början och emot ^{af} stunde som

Från det att blifvit
genom anses som förordning
helt af sig sjelf
beviljad

Kronan ingick med enskilda personer
Bränning till Salu gick äfven förättas
med Jäffvild Banna och emot erlag-
gande Väris. Alla förra författningar
om olaglig brännvins bränning i
från den 11. September 1772. Till den
16. Januari 1786. upphäfdes. Smallestid
fortsato äfven kronans brännerier
verksamhet på ätskilliga orter.
Bannornes förlet i förhållande till
mortalen beständes. Transporten
af Brännvin förbjöds, utom den
som stredes från kronans bränne-
rier. Vid den ^{af} bränning utstakades
till 7 månader af året, men blef
genom Kungörelsen af den 31. Mars
1789. alldeles inskränkt både
för landet och Hälsarne. Brännvins
bränningen hade nu uppnått sin
första höjd, då den utstakades både
af kronan och enskilda, nästan in-
skränkt, eller på ett sätt, ^{af} elsvid
understef aldrig kunde före-
kommas.

1793. den 31. Maji utgärdades en ny
förordning om den under arren-
de upplåtta husbehofs och Salu
bränningen, och ^{af} var ^{af} hufvudsake-
ligen af ^{af} lika ^{af} innehåll med
den ^{af} 1787. - 1794. förbjöds ut.

om stude all
kontroll omlyg

försel af Swenskt fädes brännen
 äfven som bränningen och försälj-
 ningen inskränktes genom förord-
 ningarne af den 21. Augusti af 3. Decem-
 ber 1796.

Uti följande förordning uträk-
 nades brännens behöfvet; Hädanf-
 ter Folkmängden i 12. Kannoner på
 Råg af 6. på 1000 man, (under tagen
 de barn under 10. år; hvarutom en
 tillökning af 3. procent för resande
 besöde. Ett bilagdt förslag för
 Norrköping visar, att Haden 1787.
 ätog sig belåta i brännens ärendet
 för Sala bränning 1000. och husbe-
 höfs bränning 340 Rör. Konsumtio-
 nen i berörde Rör utgjorde 53. 825. Kan-
 nor, hvar uti sig utgjorde i 18. Kannoner af
 bräntunnor som bestod af 1. iuska
 Råg af 4. iuska Korn malt, ius-
 sammans i Råg ————— 3100. ius-
 uti Korn malt ————— 775.

Allt 3873. ius-
 Haden Folkmängd utgjorde 8396. per-
 soner och de behörige brännens
 reparations antal 4500.

Kongl. förordningen af den 18.
 November 1797. förlängde brännens
 ärendet på 10. år
 ning fick förvaltas ifrån och med

October till och med Maj månader, fä-
 ldes älla månaden om året; Oer-
 ter inskränktes Sala bränning ge-
 nom Kungälv af den 28. Augusti
 1798.

En öfverlig Lorka sagde af för-
 sökade misväst, hvar för sig brän-
 nens bränningen (omnades den
 uppmärksamhet att, enligt Kun-
 görelsen af den 21. December nämnde
 är, försökningar på de brännens
 i landet som nyttjade förre af
 90. Kannoner panna infordrades,
 hvar af sigers att dessa bränne-
 sier reor 889. hvilka nyttjade 1277.
 pannon, för iusammans enckälla
 190, 744. Kannoner tynd, och hvar med
 på älla månader kunde afver-
 kas omkring 200,000. Vannon,
 som till mer än älla gånger öfver-
 seg behöfvet af brännen för de
 personer som beladde de 3686.6.
 mantal, för hvilka brännen af-
 ter ärendet finge verkställas.
 I anledning af denna upptäckt
 inskränktes till den för bränningen
 till 10. månader vid de bränne-
 sier som brukade panna af 60.
 Kannoner och derutöfver.

Den ännu gällande Kongl. Förordning
af den 13. Jani 1800. var en följd af
samman ärs beslag och hvad dervid
af Händerne beståts, med förbehåll
som Förordningen äfven upptagen
att äga tryggligt bestånd till (vid riket)
Iog annorlunda förordnades.

Deruti är stadgadt att brännins
bränning på landet skall äfvelja
jorden, så att inga andra än de
som bruka hemman, eller hem-
mans delar äga rätt till bränning
och att denna rättighet äfvelja
af den att sälja och transportera
brännins

3 Händerne är rättigheten att bränna
brännins, i afseende på Gunnäls be-
loppet som får användas, grundad
på folcknumeren, så att på hvar
mantals försägen mans person räknas
12. och på Quinna 6. Kannor i
örlig konsumtion, samt den dervid
för beständiga quantiteten förvaras
10. eller bräntunnor eller aderton
Kannor på Gunnan, och ökar med
5em procent för särskilda behof
hvilket sammanlagt utgör det
tunnetal Staden får afverka
vid hemman af ett helt mantal

af det tilläts att nyttja brännins
panna af 30. Kannors vgd samt
särskild panna af 6. Kannor till
distillation. För Hovve af mindre
mantal är också vissa proportioner be-
stämda och för fem mantal förhål-
las 90 Kannors panna, hvortil äfver
ingen pann vgd på enskildt brän-
nere får ligga, elsk är det ej för-
budet att för äfver skjutande man-
tal beagagna särskild panna
eller Färgen.

4 Händerne för en hvar bränna
hvar på elsk afverkaings quantum
får sig belöpa, eller att i bolag
genom sammanfatt verk för hela
Staden, såsom de glösa innevanor
kunna äfver en kamma. Enskild por-
ten i Stad får ej nyttja förre än 30.
Kannors panna, men sammanfatt
verk af 50. Kannors.

afgiften för rättigheten att brän-
na, sälja och transportera brän-
nin är 12. Rör Råg af helt
mantal. Hemman eller mantal,
och i proportion dervid för
mindre och förre Händerne utlag-
ga 1. Rör Råg för hvar brän-
stunna. Denna afgift utgöres
antingen in natura eller med

penningar, och i sednare gället efter
16. Pr. Banco för ^{de} 10. markgängen
är högre ^{men} ~~den~~ är lagret af
ter markgångs priset, samt vid 10.
Lact förbud emot brännens brän-
ning, med 12. Pr. för ^{de} 10. När Liden
för brännings ^{för} i allmänhet
är beständt ^{liu} ^{latta} månader af
året eller ifrån den 1. Januari
liu Maji månader ^{för} af ifrån
den 1. October liu ^{latta} December
inbränkes liu tre månader ^{af}
ingen minskning i afgiften sum.

Kärligen att sälja brännin
för sig ^{prickas} liu Kroghållning
eller minuterig och således, ej
mindre quantum aflätas än
hæft ^{hop} eller ringare än En
Banna göras liu ^{had} och mark
nad att ^{sälja} ^{liu} ^{hvarvid} ^{mätning}
icke ^{går} ^{stör} på ^{borg} eller ^{gata}
utan ^{hop} ^{arens} ^{hus}.

Allt brännens Krägeri på
landet, och: Häderne samt minuterig
på Liqueur Kamrar: Häder och
vid Ting, uppboords Kamrar,
Liquidation möten, Auctioner, och
andra gallsamlingar på landet.

gentli slag Japan ^{de} ^{frangeligen}
förbudet. Vid giftigvare gårdar
och ^{ej} ^{sheller} ^{säljas} i minut ^{at} ^{an}
dre än resande. Äfven som på
vårdshus, Marguelentorier, ^{Prisnings}
och Nærings ^{hallentendast} ^{at} ^{de}
spisande.

Uti Borg: Förordningen af den
24. November 1601. är ^{an} ^{svar} ^{för}
den som ^{bröda} ^{emot} ^{nämnde}
fadgande ^{ulfatt}, samt ^{för} ^{er} ^{priset}
ut ^{huru} ^{missbrukt} ^{skola} ^{för}
kommas och ^{at} ^{latalas}.

Genom den ^{liu} ^{egerrättelse}
änna gällande förordningen
emot ^{valg} ^{och} ^{drycken} ^{skap} ^{af}
den 17. April 1733. ^{at} ^{Bräster} ^{skapet}
anmärkt, att ej allenast ^{jelque}
föreläsa ^{sin} ^{ägarare}, utan äfven
glidig ^{varna} ^{den} ^{från} ^{drycken}.
Kap: ^{hvarjende} ^{fadgades} ^{att} ^{cho},
som ^{med} ^{drycker} ^{sig} ^{si} ^{af} ^{verla}.
Hade ^{att} ^{hvar} ^{och} ^{en} ^{som} ^{honom}
ser, ^{ägon} ^{sken} ^{ligen} ^{kan} ^{märka}
att ^{han} ^{är} ^{drycken}, ^{häll} ^{boda}
första ^{gängen} ^{sem} ^{andra} ^{gängen}
Lio ^{och} ^{trede} ^{resan} ^{temtondaler}
silfvermynt eller: ^{brist} ^{af} ^{botum}
litta ^{gärgelse} ^{första} ^{gängen}

Ögra och andra gången ätta dagar, med
Lredje refan vid vatten och bräd i ä
dagar.

Öjerd, gången ^{skulle} ^{skulle} Guga daler sig
vermynt eller fättes ^{skulle} sörton dagars
gängelje vid vatten och bräd. För
fylleri, som ej heller kan ^{skulle} ursakade

annat ^{skulle} elerander begänget brätt,
^{skulle} bötes ^{skulle} färsildt, elä ej ^{skulle} elädspraff

^{skulle} alagget. ^{skulle} Barka ^{skulle} Drucker fö ^{skulle} ej
borgas ät dem som äro ^{skulle} benägne
för fylleri, och ej heller ät ^{skulle} Aderon
de ^{skulle} Ungdom ^{skulle} Hjonstafolk, ^{skulle} Köpman
och ^{skulle} Karopöskan.

Men ^{skulle} som denna ^{skulle} Förordning af
de ^{skulle} Elqvist ^{skulle} fö ^{skulle} förflädd och ^{skulle} Litter
pad, att, om ej ^{skulle} alla, ^{skulle} hvilka vid
samma ^{skulle} tillfälle ^{skulle} sett ^{skulle} den ^{skulle} för
fylleri ^{skulle} angifne, ^{skulle} intygat ^{skulle} att ^{skulle} han
vard ^{skulle} drucken, ^{skulle} utan ^{skulle} någon ^{skulle} ibland
dem ^{skulle} äke ^{skulle} kunnat ^{skulle} laga ^{skulle} fälsant
på ^{skulle} sin ^{skulle} ed, ^{skulle} den ^{skulle} tilltalde ^{skulle} elä ^{skulle} un
gätt ^{skulle} fött ^{skulle} förhända ^{skulle} anpor, ^{skulle} ja
har ^{skulle} Hans ^{skulle} Kejsorlige ^{skulle} Majst ^{skulle} genom
Nädig ^{skulle} Seruelair ^{skulle} Prof ^{skulle} till ^{skulle} Hof
Rätterne ^{skulle} af ^{skulle} den ^{skulle} 10. ^{skulle} februaru ^{skulle} 1677
förklarad ^{skulle} att ^{skulle} de ^{skulle} vilken ^{skulle} äfven
i ^{skulle} detta ^{skulle} god ^{skulle} äro ^{skulle} tillräcklige ^{skulle} för

den ^{skulle} angifnes ^{skulle} fallande.
Af ^{skulle} dessa ^{skulle} mångfalldiga ^{skulle} Skerpeder
vordt ^{skulle} Brändvines ^{skulle} Nifforia ^{skulle} hos ^{skulle} af
lig ^{skulle} förster, ^{skulle} Torde ^{skulle} kunna ^{skulle} flutas, ^{skulle} att
om ^{skulle} äke ^{skulle} Haven ^{skulle} äfva ^{skulle} haft ^{skulle} förre
offenda ^{skulle} på ^{skulle} en ^{skulle} ökad ^{skulle} inkomst, ^{skulle} skulle
troligen ^{skulle} mera ^{skulle} kunnat ^{skulle} utträttas
för ^{skulle} nationens ^{skulle} sedlighet ^{skulle} och ^{skulle} väl
stånd.

Handwritten note in small script, possibly a correction or reference.

Brännins Bränningens verknings
på Jordbruket och Industrien i Sienland
B. 11 Land som producerar fåda ämnen
utöfver Innevänarenes behof. Man
Brännins verknings lo' den endast
consumerar ^{förhållit af} produktionens öfverflöd
i ke vara skadlig för Jordbruket. Den
är i verdom nyttig i det affeende, att
priset på fåda ämnen i ke faller
den grad, att Jordbrukaren saknar
all förmån vid att öfka produktionen
och hellre står sig på andra
speculationer. Men i ett Land, som
afga i ke frambringor tillräckligt
fåda för de Innebyggare, fördrar
Brännins bränningen uppmärksamhet
för att i ke vara skadlig för nationens
öconomiska välfärd. Man
kan väl invända att vid knapp
tillgång på fåda ämnen, ingen annan
än den som har något öfverflöd
öfverflöd, kan föreställa sig
Brännins bränning. Men då för
andra års i behof för detta
öfverflöd öfverflödet fördelas på
de behöfvande, om alla skola kunna
ha det rätt. Annars måste utlån
såd inköpas, hvilket alltid är en
förlast för Nationen och skadar

vi
i det allr dera

egit Jordbruket. —
För att kunna bestamma det infly-
ande Brännins Bränningen har på Sien-
lands Jordbruket måste vi så vidt möjligt
är söka utreda; hvad tillstånd detta
Land befinner sig i, hänseende till produ-
ktionen af fåda ämnen för de Innevä-
nare.
Egentligt vis har Sienland, i sednare Ti-
der i ke varit beröfadt af så stora
och allmänna missväder som för-
elomdag. Dareds ^{indbrukt har varit} uppöfning är betyd-
ligt utvidgad, samt en mängd härr
och näpar utbrukt. I flere ställen
tjenliga väster ha de blifvit, ad-
lingen upptagna och mera allmänt
bringpridda. Allt inträffande
missvärd på ett ställe, lyckas slundom
ett annat af räddas från hungers-
nöden. Men ofta ända måste vi
se ^{de} höst sädens bränd under långa
kallna och torra väror, samt där
säden ligga ögradd. Jordens till-
del blir förfert att hoppas nå-
gon åring öfverflöd och öfverflöd, huru
en storlig sommarnatt med öfver-
vans färg beröft åkrarne, och
förvandlat sädes ämnet till
agnar i utom de på klimatet tillhörande
de olägenheten, är Sienland öfver

underkastadt många tillfälliga, såsom
hagel, stort regn och långvarig neder-
börd. I allmänhet nödgas vi råta
na emot 1 år, som lännar behä-
ning ^{af} äfven behöfvet, ^{af} medelmä-
ga och ett år missvärd ^{af}.

Vattnmängden i Finland, Ålborgs län
inberäknadt, utgör enligt 1873 års
Tabeller 1,096,957 personer, hvar af 1,044,023
Län hade dands bygden och 51,934. På
äfven hufvud åtgår Län följa för hvar
person, med förordadt tillgång ^{af} äfven
på andre för ämnen, två tunnor
om året eller tillsammans 2,191,914. Län
I öfrigt af följande uppgiften på öppen
äker jorden, utjädet och medel-
kastningen, som under svenska Re-
geringen hvart ämte är af veder-
börande afgifvos (a) men hvilka
nu mera synes hafva afstannat,
är det värt att kalkuleras
om Finland producerar berörda
quantum Spanmål eller ej. af
ofästra anledningar till specialer-
gifva, skulle det tykas, som dands
egit Spanmåls förvärd, sedan år
1872. ej varit tillräckligt. Län
närlinnde är hade väl, enligt G
(a) Se afskriften N:o 11. År 1810.

I den del som följt:
mängden följt Län
personer Men
för det tillgängliga ha
och ämte i Län
Län som
i följande tabeller och
Län och ämte
proprietär följt.

val till Direktionen per felle Petreus,
af flere fördes Gryn, mjöl och Span-
mål vid pris 40,000 tunnor blif-
vit utskäppade af endast omkring
3000. tunnor införde; men år 1813.
hade något äfven 100,000. tunnor
mera, så Län landet inkommit, än
som ^{af} fördes, hvilken import synes
ensam hafva vällat den för samma
år Län Finlands förlost aptagna
balansen af 1,379,353. R. De följande
åren, är den äfverfligande inför-
seln något mixtad, 1814. omkring
80,000. tunnor, 1815. Län 30,000. och 1816.
Län 20,000. tunnor. Under dessa år hade
Utländska handels aflepit Län Fin-
lands förman, år 1812. med 2,312,166. R. År
1816. med 362,318. och 1816. med 2,149,592. R.,
men deremot Län förlast, år 1813. med 1,379,353.
och 1814. med 711,346. R. Således med en vinst
för dessa 6 år äfven hufvud af 3,733,673. R.
om tullverkets förordade uppgiften
och berättningar äro tillförlitliga, -
hvorpå vi i äfkillige delar äga an-
ledning att tvifla, så finnes, att e-
huru Finland reisa är behöfvet råpa
utlänst Län, den sammans värde ändå
ikke bor äfverfliga värdet af dands
utförda varor och förorsaka hvar man
kallar underveigt; handel: och kastke
kanna vi af det utförda med mycket

Sannolikhet antaga, att Sveriges Bränder
mera Spanmal, än som fördras till inne
Vänorenes fälda, oberäkadt hvad som
ätgör och behöves till Brännvin.

Det hade visserligen varit väl i mo-
raliskt och fysiskt afseende, om Brännvin
aldrig hade påfunnits; men då det
nu mera allmänt brukas, och icke kan
afskaffas, måste vi betrakta det som
en nödvändighets vara, och för Konsum-
tionen deraf oss till en mätlig Tullgång.
Hvad som i Kong. Rådgen af den 15. Junij
1700 beqvitt beräkadt på person, eller
12 Kannor på man och 6 Kannor på
quinna om året, utgör säkert mer än
som öfver hufvud ätgår, och vida mer
än det mätliga behöfet kräper
ganska för kvinnor supra Brännvin
och om äfven en mängd Karlar
örligen förlora två i tre gånger mer
än på dem beräkadt, så torde höf-
delan icke konsumera 12. Kannor
menige man supra icke dageligen.
Det är vid vissa tyfvelsfall tillfällen
vid marknader och andra sammankomster,
som kan eleremot förpläjas
för öfver mätten. Vi torde kanske
kamma samma förhållandet något
nära, om vi från hela folkmassan
1,095,957 först afdraga kvinnornas ante-
del som utgör 568,933 och från återstoden

327,024 ännu afdraga alla ynglingar un-
der femton år eller 187,602 samt öfver
de äfvere Karlarne 339,422. öfver huf-
vud, en hvor förlora till Kannor
brännvin om året eller till sammant
3,054,798. Kannor för att frambringa
dessa quantum erfordras efter 18. ton
Kannor i Sannan 213,6535 tunnor
men om utski detta verkligen ätgätt,
så torde vi för den mätliga förbruk-
ningen kunna räkna på hvar
mans person som är öfver femton
år endast 12 Kannor om året som
för litet mer än ett halft hufvud
mätt för elagen, och således redusera
brännvins behöfet till 2,076,332. Kan-
nor åkadt med 10. del för Patria Ord-
narens behöf, in summa 2,249,185.
Kannor eller 149,345 $\frac{2}{3}$ tunnor spanmal
i 18. Kannor per tunna.

Da Sveriges under förordnande som
är infällt 193,000 tunnor såd mera
än som utgött eller örligen öfver-
hufvud 48,600 tunnor, utgörande
något mer än $\frac{1}{4}$ del af hvad som
behöves till Brännvin, så synes det
af att landet utöfver brödfödan
frambringa nära $\frac{1}{4}$ af den såd
som fördras till Brännvin. Om nu
Brännvins Bränning helt och hållet
förbjöds, skulle vi väl ha såd att

Om icke de förbrukade Brännvins räknes vanligen 18. R. af 1. Spanmal, men med liffl.
och halles spanmal mer än 18. R. öfver mindre. Då de på afslutande tillräckligt är
man höfva vi oss till att göra 18. R. af den till mätligt för vare beräkningen.

afsluta it ulländningen, men vi
 skulle eleremot nödjas köpa bränn
 till för at finna af honom, och ike blott förlora för
 för att för bränn ut manen af tillverkningen utan och
 fört om antalet till
 ut allvett
 under gada är nedfört för lägl, att
 mängen leddnade vid elst lött
 samman och ringa löande förbruk
 för elsta af vårt fränge kinn
 var magra förman och vara länge
 vintor mycket förpörade och med
 ganska långsamma steg till förbät
 ring framtridande förbruk, kan
 och för Brännens Bränning
 nekelsen medföra för nytta. På
 många ställen eler Brännens till
 verknig med onödan och klakke
 bli verkfärd, hafva formörerne
 af vidgade äkerfält, samt Salrik
 och bättre född boskap varit
 egonstänlige.

Det är något så när finna hv
 uti förbrukarens orsilda nytta
 af Brännens Bränning består, för
 vi söka utrona, huru mycket
 såd som i brist af brant, skulle
 behövas at Kreaturen. Denna
 undersökning kan, af förenämnde
 brist på Tabeller och uppgifler för
 sednare tider, ike göras nog full

Att för at finna af honom, och ike blott förlora för
 för att för bränn ut manen af tillverkningen utan och
 fört om antalet till
 ut allvett
 under gada är nedfört för lägl, att
 mängen leddnade vid elst lött
 samman och ringa löande förbruk
 för elsta af vårt fränge kinn
 var magra förman och vara länge
 vintor mycket förpörade och med
 ganska långsamma steg till förbät
 ring framtridande förbruk, kan
 och för Brännens Bränning
 nekelsen medföra för nytta. På
 många ställen eler Brännens till
 verknig med onödan och klakke
 bli verkfärd, hafva formörerne
 af vidgade äkerfält, samt Salrik
 och bättre född boskap varit
 egonstänlige.

fördelig, men vi skola bjuda till att
 i tyngrehet ike äfverdrifva vår
 beräkning.

Enligt 1573. och 1816. års Landt Räkön.
 Skaper kunna vi antaga mantalen
 i Sienland utom Uleborgs län till
 16,289. (a) För Uleborgs län, hafva
 vi ännu ingen närmare anvis
 ning att följa, än länslerne äfver
 Brännens Arrendet, hvorefter mö
 lallet elerfädes besiger sig unge
 förlijen till 2429. och sammanräk
 nadt med förenämnde Summa
 uppgår för hela Sienland till 18,688.
 mantal.

I denna Summa beräkna vi 2688.
 mantal såsom besättnen af Kländ
 personer, Präster och andre Embets
 män liika många hushåll. Ränd
 personer sålva sin boskap vanligen
 bättre än bönder och bestå merendels
 i. Summa at hvar ko. vi beräkna
 1. Herrens Hushåll på hvar mantal med 12. kor, således 3. Tunnor och

2) Det är hört at redigera Parelens 1484. Rub
 ler till mantal, så proportionen nästan för
 hvar Lotten är beständ lika och Lottornes
 Rubellat är okändt. Genom R. S. förord
 nande af den 10. Augusti 1574. är gafflat, att
 omot 1. mantal bör vara, i Liebil 2 1/2 Rub.,
 i Pjelijärvi 10. i Kesälax och Riies 1 1/2, i Ohma
 järvi 2 1/2, i Pjelijärvi 8, uti Olomont 2 1/2 och i

^{En Summa af sin tillammans}
Lepulom fyra Summor på mantalet om
sret eller för 26 1/2 mantal 10, 752. Summa
hvilka, enligt flere försatta
nyttigheter och många smutts
personers erfarenhet, med lika
stor om icke större förmån,
kunnet, såsom elvark eller
bränning, i Sadugården upp-
fordras.

De återstående 16,000 mantalen
anså vi flyttade i Trede delor
och sålunda besuttna af 48,000.
Raudhushäle, försellda ett
hvert med fyra kor, några
kalvur och tvän, Enen Roud-
quinna underläter, att i brief
af elvark, ge mjöldrict åt sin
ko under kalvings tiden,
hvar till varligen användes
fyra Rappor eller Tillammans
16 Rappor. At kalvur och pin
ätgas ungefär lika mycket
eller in Summa för Sadugår-
dens behof omkring 1 Summa

Transport - 10, 752.

Tuofjärvi 4te Rub. Enligt H. Son. Bref af den 6. de
gusti 1672, för lösen för de hamnan som in
Karelen skulle Rappas uträddas sålunda, att
ägnar hufvud 2te Rub. anses parande emot
1 mantal - och det är denna beräkning
vi ägnar följt. Ut. Melborgs Son anses
4. arfvis Rubel eller 1. arvir lika med
1. mantal -

Sid. om vi afdraga sex kor
för ett par kalvur, återför
af 70 Rappor på Summan
24 Rappor, hvar af kunnat
Tillverkas brännin och dran-
ken med lika nytta använ-
dos, eller för alla Roudhus-
häl Tillammans 38, 400.

Det borde härvidom icke vara
för mycket att antaga tre Torpa-
re på hvert mantal med en
ärlig ätgång i hvert sålart hus,
helt af 3. Summa sid för Sadu-
gårdlen, som kunnat på lika
sätt förvandlas, Tillhopa 18, 688.

La Tor 67, 840.

Detta quartum är säkerligen det min-
sta som användes och med vort magre
kärhö borde vida mera sid beflås för
kreaturens vaktning, om Sadugården
skall lemna någon afkastning och
Rappors vären kunna förbättras,
trouden och Torparen borde der

Vi man vet att Torpare och gerringsmän
som hafva kor på många ställen, äro
vida flere än här på mantalet be-
räknas, för kalvulen icke anses vara
högt tillagan, helst intet af det som
ätgas till gäldning af flagt kreatur
beliqvid upplaget och att hästar som nu

förre Cesså pna Kreatur dubbelt
mera jäv än som fäer. och då skulle
ätgången göra för hela Landet om
kring 100,000. Tunnor årligen. Den
mjöl nämns allmogens ej att gifva
sina Kreatur, men för det bränn
sitt brännvin. Så kan man se
säker att dranken användes af
Kreaturen. Brännvins bränning
är således en ledning för Bonden
att bättre fördrå sina Kreatur
och lemnar honom desutom
en vax värd i själva brännvin.
Om jordbrukaren förgyller det
har han mer i behåll, än om han
följer själva spannmåls Lunnan
och desutom har dranken gjort
honom lika mycket gagn i Backe
gården. En Lunnan jäv blir således
genom förvandling till Brännvin
dubbelt mera värd för Jordbru
karen, om han rätt använder
både Brännvin och dranken.
Hörlio Romma ännu tvänne
förlora mycket jäv, äfven kunna
Cessåsas med drank; sållet för
mjöl på häckelsen, allenast eler
Länder då och då grides med
salt.

74.
Händigheten, som göra denna förvand
ling nyttig för Jordbruket. Väst Land.
Den ena är att ingen ting kan göra
vår bitorrkade halm, så smaktlig
för Kreatur och tynt till eler
näring som drank och den andra
att Brännvinet i mindre volum kan
förre värde, och kan således tras
porteras längre väg, än spannmål,
utan att förlora konsumera för
tynt på väran. Af samma
beskaffenhet är äfven den förre
afsköpfung Backegården eller drank.
Den lemnar, ty både smör och salt,
läta längre landtransport, än
jäv, äfvensom Kreatur Ranna, utan
särdeles kostnad drivas längre
väg till försäljnings ställen, hvilket
är en riktig omständighet för de
inuti landet boende Jordbrukare.
Det synes af således vara utom att
tvifvel att Brännvin bränning rätt be
rägnad, är ganska formelig för Jord
bruket, och då i alla fall, ett an
sentlig quantam jäv skulle användas
af Kreaturen, vore ett totalt för
bud emot Brännvins bränning gan
ska skadlig, så länge nationen ike
särdeles är afvänd från draket

af Brännvin, eller mepuorden för
och allmän, att fara är för hängerna
och såd utgått utifrån ej kan erhållas.
Dåligt hvad vi förut anfört utgår
67, 840. Sannos såd at Kreaturen
och borde detta quantum ökas till
omkring 100, 000. Sannos om Kreatur
ven skola någorlunda väl underhållas
las.

Sidnämnde belopp är således det
minsta som i landet bör afverkas till
brännvin, och då vi äfven funnit
att det behof af Brännvin i Finland
som nu kan anses mätligt, fördror
149, 345 $\frac{2}{3}$. Sannos såd ärligen, för vi
tillverkningen af detta quantum
för närvarande tid böra blifva
tillräden, antingen landet producerar
det samma, eller det måste köpas af
utlänningen.

I förra fallet bör ingen betänklig
het föras sig då vi kunna följa
våra egna behof, och i det sednare
vinna vi evankens värde, hvilket
ginge förloradt om vi köpte det
nådiga Brännvinet. Alla nationer
som känna detta behof köpa såd
och förbjuda Brännvin, införslu
det blifve ej part att bevisa det
vins Bränning vare både för allmän

74.
och enskilda ekonomiers löfande, om man
och det till köple såd, af utlänning,
gen, allenast man sedan kunde af
sätta Brännvin utomlands. men då
sådant tillfälle saknas af det för,
jaktligen blir nådigt att Brännvin
Consumerades inom landet, för ej den
enskilda nyttan undergräfas och
allmänna uton Brännvins Bränning
inskränkas, endast till Nationens eget
nådvändige behof.

Sedan Brännvins införande till Sverige
ifran Finland genom Fredrik Sten.
dets fördraget af den
blifvit af förment, hafva vi ingen
ort utomlands der denna vara
med förman kunde affattas.

I de flesta länder frambringas såd
och Brännvin till lägre pris än hos oss,
och de putom låt det sednare mist
öfver att vara förbudet till inför.
Det. Vi måste således inskränka oss
inom oss själva och hålla för till
att förbrukarens förman kan
praktis administrera för långt som
allmänna behofvet fördror, men
der hans förre fördel af Brännvins
Bränning endast kan befordras, af
en förre Consumption än det gaddända
behofvet kräfer, och bör också
gränser för hans vinst stanna; ty det
kan lika litet vara Statens ändamål

som deß formån, att på beaktad af all
mån välmåga, mätthet och fredlighet
gynna någon viss näring, ehuru för
bruket i vårt land, är på flere håll
fält gjelldat, och vore mera berättigt
att njuta några prerogativa, än
andra näringar, som på deß beaktad
nå åga följande.

Allskilliga anmärkningan omot för
brukarens fördel af Brännens Brän-
ning hafva blifvit gjorda. Man
tager: Trauden uppger fallen nä-
ralkyl för året. Han lefver mera
för elagen och Bränner Brännens
Ta af sitt lifs spanmål förrän
i hopp att utar Sætkne Magasinet
Disputerne omot varligen orlaggon
20. i 25. Docients vänta som genoff af
strages, för låna hvad han i bräd
föda för resten af året behöfver.
Den skuld hvori han således sätter
sig och ofta är frön är åker, ut
armar honom smäningsom, och gör
honon varmäktigare att skada
jordbruket. Dessutom förtär han
sjelf sitt brännens och hushållens
illa med straxten. Vi kunna
iike neka att i många fall ja
Lugår. Men vi tro att misbruket
aldrig kan vederläggas en saks nytta

som vi bepröfvad och godkänd.
Omot misbruket kunna vi fram-
ställa många andra som med klokt
och omsökfam behandling af Brännens
Bränning förkafvat sig ett gagnat
elit allmänna genom en förre
produktion af smnen för föda och
andra nödvändiga behof. Misbrus-
källarens förenämnde beklning till
sitt fördel, ligger desutom till
förre elit, uti den låne Lugågar
han anlitar, än uti Brännens Brän-
ning. Den dryga vänta han
varligen belalar, utarmar honon.
och den som ike något för när kan
Rackylera sina behof och Lugågar,
samt hushålla med dem, borde aldrig
vara jordbrukare. Aldrigast hafva
vi i denna fråga kunnat säga
den släliga hushållaren till mätthet
eller bor han någon sin blifva det i
vilket economiskt hänfende som
helst.

Någon borde äfven möta af med den
frågan: Om Brännens Bränning, sitt
nu varande skick afverkar mera
spanmål, än vi arptt vara till-
räckligt för behofvet, och om ike.
Författningarna kunna tillfälle till
ja för Brännens tillverkning att
produkturerna eller hans afnämaren, misse
söka behöriga utvägar för afstätt.

ningen, ut således jemt. In egen fördel
befordra mera allmänt ut äfven
glädigt Svarand. Det som af för att
bepara denna fråga, på våra 18,689
mantal fördelade 149,345 $\frac{2}{3}$ tunnor
spannål som vi ansett det mätliga
behöfvet erfordra ut hvilket belopp
vi för jämnvårdning skulle uppfatta
till 150,000 tunnor. Så finnes att om
kring åtta tunnor belöpa sig på
hvarje helt mantal som är berätt
gadt att nyttja en panna af 50. Kar
nors rymd.

Med denna panna kan således
afverkas 10. Rr. blanding klarningen
iuberäkna, och följaktligen, skulle
om Bränning jemt fortginge hela
beloppet vara afverkad inom
24. dagar eller en månad då helged
gar afbragas. härvid icke komma
i betraktande hvad Råderne kan
na afverka ut författningarna
i gada är tillåta Bränvens Brän
ning under åtta månader af
året, så är det påtagligt att Brän
vens Bränning kan mångfalt

De mindre mantals delarne så väl nyttja
i proportion större, men de panner
med åter minskas för flere samman
flagna mantal. Så anser detta gå som
upp emot hvaran.

afverkas -

96.
I allmänhet blir Bränvens Brän
ning sådant en så skyndsamt verkställd,
utan på några sammanfatta Råds
Brännerier ut hos allskellige större
professionater. Men i alla händel
ser äro tre månaders tid till
Bränvens Bränning mer än till
räcklig, för att afverka före
nämnde quantum ut förse landet
med Bränven till dess behöf -

Det tykes således som Bränvens Brän
ning i längre tid aldrig borde vara
tillåten, om vi skola hoppas någon
minskning i det tilltagande Brän
vens Svarand ut de tillfällen
der till. Som en afverglädig tillgång
vanligen bereder. Jordbrukaren
har elerid redan fått till bruk
använda mera spannmål än han
annars skulle befattni i Ladugård,
ut landets behöf af Bränven är
fylld. Ansett Jordbrukaren af
längre tid Bränvens tillverkning
skulle haft ännu större förmån,
kanne vi ej annat än neka ho
nom den, då den utvifvelaktigt
måste befordra det omätliga be
gård till Bränven ut i försening
dermed afdelighet ut arnad.

Hädnens rättighet att bränna Bränn-
vin: borde betydligt inskränkas. Hä-
vida denna rättighet endast bör
älföljas förbruket, som har egent-
liga nyttan clerat.

Enligt förordningen beräknas 12.
Kannon på Mons af C. Kannon på
Quins person: Stad - således för 17, 272.
män äger 13: är 207, 264. Kannon af
för 20, 506. Qvinnor som samtliga
Hädnene i Finland innehålla 123, 000
Kannon eller Likhopsa 330, 300. Kan-
nor som göra: bränn Lunnor i
Kannon på Gunnar 22, 020. Sam-
tad - hvilket quantum borde min-
mas efter vår beräkning för
Lundet. Så att alla qvinnor afdras
gör och på hvar Karl räknas C.
Kannon, eller Liefammans 103, 642.
Kannon som utgöra $6908\frac{4}{5}$ bränn-
Lunnor och ägas med 3: eld för Pat-
Ordinara behof, eller in summa
8290. Lunnor spanmal.

Sedan vi sålunda betraktat Bränn-
Brännningens verkningar på den
Industri som omfattas förbruket
och något så när anvisat den
gräns, hvorvidt förbrukarens för-
del af brännens bränning upphör
att äfven vara eld allmännas, och

97
hvi de vika för detta Ländres bästa,
Kunna vi med få ord nämna, att
den Industri som förstås med Handel,
Manufaktur och Handverker m.m.
äke hon någon annan förmån af
Brännens Bränning än som den kan
hända af förbrukets och trafik-
Möjlsns kunna förkofran. Clere-
mot har brännens spardet hot
handverkare klaffen, mer än hos
någon annan lagit äfverhand, och
haft ganska menliga följder på
cleras industri.

Det är vällynt att en Handverker,
mästare nu för tiden sjeff arbetar,
utan att ankommer på gesällen,
och mästaren blott Luper. Gesällen
måste han bevilja 1. i 2. fredagar
i veckan, hvorunder denne van-
ligen äke heller gör annat än
Luper. Men kommen fullt och för-
ford, kan han ej fredaga sig nå-
got arbete, innan han lofvit ru-
set af sig, eller gör han någon-
ting adagligt. I tre dagar af
veckan gå således ofta förbi
utan att han arbetat, och för att
under de återstående 3. arbets da-
garna gå fullt beting fullgjordellen
något förtjenadt för att åter i

brännin förklarar, därför han med
 arbetet, som därför blir opålitlig
 och ofta utdeles adugligt. Det är
 märkvärdigt hos Handverkare
 i Uinland försämrats och elertier
 har den ägverflädiga tuggängen
 på Brännin i Hälsarne, med de den
 befintliga många Krogar kufvads
 Religen bidragit. Ägven i detta
 afseende vore således en minskning
 i Hälsarnes brännins rättighet än
 Melig -

förteckna på a. 99
 se C 73 78 d 121/1819

Gränvins föreläsningens verk-
ningar i fysiskt och moraliskt
hänseende.

En Namnkunnig Läkare (1) yttrar:
Sjå härom, på dilla sätt:

Till Kläffen af medel som förkorka
lifvet höra i synnerhet alla spirituella
och drycker, de må hafva hvad Namn
som helst. Det är flytande, eld man
dricker, de förflyktade lifs Consum-
ptionen på ett förfärligt sätt och
göra lifvet i egentlig bemärkelse
till en förbrännings process; utom
dessa förorsaka de skärpor, åkomm-
mor i huden, torrhet och flykhet
i fibren, för tidig ålder, hosta,
brännbräslighet och lungsjukdo-
mar, Wallufot och, hvad som är det
värsta, en förskräcklig domning
i Rånslan, icke blott i fysiskt utan
och i moraliskt afseende, hvaraf
kommer att flera Bränvins Drin-
kare, flutligen äro addeles Rånslan-
lösa för både fysiskt och moral-
iskt utseende. Följden är, att då så-
dana olyckliga insjukna, de själ-
low på att räddas, emedan deras
vid den starkaste, utseende ^{af hvarn uppkommande} vandra
trappor, icke mer kända någon
annars: och lika så går det i mora-
listiskt hänseende; hvarken för ära ^{af hvarn uppkommande}
och skam, eller för det stora, sköna

Christ. Mich. Hufeland, Rånslan ald förlän-
ga lifvet 2. uppl. 2. del. pag. 60.

och goda, har en färdig människ
finne, utan blott och allenast.
Brännvin. Jag känner intet som
kunde, ja förorsaka hela Karol
af den dumaste Brulalitel hos
människjan, och sålunda förred
henne, som det fortsatta afverfl
driga bruket af brännvin. Andra
Laster denna stark choppet om
bring äfrigt, men denna förder
var alldeles i grund och - afven
för den derigenom förflörda
fligheten - utan all rädning.

Jag skall ause dessa betraktel
vara värdiga hvarje afvetels
märksamhet, för att bättre för
komma detta beständigt mer af
hand tagande bruk af Brännvin
hos allmogem, än att, såsom det
ja afverflodigt sker, genom för
dubblande af Brännvins Brän
nier och Progar, ännu mer befr
dra det. En stat hvarst denna
Last blir allmän, måste gå under
ty flit, dygd, mensklighet, mä
het och moraliskt kämpa, egen
per, utan hvilka ingen stat kan
diga bestånd, gå derigenom helt
och hållet förkorade. Historien
läs ofo, att lidpunkten af Brän
vinds införande hos vilka nä

100.
er, alltid var afven den, för deras
Kortare lifstid och deras förswa
rande, samt att Europeerna, ge
rom denna gifva, lällare un
derkufvade dem, än med Krub och
Pulor. Man må ikke tro sig deri
genom undgå skadan, att man
förtär väl smakande liqueurer,
eller dageligen blott ett litet
måll. Dessa liqueurer äro behag
liga blott för lungan, i magen
förkora de dessa starkdelar,
som dolde deras janna egew
skap och låta der fin eld desto
starkare verka. Och det lilla
som man dageligen förtär, vor
kar dock alltid något och, hvad
som värre är, det blir ej dervid,
utan gör alltid mera nödvän
digt. Den som engång vant
sig dervid, bör likväl ikke ha
skigt afbryta, och dock händer
det vid långsamt afvänande
så lätt, att man ä ngs åter
faller till den förra mycken
heten. För sådana bör jag an
visa den method, som redan för
t med nylla lifsvit brukad,
att i det vanliga Brännvins
glaset dageligen droppas 5. el
der 10. droppar last, ja ja de
dageligen lika många droppar

brännvin mindre, och nalkas of
märkt den afgörande stunden
da gläp är alldeles gult af
och deras Brännvins portioner
Denna före Läkarens varning
råd skola dock troligen jemt
nagon sin förmåelse att fört
sa var mällits sup i lack. En
för Revolution i närvarande
Mag Systemer väga vi ej hoppas
Om vi helst kunde inskränka
Ket af Brännvin till denna mäll
sup vare vårt ändamål vunnit
Det borde icke ännu vara full
komligt afgjort, om Brännvin
mälligt nyttigt är skadligt
helfas. Svartom hafva vi ant
ning att tro det vara vid många
helfällen nyttigt, i synnerhet på
Kroppar som icke äro vana vid
daglig retning. Deras Bondens
mening, da han känner sig ill
mående, att Brännvin och Bass
hjelpes, borde i vissa fall icke
ro utan grund. Under tungt
och mattande Krappo arbete
en sup Brännvin vederqvick
de och helfosam. Såsom prof
realis emot röfjol och andra
smittosamma sjukdomar är

101
brännvin blandadt med gulaw af
agg ett bepröfvadt medel, och det
sida medicament som Bonden har
att tillgripa. För många utvärt
Kador på både människor och djur
är Brännvins tjenligt. Det före
Krisens aflo af Sjelfva Läkaren
till varmt bad såsom ett har
tilligt stärkande medel, efter lång
variga feber sjukdomar. Brännvinet
har i fysiskt afseende afven sin
nytt. Men det tillhör Läkaren att
varmare utreda dessa verkningar,
för oss och vårt ämne är det li
ckligt att veta, det öfverflödet
Kador icke allenast af Sjelfva
utan afven Stalen, och med my
ken sannolikhet jemväl Rom
nens moralitet utskar det omät
liga Brännvins Japandet högst or
lyckligt. Våra brattmåls s
Läkningar öfverlyga oss, att de
flesta grofva brott begås under
rus af starka drycker, hvormed
Brottflugen afven ofta föres
us skulda sig, och föreges att han
ej ägt medvetande af gerrin
en. Det är en opinion hos all
mogen, hvartill våra Lagar dock

inte gifva någon anledning, att
det som göres i rusigt tillstånd
bör afsees och utfäktas. Brän-
vinet såsom hastigare och häfligare
re verkande till oss än någon
annan Dryck som menigheten
kan tillverka eller i allmänhet
förskaffa sig, är onskligt i sam-
ma förhållande, en större orsak
till de stora brott, som sysselsätta
våra Domstolar.

Men utom dessa af Bränvinets
öfverflödiga brut härrörande för-
brytelser som föra allmänna förtro-
heten och blifva åtalade, huru må-
ga andra olyckliga verkningar
vare icke, som blifva straffade, och
dort ofta äro mera skadliga. Huru
många familjer äro icke försatta
i armod och uselhet genom deras
fylleri, deraf uppkommande bor-
dentligheter och slutligen fallighet
som varit dessa familjers före-
gåendare? Huru många brott
misskälligheter hafva icke uppkom-
mit inom äkta sländet, emellan
barn och föräldrar, husbönder
och tjensflickor? Och huru olyckliga
hafva icke dylika exempel af

verket på den uppväxande un-
domen & dessa allmänna skada-
saker borde ej behöfva närmare
utvecklas. Vi hafve redan kom-
mit för länge uppehållet af
vid förberedelserna till beswa-
rande af den i ämnet framstäl-
ta frågans hufvudsakligaste de-
lar.

Om hufvudorsakerna till det
öfverhandtagna omätliga Brän-
vins förbruket.

I det föregående hafve vi sökt
visa, att Bränvinsbränning på
en månads tid, anställd afsvickes
i Finland med så stora pannor
som försällningarna för hvar
mantal förestifva, är tillräcklig
att försörja landet med det quan-
tum Bränvin, som vi ansett det
omätliga behöfvet försva. Då
uti denna beräkning icke in-
gått hvad Släderna kunna till-
verka och tiden för Bränvins
bränning i allmänhet eller när
god väd inträffat, är genom
Kongl. Förordningen af den 10.
Juni 1800 tilläten att i mån-
der af året, så blir det ovetor-
slikt att vider mera Bränvin
tillverkas, än som borde behöfva

was denna afuerflodriga tillgan
pa bränvin, som nu mera icke
kan affällas utom laudet, och
vi sasom en af hafvudorfakerna
till det omärliga supandet och
att fa en sadan myckenhet Präu-
vin fönyllrad, bereder man alla
mögliche tillfällen dertill, och flä-
deligen blir hvar Raja en hemlig
Proq. Tillfället gör tjufvens Präu-
vintet faller i pris och den min-
bemädlade som afuen afläst är
den minst återhållsamme, Kan-
ej fallan skaffa sig ett rus

Utom dessa enskilda och dagli-
ga tillfällen för fylles laster
utöfning gifvas afuen andra
mera allmänna och högtidliga,
der denna last vanligen drifves
till sin höjd. Dessa äro märknar-
de, i synnerhet de som i en del
Landroster hållas, ringo och upp-
börd's stämmor af alla slag, och
glioner på laudet, med ett ord
en tillfällen för flörre Golek-
lingar (a) afuen Hällskjuts Inrätt-
ningens sadan den ännu befinnes
är en plantskola för ofedlighet

(a) Huru vid dylika tillfällen vanligen till-
går har Brosten och Ryskoberden C. F. Trostere
i dess väl författade och bekanta Jvar be-
vit.

104.
hos allmogew och i synnerhet des-
unga föner, hvilka på Gästgivar-
gårdarne indruas i lysololöshet,
dryckenkap och andra vanarter.

Alla dessa orsaker sammans-
lagna, i förening med en lam-
och otillräcklig polis, samt för-
derfliga exempel hos många
af dem, som bort tjena all-
menheten till eftersyn, hafva
beredt och underhallit en opi-
nion, som mera bidrager till
tyllveriet än mycket annat,
och skall troligen länge mot-
verka de försällningar som
till dess hämnande. Rurnas Lju-
nas tjentliga att vidtagas. Man
har länge Aufsatt denna last
för att icke vara skamlig.
kvartorn har man fått ett slags
värde på den som Rurnat drig-
ka mäss. på många orter hos
man den bland allmogew som
icke kan förlära ett flöp brän-
vin om dagen, utmärkas för
som en dålig Karl. Präuvinet
har blifvit hos allmogew en
slags mättstock på flyrka och
man trofvar af lå svaran, att
förlära ett afuerdrifvet mätt.
Uti denna galska och skadliga

opinion ligger Ranske, den belgiska
ligaste orsak till det äfver
hand Lagna smältliga bränn
supandet; ty den genoms äggad den
ännu ärfarne ynglingen bestäm
digt till äfverdrift, till han tim
ner samma höjd och vana som
hans redan inöfvade, supbräder.

Har orsakerna till det äfver
hand Lagna Brännvins supandets
lämpligast kunna hämmas och
förebyggas: Hvad för Meli
gions och Sedoläran, för
Skillingen och Sagstämning
för den executiva Magten och
polisen och hvad ändteligen
för den offentliga och
skilda uppfostran i denna
Väg är att tillgöra.

Den äfverflöriga tillgången på
Brännvin synes härvid sig dels
som själva förfallningarna
af Lam och otillräcklig polis. De
färre tillåta för mycken bränn
vins tillverkning och den för
re är fallan i stånd att uppläcka
och hindra förleden bränning
om det inte kunde gräslas att
beräkning af något mer än ett
halft jungfru-mått brännvin om

104
dagen för hvar manbar Karl, är
nog knapp tillägen för det när
varande och för länge nationen
ännu icke hunnit afvåna från
det äfverflörigare bruket af
denna vara, så är det dock för
rest att, så ett för detta lufv
tillräckligt quantum äfver hela
Finland kan tillverkas på en
månads tid, brännvins bränning
tillåta tre månader af året
alltid är mer än tillräcklig att
förskaffa landet sitt ännu be
höfliga mått af brännvin när
gadt. Slädernas brännings rät
tighet, uträknad efter S. Raw
nos på Karl och C. på kvinna,
för året, är allför dryg. Det
är endast Boskaps skötsel och
jordbruket som kan och bör dra
ga nytta af brännvins bränning
gen. Blott så vid Släderna,
taga del i dessa näringar, för
nes det kunna medgifvas den
rätt att tillverka Brännvin, helst
denna handtering icke bör kom
ma under namn af fabriks rö
relse. Med de Släderna tilläta
sammansatta verk och stora parr
nor, kan så mycket flörre under

Med begär. Städerna hafva enligt
nu gällande förordningar större
fördelar af Brännvinsbrän-
ningen än landet, ehuru det be-
de vara tvifvel. Den längt in
i landet besatte jordbrukaren
både kunna räkna på järken
afsättning i Staden af sitt bränn-
vin. Nu blir han ofta missgjuden
därför.

Vi föreslå därför den minsk-
ning i Städernas brännvinsbrän-
ning som vi förut utgjorde,
att deras afverkningens quantum
uträknades efter C. Kanner på
hvar Rarl af hvar 10. år med en
tillökning af $\frac{1}{5}$ del för Extra-
ordinära behof. Afvensam vi
änse tiden för brännvinsbrän-
ning i allmänhet aldrig böra
utsträkas öfver 3. månader om
året, eller $\frac{1}{2}$ om hösten samt $\frac{1}{2}$
på våren, och då mindre god
växt inträffat böra inskränkas
till $\frac{1}{2}$ månad, eller $\frac{1}{2}$ om hösten
af 1. månad om våren. I de
detta sednare fall skulle afgif-
terne till Kronan afkortade
utgå, såvida tiden är tillräck-
lig för husbehofsbränning.

Genom en sådan ändring i
förordningen om Brännvins-
bränning skulle Skatteverket icke
lärora något af sin påräkna-
de inkomst, jordbrukaren äga
tillräckligt tillfälle att till
tubbel nytta förvandla den
såd hans Kreatur behöfvad,
och tillgången på brännvin
något så när blifva afpassad
efter behöfvat. Priset på denna
vara skulle stiga i samma mån
tillgången minskades, och hälla
jordbrukaren skadeslös för den
mindre quantum han kunde
få. Men dagdrifvaren vore
ej så ofta i tillfälle att be-
rusa sig. Det höga priset, in-
tänder man, förändrar till
slafelig bränning och hvarjer
handas underflor. Sådant häv-
der vi oftast, men detta miss-
bruk hör till policens at-
gård, hvaram vi förmodligen
skola och stannar ej sjelfva
förordningen till last. Dess-
utom kan man säga för af-
gjord att flörsta delen jordbru-
kare icke vilja blifva Dagdrif-
vare och underkastad sig faran
af en betydlig förlust för

happat om en liten vinning.
Da den redlige och mällige Bonden
den för sitt behof fylde är han
näjd och laglydig.

Men hvilka driffjädrens skon
lära vi begagna för att motverka
den och häfva den falska och
skadliga opinionen som nog all-
mänt inrotat sig emot det skon-
liga i fylleri-lagen, och gjort den
i många ågon ej blott oflyg-
tlig utan äfven grovare? För detta
ändamål måste vi uppfordra
att hvad uppfostran, Religion,
Polisen och Lagstiftningens Rätt-
na åstadkommas.

Da vi äfverväga hvad försam-
lingar i dessa äfseende förmå
uträtta, möter oss den viktiga
frågan: Om Lagarna verka
på opinionen eller tvärtom?
Vi väga tro dem äga ett visst
inflyande, på hvarandra. Vid-
serligen hafva många Lagar
gifsits och finnas ännu idag
hvilka aldrig Runnat utträtta
något emot opinionen och
äfven många som den sjelf-
skiftat och sedermera för Rätt-
slabo — — — — —
Men om och Lagstiftaren till

skor det måste göra äfseende på
det rådande lidlynnnet, för de
modificalioner som Lagarna flur
som behöfva, borde dock hans
viktigaste förbindelse vara att
allit söka rikta den aflä vil-
separande opinionen till det
för allmänt väl af Naturlig
och politisk rättvisa andydda
mål. Da opinionen afviker
från denna riktuing, måste
Lagstiftaren anvisa den och
motverka afvikelsen, samt
i den mån folklynnnet ut-
volar, vidläga Kraftigare Me-
del att åter göra det lico rätta.
Da vidt Lagarne hvila på rikt-
liga grunder och innehålla
lämpliga stadganden, skall
det äfven lykka att genom
dem verka på opinionen.

De böter Rangs förordning-
gen af den 17. April 1733. utfä-
ter för fylleri, utgjorde den
tiden ett vida strängare av-
svar än nu. Ja! det har blif-
vit lindrigt till den grad att
fylleri böter ofta nämna
med ett slags förakt. Vi iuler
gedera dock ej för hårda straff
i allmänhet, och adraminst

hvar båter angår, då dessa icke
kunna lämpas efter hvar och
ens förmågenhet. Ovilket Rättligt
fängelse straff åter belager dem
fallige tillfälle att under fän-
gelse tiden försörja sig och de sin-
na och beräpvar näringarna
i vårt folk falliga landverke-
samma händer. Det ansvar
för såvåd dryckenskap som
nämnde, förordning, bestämt
mer, torde kunna till vidare
aförändrad bibehållas, med
någon tilläggning, som egent-
gen utmärkte det skamliga i
denne last.

Straff, som innefatta vanära
bör väl i allmänhet ganska
sparsamt användas. Det beror
af folkets upplysning, de som
fler för ära och skam, i hvar
man dessa slags straff med fört
man kunna beaguard. Och om
de skola medföra nytta bör de
vanära hvarmed de utmärkte
brottslingen vara lifligt Rätt
af allmänna opinionen, der
li de egentligen hafva sin
grund.

Allt afsides i Ryskagård begräf-

utan iakttagande af de högtidli-
gare Ceremonierne, vid vanliga
begräfningar, är något som hö-
afs och enligt våra Lagar redan
länge utmärkt en lastfull lef-
nad, och i denna bemärkelse, all-
mänt Rätt af vår allmoges
Vi anse detta uttrykt af ett
allmänt förakt emot den, som
framleqvad sin tid i dryckes-
skap, utan att hafva bättrat
sig, vara lämpeligt att i detta
fall använda. Menige man
fätter värde på att njuta en
hederlig begräfning, och skall
derföre få mycket mera Rätt
intycket af den skam som
vederfäres Drinkaren. Denne
äter skalle, halat af det all-
männa föraktet, äga tillfälle
att undgå desamma om han
ändrade sin lastfulla lefnad,
och vid sina nyktra flunder,
lättare ledas dertill, genom
åtanken af den nisa som i
allt fall komme att åb-
följa hans första färd på
jardens Desulom Runt för
de lindrigare, graverne af
denne last användas de
af vår Ragsflättning i andra

dyliska fall begagnade föreställ-
ningen af Religionens Läraren,
och den brottfällige äter uppta-
gande i församlingens gemens-
skap.

Vi tro oss därför med skä-
klighet föreslå att, jemte det
ansvar som Rangb. Förordningen,
af den 17. April 1793, i hvarje fall
föreskrives, den som första och
andra gången öfvertyggad att
hafva varit drucken, skulle
öläggas att undergå enskild
straff och aflöning: som han
ej refan äfvad dryckenskap
desutom böra förklarad efter
sin död komma att affides
i Ryskogård begrafvas, derst
han des förinnan sitt lefverne
icke förbättrat, och i längre
tid adagat att han alen
vänder från denna last, men
den som fjerte gången lag-
res för fylleri anses vi ohjelp-
nelig och böra utom det skä-
gade straffet, villkorligt stän-
plas med den vanära att ef-
ter sin död affides i Rysko-
gård begrafvas. Pastor i för-
samlingen borde, erhålla del

af dyliska utslag och äga pröf-
na, huruvida den som blifvit
dömd för tredje refan fylleri
Ran anses hafva förbättrat
sitt lefverne eller ej, och der-
efter förordna om hans be-
grafning sått.

Sill förkommande af or-
loflig brännins bränning och
förfälsning sakna de ej tjew-
liga föreskrifter uti Rangb.
Förordningen af den 24. Novem-
ber 1801. Denna författning,
strängt handhaf, bör vara
öfverräcklig att afhålla från
oloflig bränning, heft redskar
pen genast Ran hazar i beslag
Men en otilläten förfälsning
och minuterig Ran ofta vara
förmäntigare, än att de derför
re utfälle böter förnä hind-
ra derifrån, i synnerhet som
Långsamheten i vår Lagstip-
ning på landet ofta Lem-
nar den brottfällige tillfälle
att, genom sin i längre tid
fortsätta olofliga handter-
ring, hålla sig skadeslös för
de böter han slutligen kom-
mer att erlägga. Våra för-
sta Domstolar på landet för

Ändring till permanenta med ~~brän~~ i beslag och quantum bränne
flämnd som manträden hvar och en som vid behörig visitat
ler hvar annan månad, är i hvar Ran afverkommas, och
många afseenden önskelig; men som den som ej ägt rätt till
i närb gäst beboda och med bränning och försäljning af
flora fjöar sått genom brän
land, äro de här af uppkommit
manne, hindren icke lätt und
danrojde. Ej förr än när för
ga blir om en ny organisa
tion af domstolarna och
legängs sättil i allmänhet
kan detta pålönkas.

Emellertid och för att ike
brytarens förtjent vid oloft
bränvins försäljning och
nutering skall afverfliga han
ansvar och för att dy medel
afhålla honom från förbr
tejen och dess afseende
verande, föresla vi, att
och Sladvissaler med flera
hvilka äga ålala bränd
förfällningarna om bränvins
bränning och försäljning, s
le. De näga besträda med
förbudet bränvins försälj
ning och minuter, vara
berättigade, såsom vid uppkom
ten af oloftlig bränning, att

109.
i beslag och quantum bränne
flämnd som manträden hvar och en som vid behörig visitat
ler hvar annan månad, är i hvar Ran afverkommas, och
många afseenden önskelig; men som den som ej ägt rätt till
i närb gäst beboda och med bränning och försäljning af
flora fjöar sått genom brän
land, äro de här af uppkommit
manne, hindren icke lätt und
danrojde. Ej förr än när för
ga blir om en ny organisa
tion af domstolarna och
legängs sättil i allmänhet
kan detta pålönkas.

Dejoe äro de ändringar, till
lägg och förklaringar till
de i ämnet nu gällande för
förfällningar behöfva, för att
kraftigare, befordra deras äm
damde, men de skola allid för
spela det, om de icke blifva
hubbörligt handhafwa

Polisen i närb land är otill
räcklig att nogt utålla afver
ordningar och misbruk
i synnerhet uti en del lands
orter. Rånsmans distrikten äro
i allmänhet allför vidsträkt
och. Rånsmannen har en i för
hållande. Sin fina mångfald
ga och ansvarfulla göromål
ganska knapp löns. Föga be
tråde äger han af lands fiskar
len, och med ett par fjerdings

män eller Propaganda skall ha
ofta inom ett distrikt af 8. å
mil i längd och bredd, bestyrelse
om Håll och Transport skjut
yer, Inquarteringar, uppbörda
velmålningar, dekorater, execution
ner med mycket mera, och de
till föra räkningar och Jours
naler jemte correspondance med
Landskapshövdingen, Domaren och
fogden. Det är så ej underligt
att han ej hinna besöka twa
Raja för att handskapa för
fattningarna emot sloflika
brännvins bränning och följ
följning, och spara efter ord
ningar i detta fall, Ad i nämnda
de affende, skaffa honom be
tråde af visva bland allmoget
ullfede, uppsyningsmän, som
vöre förpliktade att hos de
clerbörande angifva sina grann
nar, ofta deribland afven fö
fläktningar, anse vi betänkligt

Den som anlages för att ha
hafva allmän ordning, bör en
kast dermed vara hufvudsak
ligt gysselfatt, hafva tjenst
mannas ansvar och bestyrelse
vid sin befattning äga så
räcklig säker utkomst att ha

110.
icke lätt må kunna föllas i fre
skelse, all afuerse med begång
na ordningar. På flere ställen
torde det gå an att dela lant
mans distriktet och i allmän
het böra flere med policens fuf
selfatta personer i de fleste länd
erlor tillfatta och underord
nas Länsmannen.

Lor att göra Länsmans tjens
Herre mera aktade, än de äro
och så dem besatta med flit
Relige och rättfämnade personer,
fordras ännu någon tillök
ning på deras Löner, och
förnämligast att de se. tjens
Hemän icke utan all laglig
pröfning skola kunna till
och affallas. Vid inträffande
de ledighet borde denna af
Landskapshövdingen i Tidningar
ne Rungäras med ulla vis
ausökning tid. Sedan skulle
Landskapshövdingen pröfa de Lö
Randes förtjenster, upprätta Lö
slag och insända det till K. J.
serlige. Senatskansellie Ex
pedition, eller Procuratorer Em
bele, som ägde utfärda full
mägt. Ingen Länsmän borde
kunna ifrån tjens aldeles

affällas utan föregående
faktning och Doms Mål må det
ankomma på Herrn Landsköp-
dingar, all näpse försumlige och
fredskande Länsman med juq-
tion, men i sådana fall borde
det äfven äligga Landsköp-
gen att genast föranställa om-
den försumlige dagliga till-
lande inför behörig Domstol.
- Exempel gifvas att Länsman
utan fördeled underförning bli-
vit för alltid skilda ifrån de-
ras tjentier ehuru dessa tjent-
steman äfven böra till gods-
njuta den rätt och säkerhet,
att ej utan behörig vansak-
ning och Dom kunna affällas.
- För att hafva så mycket fri-
re händer vid Länsmans affäl-
lande, hafva åtskillige Lands-
köpningar i sednare tid vid-
git, att endast till vidare
ställen. Länsmannen och ej ut-
färda någon bestäm d fullmakt
för honom på Lysslaw, hvilka
missbruk borde förbjudas, om
tjensten är ledig. Det dells-
nes böra genom någon för-
sättning närmare bestämmas
och förklarad än tillika

De prejudicialer som genomfär
skilda rättegångar tillkomme
mit, rörande Landsköp-
gens rätt att affälla Läns-
mannen, äro, ehuru äfverens-
flämmande med hvad vi här
yttrat, dock icke att anses för
något allmänt förordnande.
Med förutsättande af en
tillräcklig och militär polis
som i allmänhet handhafver
ordning och laglydnad samt
i synnerhet är tillfärdig och
förekommer oordningar vid
de tillfällen då större folk-
samlingar icke kunna und-
vikas, önske vi likväl att
dessa tillfällen måtte kun-
na så mycket möjligt an-
skas. En del Landsmarkna-
der, de förderfligaste anled-
ningar till fulleri och slags-
mål borde kunna undragas,
och uppbeordras till gärd
färre. Vi hafva äfven nämnt
Hälskjuls invällningen så-
som skadlig för allmogens
ledighet. På så ställen borde
enkilda äfverenskommer
om Hälskjulsens ställe

på entreprenad hafva blifvit
träffade, ehuru änsteltigt färdigt
är.
— — — — —
Dessa inrättning på dessa sätt
ser många och betydliga hinder
och för att Stryckens skaffande
få en dylik förändring i en
allmän pålägg, torde Händer
nes föregående afserläggning
och Beslut fördras, innan nå
got bestämde derom blir för
nadt. Vi anse detta hjälpmiddel
allför afläpset för att här
föreflå det. Emellertid och ja
länge. Hälstjutfen förblir i
nuvarande skick, torde det
Re vara utom nytta att för
plikta Gästgifvaren, genom
skildt ansvar, att tillse, det de
Stryckande på Gästgifvan ge
danne ej måga förnöta sin
med Yvel och Dryckenskap. Han
är i allmänhet förbundne att
hålla ordning och skick, samt
att blott åt resande följa
vin, och med en fördärf
kunde närmare tillsyn hållas
huru gästgifvaren fullgör
na äligganden.

Genom dagstiftning och
kan man endast undanröja

yllre anledningar för laster ut.
öfning med ett slags hot mot
wertes utbrotten och genom
kraft af skricket från vidare
afverträdelse. Men en suver
gen sedlighet är blott yllig och
opålitlig. Den äkta och de
aktiga dygden, fläder sig en
dast på inre öfvertygelse om
dessa värde, och bidringandet
af denna öfvertygelse liksom
förnämligast Religionen och
uppfostran.

De främsta människofläglet
gjort i Gullur och tyfning,
hafva icke alltid varit åfsljda
af renare sedes. I fall suver
en yllig bildning ofta bidragit
att döja ett elakt hjerta och
olyglade bøjelser, Huru vig
tigt skall då ej uppfostrans
och Religions lärarens före
mål alltid blifva? af deras
gemensamma, fördärfria och
upphörliga bemödanden be
ror det hafvud sakligast, om
en allmän förädling i men
niskofläglets karakter skall
kunna befordras.

Clor danandet af skicklige och
nitiske lärare sakna vi ej till
faller vid handets högre

Läro-verk: upfunnen de förmög-
nes barn der Kunns erhålla
der visning och bildning. Men
uti vårt vidsträckt och glest
bebodda land, hvarest Skol-
rättningar för allmogens barn
sint om någon sin lärde. Kän-
na allmänt i gång, utgöra
Brästerne våra nästan ende
folklärare. Deras vigtiga
Roll fördrar en noggran
ning af deras skicklighet och
äfriga anlag, när de inträda
på sin bana, och medger föga
öfverseende af fel i deras
bete och uppförande. Den för-
re stränghet som i dessa affe-
ren i sednare tiden förports,
skall ej vara utan nytta. Men
ätskilliga brister i Brästerne
af löning återstå ännu på
många ställen från fordnas tider,
utom det en del Papullaner
och Sackne adjunter hafva
för små lön inkomster, som
igenom de äro fatte i beröende
af sina åhörare gåfvor, är
Herskapets aflöning i allment
nog obestämd på de orter der
föreningar inte blifvit träffa

113.
de. Då det ankommer på åhö-
rare att af sin ärliga afkast-
ning efter egen uppgift lämna
en del till läraren, eller på
derne att inblandas i åhö-
rarens ekonomi för att efter-
se om han fått hvad honom
tillhör; Kan sådant ej annat
än medföra ett högt menligt
inflytande på det förhållande
som dem emellan vara bör.

Äro Skolläraren kunna af-
varligt förhålla sina åhörare
deras fel och laster, då hans ut-
komst flundom beror af deras
välbehag. Han blir huru
frestad att alldeles öfverse med
deras utspänningar, för att
icke skada sig själv. Brästerne
lärne villkor borde således var-
ra mera bestämda och Rätt-
vare det bäst om afven de, så
som andre Statens Embetsmän,
af lönades af Stats Casse och
de allmänna uppläsare. Dettor
viteborna sinne befällning med
uppläsande af det som Brä-
sterkapet har sig till lön an-
slaget.

Utom det allmänna infly-
tande Brästerne hafva på sina
åhörare bildning i Religiösa

och moraliskt hänseende, äga de
äfven ett mera speciellt och die-
rect på barnens undervisning,
i skriftskolor och läsförhör, hvar
vid lärarens nit och opparda-
mada är af största vikt. De på
några ställen inrättade, sakkne-
skolor och tillfatta barna-lära-
re, som tilldelat förflytta finska
skolor till de aflägsnare byar-
na, medföra visserligen mycket
nytt. Då lärarne äro nitiska
för sin sak: och det vare ända
skeligt att dylika inrättningar
kunde öfver allt till väga bringas.
Men i alla fall är det brä-
nneriet som uppgiften öfver
så väl dessa skolor, som de
skilda uppfostran föräldrarna
gifva sina barn tillkommer.
Af Brästerne vänta vi således
hufvudsakligast, hvad genom
undervisning, förmaningar och
den ordning som de böra hålla
i församlingarna, kan ut-
rättas för allmogens sedlighet
och deras barns trilla uppläk-
kelse, hvarvid ibland andra
särskilfven för fulleri ofta
borde beifras, till sina skadliga
följder lifligt afmålade och

114.
säsom högst skamlig och forned-
rande för den förnuftiga men-
niskjan föreställas.

Huru de förslag vi anfett för
ändamålet öfentlige, böra och
kunna bringas till verkstäl-
lighet.

Den instriktning vi föresla-
vit i tiden för Brännens Brän-
ning och i Städernas afverkning
quantum, synes så mycket mera
fordra ett Riksdags Beslut, som
Ständerne vid Riksdagen år 1800.
gjort sådant förbehåll, i afseende
på ändring i hvad om Brän-
nens Bränningen då stadgades.
Men det projekterade tillägget
i ansvar för dem som falla för
fulleri, äfvensom den närmare
bestämmelsen af vederbörandes
rättighet att göra beslag hos
dem som angifvas för olöflig
Brännens förföljning och mis-
rulering, borde genast genom-
tas af Regeringen vidlagande för-
sättning kunna stadgas och
förklaras, hvarjente vederbö-
rande Ründe anbefallas att
måga handhafva författning-
arna i detta ämne och gifva
sifvare vid strängare ansvar
förpliktas att afhålla de skjut-

Lande från Örycken Skap, och ord-
ningar

En försök till förfallning borde
föreskrivas förtel och ordning
gen vid Länsmans till och af
fällande

Sedan Landshöfdingarne blif-
vit hörde Kunde en del Länsmans
distrikt delas, åstad polis-
der den ansågs nödig tillföre-
ordnas och erforderliga Löner
af Statsmedlen anslås. Anyttiga
Landmarknadens affkaffande
borde anbefallas, äfvensom repp-
bördstämmer sammanslås, efter det
Landshöfdingarne i dessa ämnen
afgifvit belänkande

Brästerkapets aflöningssätt, om
äter ett Landdags ämne, hvare
dessa Länds medlemmar som
vi hoppas, skola göra första steget
till vinnande af nödiga förbät-
ringar

Här för äfrigt de högre auctoriteterna
noga vaka öfver de lägre
allmänna polisens haller i tillbö-
lig verksamhet, och hvar och en i sin
stad iakttaga hvad lag och mora-
litet honom ålägga, tro vi, att de
görande verkningar af vår nu
varande administration så i verifika-
tion i andelig mälla, med mycket
skäl kunna väntas

Årh. den 3. Aug. 1819.

N° 99. a

Swert M^o L. på mitt fördrag
om Bränvins beskattning
i Nationalen inbjudning af
Lagstämman (Sjunde). 115.

Sjofod till beforaranden af
Svenska Högskullningens Dödsdag. 16. Prisfråga:
Hvad vore alla vinnande förväntningar
Såsom för Ökonomiens förutseende samt
en industriell i vinnande Länd, och tillika en
Nationens fadern? Huru vore Högskull-
ningens till det öfriga Landet såsom en Ökon-
omisk föregång, och Huru Ländet en lämn-
enligt Högskullning och förändring? Huru
i Högskullning för Religionen och Dödsdagarna,
för Lagstämningarna och Lagstämningarna,
för den excecutive Makt och Polisen, och
Huru ämnet till den offentliga och uppläsa
Lagstämning, i Ländet vinnande till Ländet?
Och Huru vore en Ländet en Ländet, som
vinnande vinnande för vinnande Ländet i Högskull-
ning, vinnande till allmän och ofalkund vinnande
Högskullning?

— Huru vi vinnande Högskullning
Med Högskullningens Högskullning Högskullning.

Schiller

Vad är vinnande öfriga 20 vinnande
Lagstäm. Högskullningens Dödsdag-
gat, vinnande af Högskullningens Länd,
vinnande till vinnande Högskullningens Länd.
Ländet vinnande vinnande vinnande, såsom
vinnande vinnande vinnande vinnande vinnande
vinnande vinnande vinnande vinnande vinnande

Dann ofersamlaunat sig ut fylldriat,
gerillan oruiglat, gerillan uisþyrt
gulluig, gerillan oruigunur af
ullu flug rója sig ida dan? Þessum
fuitlas lidigt af fannu last, dala
grouu oruiglat uiddiga uisþyrt
sanda, dala oil grouu foruiddriat
unb positifu foruiddriat, dala dan, last
da af nu otidig oruiglat, af oforuigt
uiddriat oruiddriat, allar oil af dan
oruiddriat sanda, fufou stulla dan
mad hana fufou af fufou fylldriat
dan grouu utt dan lidigt fufou sanda
hannuorin, dala uiddriat dan fufou
grouu uiddriat. Dala uiddriat hana
madd nu fufou oil i moralistit aff
anda foruiddriat generation, gerillan
uiddriat, fufou uiddriat fufou for
fufou jor d, uiddriat sanda dan
fufou, oil fufou nu otidig oruiddriat
ligga stana till last. Oil fufou
stall grouu fufou foruiddriat utt
uiddriat uiddriat dan etnonimistia
grouu af hana uiddriat hana uiddriat
grouu for fufou jor d uiddriat hana
otidig foruiddriat, oruiddriat utt
dala uiddriat. Ja, just dan uiddriat
uiddriat, fufou nu jor d uiddriat stana fufou

121.
Inaga au otidig uiddriat af dan uiddriat
da uiddriat, hana grouu dan
uiddriat uiddriat till utt fort
fufou gu idoghatunb oruig; dan uiddriat
uiddriat fufou fufou grouu fufou
hannuorin, oil uiddriat ofta,
for dan hana fufou till uiddriat foruiddriat
last, inou fufou fufou uiddriat,
dan dan hana fufou stana uiddriat af
dan uiddriat, in dan fufou uiddriat
fufou uiddriat foruiddriat dan.

Gu dan uiddriat hana uiddriat utt dan
uiddriat, fufou grouu fylldriat uiddriat
grouu i dala dan fufou foruiddriat for
hannuorin fufou; fufou stulla uiddriat
fufou fufou lidigt ofersamlaunat dan
dan uiddriat utt af hana uiddriat
fufou uiddriat. Dan grouu nu dan
utt fufou dan dan i fufou
fufou oru uiddriat foruiddriat grouu
da fufou uiddriat, fufou fufou dan
oil fufou fufou gu hana uiddriat
fufou, oil last dan fufou fufou dan
nuot uiddriat; fufou gu dan dan
dan fufou fufou, gerillan till
fufou dala stulla fufou hana uiddriat
uiddriat gu jor d uiddriat, ifall
uiddriat uiddriat utt fufou ida fufou

mög brugga Lantmann. Utthyllan, ju-
fom oforan för en vinnu, Danigauon
att du som jag sig med hvar annander för
att iullfugua dau. Det är vinnu-
ligt, att i fornu danfau för lovan till
vinnu för du bou d goudan, som oforan
launna sig ut pinnlig gatanu gnofon
uigan. Med holllog daldaga du id
daxi, antingnu af hrist ju pinnu dan
forn, allan od för det dnu dnu till-
stund herani du försatta sig. Med
vinnu tillfullnu, du iing dnu nu fann
luto för att danfau, juu fyllomint
od jada för danfornat infuugad fann
gu oon dnu ingnu, att faldnuu fann-
nuu dnu ingnu i flann fann fann linnu
gannu vinnu dnu ingnu för faldningu
bliforit för hrist dnu.

Du dnu för spirituofo dnu dnu
juu dnu dnu giferit alluognu dnu
jat nu vinnu dnu, som herani dnu dnu
nenn vinnu vinnu dnu dnu. Galde-
gannu till hrist dnu af vinnu dnu
dnu dnu dnu dnu dnu dnu; od
jullan infuugad dnu dnu af nu dnu
halla som nu privilegicra dnu dnu
för oforan flail i vinnu od dnu dnu, vinnu
nu glid dnu dnu för dnu dnu. Om jullan

uogouu od dnu dnu dnu dnu dnu
lig vinnu dnu af od od dnu dnu dnu
jullan dnu; od dnu dnu dnu dnu dnu
nab till od vinnu dnu dnu dnu dnu
dnu dnu. Daldaga nu dnu, att dnu dnu
dnu dnu dnu dnu af vinnu dnu dnu dnu
fann dnu, juu dnu dnu dnu dnu
för nu dnu dnu dnu dnu dnu dnu
dnu dnu.

Det vinnu dnu dnu dnu dnu, att
vinnu dnu vinnu dnu dnu dnu dnu
af vinnu dnu dnu dnu dnu dnu, som
oforan allt vinnu dnu dnu dnu. Det fann
vinnu dnu dnu dnu, herani till dnu dnu
giferit vinnu dnu; od vinnu dnu dnu
vinnu dnu dnu dnu dnu dnu dnu dnu
dnu dnu dnu dnu dnu dnu af dnu dnu
lig dnu, som vinnu dnu dnu dnu dnu.
Dnu dnu dnu dnu dnu dnu dnu dnu
vinnu od vinnu, od dnu dnu dnu af
dnu dnu dnu dnu dnu dnu dnu dnu
gannu dnu dnu dnu dnu, vinnu dnu dnu
dnu dnu dnu dnu dnu dnu dnu dnu
oforan till vinnu dnu dnu dnu af
vinnu dnu dnu dnu dnu dnu dnu
du vinnu dnu dnu dnu dnu.

Orpdannu till fyllomint vinnu
till nu dnu dnu dnu dnu dnu
orpdannu till faldningu dnu dnu dnu

blifera uerdet for huaru förnellig. Det
vora herantou otudfamt nuot uatun
maud Uegghofbinnu, att lidit Anachoret
na och Eloftan-inuuanu i trädjen af
hjärda arziue drudat, Lärblöft fju
hu ifruer sig allu fröjdun, for gauru
du gllan finuuanu kranter inuuanu
i hjardat. (*) Man uil födu ogg herant
tillfälla till ujutuing af det for nu
tan finuuanu, att uilrig Linnu för
fudat herant och hänguud uöjan, ou
odfa uäthliggataud gllanfta gauru

(*) En förträfflig beftämning öfver
Inftas uunufion för fudelfan og fju
uualda uenat launna Joh. G. Lin
mermanni fju had: Löban din Pieru
knit. Gjum du laded af fudelfa
hugnug og öferrandruftu grund
fudfan till nu lafud, for udu ur of
uannu öftuuanu uad Egnit
Douru fannu uad og uunui
ftaud hoptuuanu fju; fju Lann u
dod udu uudga, att fudud du
fju gllan i Egnitlig ftud fju
hnuu du, blott for Lraftau i
Dann uilja og du fannu fju
duu du gllan i Inft uilfuing
Gjum uun det ur udu uil
för udu uad!

Inuud udu ftulla öferrandruftu, att uil
herant inuuanu for uun, uil herant glad
uifigt i fannu udu, uil herant uotau
du oluugudt og fong, i hland uunuanu
og hndant uad nu fpirituos Inuud at
Lan att gggigt Luluu uilja lifera glud
juu allan lattu hnduuanu, uunuanu
uudau att uifbrud af Öduuuanu
gufion, allan uunuanu uunuanu
nu ohnuugudt for fjuuud ujutui
gud, herudat for nu för uiflig uunuanu
fju herant uunuanu fjuuuanu uunuanu
uud. Du Lann ur liduud tiduud uunuanu
og hndat for duu uil uifbrud du
Egnitligu fjuuuanu, att uil till fud
Lan till fjuuud ujutuing hngugud,
uunuanu fjuuuanu for uunuanu uunuanu du
till fudat og fjuuuanu uunuanu
oftu launna uunuanu. Det ur udu
blott uil hnduud, hnuu du og hngug
uunuanu, for hndat gllan det uil
uunuanu, att uunuanu du du till
hjuuud gllan uunuanu uunuanu
Inuud. Lann uil uunuanu hngug
gud gllan Linnuuanu, uunuanu og nu
hnduuanu - lifera uunuanu uunuanu
Luluu att gllan uunuanu uunuanu
for du hngug uunuanu uunuanu

gav migling i dragan sig den olydliga
mannen, att uti spirituosa dragan
for sitt hogsta goda; i sjuanad den
honnurien nalluunt sigar, for uti
sufow det gatan, gisfor uungru ston.
Den astan fortuningen af sot guesch.
Den var det oidsa idn mojliz, att iud-
gia den olydan att blifor oforand-
staid, samigauon att uungru oforand-
sufow att bli monid sitt forstaidat,
af uungru uungru samigauon, att uungru
sufow sig gisfor forstaid sig, att for
sittsattat uungru idn uungru for
glad; ty siddant uungru uungru sidd-
fow att gatan uungru, fow uungru sidd-
staidat forstaidat utlojn. Altho uungru
uungru sig uungru uungru uungru uungru
den af sin drogg-spraghat af sidd-
ligat siddat uungru; uungru uungru
uungru idn sidd, idn i moralistit
uungru idn det ogilligast, uungru gang
uungru gatan af forstaidat.

Gumid uungru siddat, att sidd-
uungru uungru idn i dragan uungru
uungru i uungru uungru uungru sidd
uungru uungru uungru uungru uungru
den sidd uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru

gavom att uungru uungru uungru uungru
uungru for det uungru uungru uungru
fow siddat uungru uungru uungru
uungru sidd. Den uungru uungru uungru
den revolution i den uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru

(*) Till den siddat uungru uungru uungru
uungru: "uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru uungru
den uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru uungru

(**) i uungru uungru uungru uungru uungru
for 1812. No. 1. s. 53. gatan idn: "uungru
(uungru) uungru uungru uungru uungru
den uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru uungru

Gustigt af uungru uungru uungru uungru
uungru, fow uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru uungru
uungru uungru uungru uungru uungru uungru

i Siindlaud und enthusiasm aufstehend,
samt spüngar mid flara tillfallan, da
högum allan hálva liferan fullkom-
uöjst. Det västa und gifran, att da,
sufow poesier hvarma stunda, hafsa unge-
dat emända för dan naive uälucigau
af da gnossa baktanaliska fenerna og
för dan liferanda framställningau
af nu gmaunda passior i dan högstas
potenz. Da londa emät uferau, eftan
da ungana litteratörernas upigtan,
bona uufab sufow karriaturer ofeman
dat djumigst ujutanda fullkom-
erat. Mau jag smiltan, att da i
publigt affraunda emardas uanna out-
uä gott. Lyg ginnu uaringa gifran
dat emät, fow fultu dan spüngar

stiska, dan till dat yllansta dan fua
og sig själv glömmada ironi, fow för-
fättan själau i nu illusion af gläd-
ja, og dan storumada listigast, fow
huret furingau till gaud uälucig-
gan og fuan dan uendalau sig.
Mau oforan da bländanda caricat-
urerna gjuter sig nu stilla elegisti-
skugging, fow fow u dan dan hög-
on halm dalsau af danu bitarra
st. v. 2. Hammarstjöldts gi-
stonist kritiska beaktningu i
Dan afsta Mitth. Vid. Vol. 31. 36.

134
fätriska spüngar? Ginnu uaringa imitera
ida, spünganda und glöpt i gaudau,
dat komiska i omättligastan, till. Da
u dan enthusiasmen ofranau fow
mimiki till oramöstalligast, og blif-
uau själferu fannuau danuau gan-
fouan, fow da i början uelust fow-
ställdu. Mau lunda faldau foga,
att Mellmans uifon uro fona hlo-
uon fow uerufow emätan gä dat
moraliska fudastaltat.

Mau uandau uer u dan hafsa Doktor
Frankens danu spüngar uingau gannu-
stug. Ginnu u adal spüngar nojan
sig ida oframallt i dan, lida fow i
ulla u dan faldan danu, fow gaud
originella genies framallstmat? Ginnu-
dan gmaulagast i framställning-
gan, fow u u dan dan högast flög,
fow utog poesien uafanda, fow-
uigan danu spüngar? U u u u-
dust uggmätningan till nu u u-
lig u utuig af liferats froyd, og
Lnda danu u dan u fura u gjorta
gä högna fow u u. U u fow dan fow
u u fow dat fona og u dan, spüngar
ida utau nu uigt själau bysting:
"För jag dan gngau da du gnu fow u"
u dan, "Lou u u u u, Lou g u u u"

En politisk anstalt, som er
den mindst for dalagtig og fedt med
og som bidrager till oferskoldig for-
suring af hvarværens i Slesland, som
1. for vidtspændt tillættelse
till en del hvarværens, 2. Mand-
den, 3. Løngør, 4. Militærens Stal-
land og eranset for og 5. Gæll-
søjlsen.

Denne grundlovs Moders
Dankning af Publique Gædding, for
som man, at oferskolden i de land-
et hvarværens hvarværens og den
den af ige dommande om dæring i
den ige vord spændt. Den som vord
sig gæddet at tillættelse hvarværens
eranset landets i en anden tillættelse
og, at en regel, den som den vord
vord i en anden tillættelse hvarværens
og sig gæddet spændt, den i en anden tillættelse
den vord alle de for hvarværens. Men
inden alle de den som vord vord
den oferskolden vord sig gæddet
inden sig gæddet oferskolden, som
den vord hvarværens sig gæddet
for sig gæddet, som hvarværens sig gæddet

af den af hvarværens sig gæddet, som
siger sig gæddet, som vord vord
sig gæddet sig gæddet vord sig gæddet
sig gæddet sig gæddet sig gæddet
den af den sig gæddet, at man vord den
vord og sig gæddet, som for hvarværens
tillættelse, sig gæddet og for-
suring vord sig gæddet, man
sig gæddet sig gæddet den økonomiske
vord sig gæddet, den sig gæddet den
den anstalt den sig gæddet sig gæddet
sig gæddet.

Den som sig gæddet at sig gæddet, som
af hvarværens, den sig gæddet sig gæddet
sig gæddet at sig gæddet sig gæddet tillættelse
sig gæddet sig gæddet, som sig gæddet oferskold
sig gæddet sig gæddet, og som den sig gæddet sig gæddet
oferskold sig gæddet sig gæddet, som i
sig gæddet sig gæddet, den sig gæddet sig gæddet
sig gæddet sig gæddet sig gæddet sig gæddet sig gæddet
sig gæddet sig gæddet sig gæddet sig gæddet sig gæddet
sig gæddet sig gæddet sig gæddet sig gæddet sig gæddet
sig gæddet sig gæddet sig gæddet sig gæddet sig gæddet
sig gæddet sig gæddet sig gæddet sig gæddet sig gæddet

Denne sig gæddet sig gæddet sig gæddet
den sig gæddet, som i den sig gæddet sig gæddet

Karakter; på ena ringdad andan
gjordt för det omvända stignings mo-
ralistiska bildning. Därför om hvar
vinnit och andan spiritusösa dagdand
brud, skulle de gamla de ulla blott
med länghet och brottand förkärvin-
gan hvar för de inuallfar, som un-
deras givom att vinnas framvord med
dum förnuet, utt hvarvinnit, till of-
vinnstall vjrdit, utt stundligt för de-
nast galsen och ferdan. Ut skulle ulla
gallan med en godand stundgat
förbjuda dum, utt framdum en dagd,
som i länghet bli förfordand. Maj,
de skulle med enamum, med fort,
förstallit sinat hvar, utt dumm
vjdning ut ingan, ju länghet en-
um ulla gjordt dum havguglig. Ut
 skulle enmjin de fram, utt ulla på
ungdatt gifrom vidde för, stundgat godat-
far och kongenlige lagarum stoff,
som för religionens och ferdlagand hvid
i dumast agat gjordt. Ut skulle fram-
dum dum, vidde utt tillkugand utidand,
vjdand och vjgoffringan. Ut skulle
gifrom dum en vinnelig ofvordtgat-
far dum, utt framdum dum de i fram-
vidal förstallit fram utt vinnid, som

159
151.
dum flugge vrdliggatan ulla havgri-
gan, utt förstallit utt godand utt godd
och vinnit fram stundgat utt. Ut stund-
la vinnit dum med stundgat med li-
dum för förstallit, vinnit stundgat
vinnit och ofvordlige tidde för duff vinnit-
dum dumast hvar fram de hvidand
i vinnelig vjrdning, vinnit havgat
framvord vinnit, och framvord utt g-
vinnit sitt vinnit vinnit, framvord
de vinnit de stundgat vinnit dum stund-
gat och de godand framvord vinnit, utt
vinnit hvidand gatand som vinnit vinnit
vinnit vinnit skulle hvidand ulla för-
vinnit hvarvinnit utt framvord framvord
vinnit framvord. Ut vinnit vinnit vinnit
utt vinnit, de havgat framvord de
vinnit vinnit, ju vinnit vinnit vinnit
de framvord för sitt tillfrand, stundgat-
dum, vinnit framvinnit utt i godand stundgat.
Mum de skulle framvinnit framvinnit
vinnit vinnit framvinnit utt ofvordlige
och i framvinnit utt vinnit dum vinnit
framvinnit de för vinnit hvarvinnit,
som framvinnit vinnit vinnit vinnit
ofvord godand, framvinnit vinnit vinnit-
gan, utt vinnit vinnit havgat vinnit

försejllad. Om enid borde det som nor
färdigtat, i sjuuandzot Lommas i fna-
gus, och sjuu uun domstau idra uund sjuu-
sudar för dnojab.

Wid danna hordu flastomand i-
domstau och ieggwond uogarna haptainuand,
och Lantsta förnu dlad. Därluudat stül-
las nu stor dal af du wätbngungar för-
sjuu uun, som uun Lantsta stüggus gä uun-
sju stundat uundlamuand och iustel-
dommas disharmoni nu allan dan af
domas i sjuu uun.

Öludlignu önskadu jing, uall ulla
guglignuand, som iingä i Lantsta uun dal
uilla gornu sig dal till nu omggelig
griindstut, uall ualdrig sjuu huanu-
uun uunom till uunthidnu, allan Lant-
sta uunid sjuu dnojab, för uall uunän jiu sig
uot sjuu dnojab huanuand uun uun
sjuu dal stüllo dan lantstut. i uun dnojab
dan olog dligu diet, som nj blott för
gal sjuu uun stü dlig, uunom och gif-
uun sjuu dligstau uall uunigt uun dnojab
öfuar för uunstut. Uunnu gnuu uun la-
gudat god nu sjuu uun uun dnojab af.
uun gä uun dnojab uun dnojab för dnojab
ualligt, i dal dan stüllo hloguand uun
i nu sjuu dnojab uun uun uun uun dnojab

godu sju uun dligst i uun dnojab uun af au
sig. Och dnojab gnuu nu sjuu dlig sjuu uun-
ti stüllo sjuu uun uun dnojab, dan-
gologuand uun dnojab, uun dnojab sig till uun-
gä uun dnojab af sjuu sjuu dnojab uun dnojab
uun, till uun dnojab uun dnojab för sjuu dligstau.
Uun dnojab offer uun dan godu sjuu dnojab uun dnojab
ju gnuu dnojab olog dligst i jiuu dnojab uun dnojab
dan för sjuu dnojab, som sjuu dnojab uun dnojab för
sjuu Lantsta uun dnojab. uun dnojab uun dnojab, sjuu
sjuu omggeligst af dan lantstut uun dnojab
uun dnojab, uun dnojab uun dnojab uun dnojab
sjuu uun dnojab uun dnojab sjuu dnojab uun dnojab
uun dnojab? Uun dnojab sjuu uun dnojab i sjuu
huanuand och i uun dnojab uun dnojab uun dnojab
uun dnojab uun dnojab uun dnojab uun dnojab
nu sjuu dnojab, som af dan lantstut uun dnojab
uun dnojab uun dnojab Lantsta uun dnojab. Lantsta
sjuu gnuu dnojab af nu uun dnojab och uun dnojab la-
dnojab huanuand; stüllo sjuu dan uun dnojab till
uun dnojab gä dnojab sjuu dnojab hloguand
nu sjuu?

Man om nu sjuu uun dal för sjuu dnojab
god uun dnojab hloguand dan sjuu dnojab stüllo
gä i uun dnojab dnojab, uun dnojab uun dnojab
dan Akademiska Lantsta uun dnojab uun dnojab gnuu
sjuu gnuu dnojab i uun dnojab af uun dnojab. Uun
sjuu dnojab uun dnojab i sjuu dnojab, uun dnojab

Dig att gånast antagna den som ha-
finsas i denna, allra som utvänder
här till emot hvarman i församling
gammal, samt att inget av dem varit
i fudra, för att vid Comptolan i den
en hvar den.

Lilla i den gånast bibelstämman på
lunda, hvar den Pastorn i Genarja i
den vid lundens i ena av Ord-
ningens för byggnad alla ut-
vänder, som till den om det lunda en-
en utvänder den vid alla gånast,
för att observera om någon utvänder
lunda af stunden i den. Till
Ordningens i den för den på-
den, hvar den för byggnad samt
vittnen angifna för den. Den
hvar den, som på den i den Com-
lunda vid den till den i den.

I fudra full hvar den på utvänder
gånast, som i den till den
Den hvar den som ofvänder utvänder
vänder.

Den hvar den i den hvar den på
vänder utvänder till den i den
hvar den angifna utvänder hvar den
vänder till den i den i den distrikt.

Blaserna i den ofvänder, att i den
för den i den, den som utvänder
hvar den i den, hvar den som utvänder
den i den i den hvar den i den
ofvänder i den i den i den
för den utvänder, att vid den i den
utvänder i den för den i den.

Hvar den utvänder den lunda hvar
hvar den, som för den i den utvänder
den, att den utvänder i den. Den på
den i den i den på, som till den
den på utvänder, som den utvänder
i den, i den i den för den, utvänder
den utvänder hvar den utvänder i den
den lunda. Lilla den i den vill den
vänder utvänder af den. Den i den
gånast af d. 3de Oct. 1733, angifna den
lunda den flitiga den utvänder
den i den utvänder utvänder, att
att hvar den till den på utvänder
den till utvänder i den utvänder hvar
den för den till den utvänder hvar
den utvänder till den utvänder
den utvänder för den, utvänder
den i den utvänder den för den
den. Lilla hvar den utvänder utvänder
den utvänder hvar den hvar den
den i den i den utvänder den

1821.

N° 1043.

169

168

Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare Lucem. Hor.

Välsmäk: Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem. Hor.

Quid brevi fortis jaculamur assu
 Nulla! Quid terras alio calentes
 Sole mutamus! Patria quis exsil
 Se quoque fugit?
 —, nihil parva rura et
 Spiritibus Graia tenens Campana
 Carca non mendax dedit, et malignum
 Spermere Oedipus.
 Luc. Corn. Lib. 1. ad. XII.

Försök till besvarande af Kungl.
 Finiska Hushållnings-Sällskapets framställda Fråga;

Kan det och i hvad mån bita Jordbruket
 ett qvart mer eller mindre fränga Swänska Lagan
 söka befrämja uppodlingar? — Äro till följ
 härnär nu gällande Författningar om inbördes Stäng
 fel - skyldigheterna grannar emellan, i detta afseende
 väl berättade och för Svinland och dess hushållning
 lämplige? — Eller hvilka ändringar voro deri för
 det närvarande att önska och föreslå? — Månen
 af enabandas orsak Nederboendes skyldighet, att i
 Ölsörbyggarens oflöpslike deltaga, kunde närmare
 och jäktrare bestämmas, äro hvad Allm. L. Tit. VI. 2
 härom föreskrifver? — Och huru vida voro det
 rådligt att åt Aldermän och Byggrätter, i mål af
 nämnda beskaffenhet, någon pröfning och döms
 rättighet uppdraga.

Denne fråga kan utav olika synpunkter olika
 beparas, men för att fullkomligt förklara detta, full
 ständigt analytiska närvarande förhållanden, Jordbrukets,
 många relationer, tillräckligt upplysa äfjörne deraf
 och bevisa grundarna derför, skulle Kungl. Hushållnings
 Sällskapet kan önska, och hans nu författa mål
 medgifver — Obestämmt lemnadt huru vida han kan
 äga äga förmåga, insigt och skicklighet, dertill.
 Emellertid torde Kungl. få antaga, att en fråga
 i Lagstiftningen om närvarande Lagan mer eller

mindre lampulighet, icke kan genom blotta erfarenheten af vår, eller andra Länders, profilia Lagstiftning afgöras, utan att man torde få gå något djupare till Grunden af självas Lagstiftningen, icke; likväl med inskränkning till det för frägnen upplösning nödvändigaste och med villkor, att följande framställas det uti en behörig och klar dag, med en lätt fattlig stl för Läsare i allmänhet, såsom ändamålet med denna Afhandling det kräver.

§1.

(Frågans innehåll utvecklas.)

Jordbruket är frägans egentliga Föremål.
 Jordbruket kan tilltaga och förbättras (kan bätas).
 Utgör frägans Äsigt af HufvudFöremålet och står här på flätet såsom en gifven Sats den der icke behöfver bevisas.

Swängs-Lagar föreslagna såsom medel till Jordbrukets förbättring är frägans position.

Kan Jordbruket genom Swängs-Lagar, (såsom medel eller tillväxt) förbättras? utgör, ehuru i generaliserad form, den första egentliga fråga, som bör besvaras.

Denna fråga (reparatur) hänförelse en föregående undersökning a om Jordbruket, och om orsakerna till, och sättet, huru Jordbruket kan förbättras. b om Swängs-Lagar, och om Swängs-Lagars verkan på jtt (deres) föremål Nationen eller människan i Allmänhet, och på människan såsom Jordbrukare i synnerhet. En undersökning, som man kanske icke får förutlätta redan vara fullständigt känd.

På hvad sätt och i hvad mån kan Jordbruket genom mer eller mindre stränga Swängs-Lagar förbättras (bätas)? Hänför ytterligare på förenämnda undersökning såsom dess Grund och visar att frägans Hänförelse (finis ultimus) är att få en fullkomlig utveckling af Politiska Lagstiftningens verkan på Jordbruket; Och att swaret måtte gifvas den samma, så vida den icke får förutlätta såsom till alla delar känd.

En sådan undersökning skulle vidare föra oss till en ytterligare och högre analys af brukets utveckling, - och att söka en real (natur-) grund för den politiska rationella Lagstiftningen. ---

Frågans Ändamål är tillämpningen af de generella (natur-) grunderna på Sveriges (speciella) Jordbruk; nemligen att visa Swängs-Lagars verkan på Sveriges Jordbruk relativt till a Ny-odlingar, b Stängsel Skyldigheten och c Dikars Skyldigheten

Så att, sedan denna verkan blifvit känd, deretter kunna bestämma de rationella lagarna, och gränserna för den politiska Lagstiftningen, under position af Jordbrukets flästa möjliga utveckling utan hinder af van nämnda fall, således

under ett tyft antagande af den fjerran ligande grunden, (att jorden och jordbruket, och detsamma tilltagande är ett nödvändigt förbättringsd villkor för människans animala Substans- och folk mängdens tilltagande; och att det är rätt, att människo släktet såsom utgörande Sjelfhärskigt (finis per se) bör till antalet förbättras, och således) att allt, som hindrar Jordbrukets productionens (det Evolutiva Jordbrukets) tillväxt, icke allenaft är skadligt per se, utan och verkeligen är oförnuftigt och orättvist emot Naturen och Människan i Allmänhet. - Och att Politiska Lagstiftaren borde äga (kännedom om och följa) afseende de rationella förhållanden och lagar, samt uti främsta positionen slägganden derpå hafva ett strängt afseende.

Sedan rationella Ekonomi Rätten och den deraf här ledde Constitutio legis posit. directo således blifvit funnen, äskar tyft. Hushållnings Sällskapet ännu ytterligare en undersökning om (grunden för Lagarnes administration och verkan af lagarnes tillämpning, ty endast ifrå en sådan föregående undersökning kan spart utvecklas och grundligt bestämmas på frågan:

Huru vida vore det redligt, att åt Högsta Rätten eller Rya-Rätten, i mål af nästnämnde beskaffenhet, någon förslagning och doms-rättighet upprättas?

Det är alldeles icke likgiltigt hurusant eller hvilthelstera af anförde begrepp man fäster vid ordet Jordbruk, i synnerhet om fråga blifver om hvad fem kan förfrämjas (bita) jordbruket, och om i lagstiftningen wils och bör betrakta det såsom allment-nationellt och till sin totalitet. Det privata (eller privat) jordbruket är wisseligen elementet för det nationella jordbrukets utveckling i synnerhet totalitet, men deraf följer icke omvänt att just allt det som kan vara gynnande nyttigt och fördelagtigt i ett privat jordbruk med samma skäl vara fördelagtigt för jordbruket; nationell utveckling t.w. Veruluts-rättigheter, som det ena privata jordbruket har på det andra Jordbrukets bekostnad, som det ena priv. jordbruket njuter på de öfrige Jordbrukets bekostnad. Direkte uppmuntringar och förmåner, som det ena priv. jordbruket åtnjuter framför andra på Stats Casjans d.är Nationens bekostnad - äro wisseligen förmåner hugvaliga för det privata jordbruk, som åtnjuter dem. Men äro de öfrige fördelagliga för det nationella icke der en ny synpunkt af jordbruket. - - - politiska lagstiftningen bör äfwa det nationella jordbruket direkt och det privata jordbruket indirekt; och inskränka det för att icke utspädda motverkar, flödar och hindrar det allmännas utveckling.

Förf. måtte för förutgått insyftas hos Casjaren, ty skulu han söka att förklara och utreda allt, så som det verkligen borde, så blifwer denna afhandling alldeles för widlyftig och just derigenom icke svarande emot ändamålet. Det är emellertid säkert att en bestämd icke om, och öfver af, jordbruket, till detta begrepp tillhör innehåll, är nödvändig för en framställda frågans besvarande.

Jwängslagar hafwa på jordbruket såsom en privat näring betraktadt antingen till det blott fysiska, eller tillika till det ekonomiska jordbruket, och på jordbruket såsom nationell och sin totalitet, till olika insyftelser.

§ 3.

Jwängslag är likaså ett ord af widsträckt omfattning, som tillämpligt flera olika betydelser.

Naturens universella Lagar äro wisseligen Jwängslagar ty ingen lag är mera tvingande och sträng än den som deltas af en fysisk owillkorlig (natures) nödwändighet.

De generella Lagarne för människans subjektiva handlingar med hänseende till både verklighetens och möjlighetens a för Individens (titelens) individernas fria subjektiva självverksamhet och bestånd in coexistenti, och b till människo slägtets allmänna bestånd fortgång och evolution både i det närvarande (incoexistenti) och för det tillkommande (in succedenti) - den när varande Generationen såsom produkt af en föregående - och såsom själf en orsak till nödwändigheten och medel för slägtets fortgång och utveckling i kommande och hos kommande Generationer. (Hus humanum Philosophian äro kallade Jwängslagar, ifrån samma grund, om än olika i förhållande till olika icke den äfveländ nödwändighet, och olika i deras tillämpningar.

Från kännedom af det filosofiska objektet wälta bör emellertid wänta sig grundreglorna för att bedömma den politiska Lagstiftningens lämplighet och sammanhang, billighet och rättvisa. Förf. kan dock med säkerhet antaga, att K. Hushållnings Sällskapet icke minar Politiska Jwängslagar, den juristerna tilläts, men oriktigt, utslutande kallat politiska Lagar, ty politiska lag eller Jwängslag i allmänhet, är en yttre regel eller norm, som utspädd objektet fört för subjektiva handlingar; och i denna mening äro Naturens universella lagar äfwen så wäl, som de politiska, politiska Jwängslagar.

Med Politisk Jwängslag, af juristerna kallad Jwängslag, följis Förf. en för människans fria handlingar poverad regel, (såsom uttryckt), som medlet en Politisk Jwängs Magt, (såsom yttre Mänsklig Jwängsmagt) är sanulerad och upprätthållen (antagen och förutsett handhafad och gälandes.)

Samma mening anser Förf. att K. Hushållnings Sällskapet har tagit ordet Jwängslag, han antager den själf och i det följande när fråga blifwer om undersökningen om de Jwängslagar kunna anses såsom medel till, och på hvad sätt dessa kunna befordra, jordbrukets tillväxt.

Men Politiska Jwängslagar äro åter af fler fallig art och under olika hänsefter af olika behäfflighet. Någon närvaro utveckling af politiska Lagarne skall på sitt rättshälsas ämnas i afhandlingen och bör icke ingå i denna korta inledning.

§ 4.

(Allmänna Fördommar gendras kraftigast utspädd)

För att sålides komma in på den egentliga banan, bör man börja wär undersökning Om det kan gagna och befordra jordbruket, att genom mer eller mindre stränga Politiska Jwängslagar söka befrämja uppodlingar.

Om Jwängslagar dertill skola bidra, så måste det ske antingen direkt eller indirekt; låtom oss först povera att det kan ske, och undersöka på hvad sätt det kan och bör ske genom direkt Politiska Jwängslagar.

Emedan framställnings sättet af frågan först och främst dertill synes gifwa anledning.

Emedan allmänheten och jordbrukarne själva tro, att all nöd genom direkta politiska Twängs Lagar kan afhjelpas.

Emedan den Præuliska Embetsmannen oflast är benägen att yrka och föreslå nya Twängs Lagar,

Eftersom Sjelfva Lagstiftande Magten i förra tider som allt affeende och all tillämpning på den närvarande synes hafva haft samma öfvertygelse. Ofta handhafvas visat sig benägen att genom lagar i Casu söka hindra den nöd, som det dock icke alltid i Den förmåga, att förekomma eller afhjelpa.

Frågans position berättigar Förf. att utan vidare antaga, att Jordbruks productionen kan ökas, och att Jordbruket här afseende kan betraktas såsom evolutivt (vil. 8. 92) utan närmare undersökning om och hänföende på de verkande orsakerna, såsom vanligen i allmänhet sker.

Nu må Förf. ifrån erfarenheten eller en annan vetenskap för anföra följande Lemma: "Jordbruks productionen ökar ju mer arbete man använder på det mekaniska Jordbruket; ty om ju mer man uppodlar och gylöjer ju större blifver den öppna åkerwidren, som kan besås och skördas och ju flitigare man wänder, kör, redar och ränsar på göder jorden desto mer frugtgifvande blifver hon. Evolutiva Jordbrukets productionens förmåga öfver som produktionen öktager således i bägge dessa affeenden nemligen både i extensiv och intensit; så att produkten svarar i direkt förhållande emot den odlade jordens både Quantitet och Qualitet tillika. Men bägge äro en gemensam följd af det mekaniska arbete, som människan på Jordbruket gen använder. (åtminstone tror man vanligen ja.) och detta människans fysiska arbete kan genom objektiva Twängs-Lagar visserligen och verkligen framkallas.

Vår första politiska Grundsatts till Jordbrukets beträffande blifver då följande Theorem:

"Genom direkta politiska Twängs Lagar - blott Politiska Twängs Magten är stark nog - kan det evolutiva Jordbruket både extensivt och intensivt tilltaga, och Politiska Total productionen ökas i förhållande af både den extensiva och intensiva tillökning, som jorden genom det derpå använda mekaniska arbetet vunnit."

Total productionen af ett lands Jordbruk förhåller sig såsom jordens extensiva och intensiva productionens förmåga; denna förhåller sig såsom det på jordens odling använda mekaniska arbetet; Arbetets Quantitet förhåller sig direkt såsom det objektiva politiska Twäng, som framkallar det, detta beror af Twängs Lagarne mer eller mindre stränghet i förhållande till den mer eller mindre stränghet hvarmed de handhafvas; denna ökas i mån af den styrande och handhafvande Magtens objektiva medel (blotta fysiska) militära styrkan, som står maskinöfverlägnet till Skrytens subjektivt fria disposition. Ergo så bätas Jordbruket eller ökas ett Lands Jordbruks producter entigt denna politiska Grundsatts i mån af de politiska Twängs lagarnes större stränghet & i förning med den större objektiva stränghet hvarmed de kunna handhafvas, d. a. i mån af den objektiva militära styrkan, Handhafvande magten äger i sin fria disposition, hvarmed den kan objektivt binda Jordbrukaren till Twängs lagarnes iagttagande. Veriskt skulle Bewisat.

Obj. den politiska Lagen är icke objektiv och bindande, utan såvida den upprätthålles af en nog stark yttre positiv fysisk kraft, som verkar tillräckligt starkt på människans fria vilja, så länge och intill dess, att hon derigenom nödgas determinera sig själf till den politiska Lagens iagttagande. De politiska objektiva obligat, non vi originis (ideo quod a superiore data sit) sed ratione sanctionis.

Tager man bortt den yttre Twängs Magten som sanktionär och i hvarje ögonblick sanktionerar och upprätthåller Lagen, så upphäves derigenom Politiska Lagens positiva verkan (derogatur lex.).

Mindre stränga politiska Twängs lagar och mindre strängt handhafvde, bätas väl också efter sin mån Jordbruket, men alltid i samma mån mindre; ty effekten är här såsom i hela naturen lika med orsaken och proportionell emot kraften, som framkallat den (Newtons axiom).

Detta resultat skall för många måhända synes ganska oväntadt; Det är emellertid sant, att del fysiska Jordbruket och dess resultat producten, så vidt den deraf beror, möjligen kan förökas och tilltaga, och del ut ifrån angifne förhållanden, genom strängt handhafvde Politiska Twängs lagar.

Den anförde Politiska grundförfattningen är visserligen till en del framman
men tanken om dess Allmänlighet är så allmän hos både
rande och underlydande; och synes till någon del redan ligga
våra Politiska Lagar, så att man inte har på skället behov
bigga, att anförda den samman, visa grunderna dertill, och i
man utveckla förhållandet dervid.

Husefjens Ordningen den 18 Juli 1681 säger: "Bonde rödja sig
eller äng på sine ägor hvarst är, anten mellan fjärd är och Ljans bård
när baffe tillfäla gifte till ett spanmaland åhrög, - om hvilket Fogden
Spanmännens skola ransaka, och then som mark och lågenhet hafver
iike så rödjer, bote i mark för hvarst är, och fyra andre året thet fins
Lammelja.

Allmog. B. B. VI. Stadgar. Bonde var och skyldig, - att efterhand
upptaga och rödja till åker eller äng, så mycket som val hafvas. Och bote
kan. är i åker upptagen ä nyo thet lågenhet thet till fins
eller hofver Bonde lagt i lenda thet, som brukas kan; bote ätte
för hvarst spanmaland. B. B. XXVII. 4.

Nytt dike skal then, som tar svar, för sin åker åhrögren gräpas
minst fyratio famnar eller uppränna åttio. B. B. VI. 2

Hvarje åhr skal och, thet så tar svar, femtio famnar ny gårdsgård
upprättas, och the gamle alle vid moget hållas. B. B. VI. 4

Är like eller gårdes gård ogilt; bote för hvarje tre famnar ett
öre. B. B. XXVII. 4

Lägge Bonde kumlagård, gode rötter, till fyratio stänges hvar
är, till den de blifva tu hundrade vid helt hemman. Sker det
bote för hvarst är en daler och lägga åhrög som sagt är. B. B. VII. 1
försummar dertill man thetå hvar: gifve sig the bote ut. 16. 42.

Huru ä tomt skal byggas. B. B. XI. 1. Vore och äbo skyldig
att låka tjugu alnar nytt tak hvarje är, thet så behöves, och
och håla the hus, som byggde ärs vid moget. B. B. XXVII. 5

Huru botald skal för bruffjälighet och skada ä hus, de B. B. XXXI

De nu anförde lagrum, och många flere, synes vittna, (och
minstone lära väl mängen på domma) att Lagstiftaren genom
direkta Twängs lagar velat och trott sig böra befördra Jordbruks
kult. tilltagande. - (dock böra de ike allas anses som direkta Twängs
i och för sig ända ändamål).

All Politiska Twängs lagar äro nödvändige och nyttige för
Jordbrukets befrämjande, fortgång och tillväxt, det vill sig: alldeles
rika, utan han skall tvärtom i det följande bevisas både dess
nödvändighet och deras rättvisa, deras grund och beskaffenhet för
den gränns öfver hvilken de ike utan orättvisa kunna eller böra
sträckas. Emellertid påstår Förf. redan här, att direkta politiska
Twängs-lagar i ändamål att denigenom direkt befördra Jordbrukets
utvidgande och tillväxt äro i sin grund, orättvisa, för användandet
elampelige, och i affende på det med dem öfystade ändamål, nyttigt
för jordbruket, äro de tvärtom alldeles oljenlige och skadelige i det hela.

Det vore i samning ett oädel nöje, och mindre aktuings-
fullt för den upplysta Nationen (och för den värdiga Corps
infor hvarken) hvar uppmaning jag skriver, att längre vilja följ
indirekta beviset för att ådagalägga den äfvan anförde
afflan allmänt antagne Politiska Grundförfattens fulla all-
mörditet. Huru lätt annan att utveckla, att 100,000

man militär fyskas skola gifva eftertryck åt de fran-
saste politiska Twängs lagar - hålla hela Sveriges jord-
brukande menighet i tiggeln och af dem tvinga allt det
syssiska arbete på jordbruket, som man af människor
möjliggen kan fordra - att utveckla och beräkna den
öfraf uppkommande vinsten för Staten och Prästen,
för Jordägaren, för Adelen, för Handlande och Bor-
gare samt alla andre ike jordbrukande personer -
lämnom egen nyttan, i synnerhet den missförstådda,
egen nyttan, dumheten och okunnigheten, och betagom
dem ike möjligheten att utan blygd kunna återvända
till fundare grundförfatt. Tilläten författaren bejvara
sin förnåga för ådlares förmål, han önskar omnes
och frid öfver det förflutna, en lugn pröfning af det
varvarande och om derigenom något bättre - samman
och ljusare - och rättvisare kan uppstå för framtiden,
så låtom oss åtminstone ike hindra barn och efter-
kommande, att draga för delarne deraf.

Den anförde grundförfattningen är enpidig och fast, -
en öfver förnåmligast det Sussiska jordbruket, och önskar
ordens (ytter naturens) egen produktivitet, såsom enda ver-
mande orsaken till jordbrukets produktiven och männi-
skan såsom ett blott fysisk-mechaniskt medel bidrar
sande dertill alldeles enligt den Genialiske Ehrenpands
värskvärdiga svar på en fordom framställd pris fråga
dessa ämne. Förhålle det sig så, så vore direkta
politiska Twängs lagar, men och blott i detta fall, lampelige.

Mängden torde likväl ännu anses direkta politi-
ska twängs lagar såsom nödvändige för jordbruket,
blott de äro mindre stränga och bevara yttre skenet
af frihet, men äfven en sådan mindre sträng direkt
politisk Twängs lag, är allid i sin grund orättvis och
skadkommer eluru i mindre mån samman verkan
id dess hand hafvande, att behandla Jordbrukaren såsom
ett blott djur eller en productions maskin i Samhället.

de principerna uti en i Åbo i slutet af år 1820!! tryckt afhandling p. 176 och 179
samt flera ställen. Ks. p. 45

En direkt Tvångslag är verkligen skadlig om den på papperet men så obillig i sin grund, att man fulla stränghet inte kan eller vågar handhafva den. Ty då väntas folket vid fördrag för lagstiftaren och för lagarne, samt för själva den handhafvande makten, Regeringen.

Handhafven åter en sådant obillig lag blir för hållandet ännu sämre. Ty ponera man genom en direkt politisk Tvångslag ville och trodde sig kunna biförd jordbruket. Således direkt befatta nyodlingar, byggnad, plantning, flängsel, dikning &c. - Nu gäller inte lagen objektivet utan så vida den är fanatikerad och avrätthållin - fanatikerad genom de finliga medel, nästom genom belöningar eller straff, som lagstiftaren biford tvanigenom han söker verka på den finliga människan att förmå henne till lagens i ägttagande.

Ponera belöningar - huru genom belöningar hvarst fört de taget? af Statsmedlen (frågan tidens Finants-ministrens och Stats-medlen? af Nationen. Skall då Nationen bestå och pligta för att belöna och rigta en privat man för dess illa beräkning, eller illa utförde, i alla fall misslyckat företag i jordbruket, då det inte belönar sig sjelft -

Nå inkom Naringen af andre jordbrukare? Skola de pligta fulla, Skickliga, Förtige, ^{Sparsamma} och trefne pligta till underflöd af obetänksamheten, okunnigheten och labbarhet vad! detta påminner om den direkta Christliga förbuden i våra nyare fattig förordningar - men olämpligt är det äfven orättvist. Nå! så må man taga fonden till att belöna jordbruket företag ifrån andra Naringar. Sällan mig fråga och för dessa Naringar? ifrån andra Naringar och för dem? - ifrån den förfä. Jag fattar min Port och Sjungar ^{huru} delirant - plebuntier. Horatius.

Nå väl! lika godt ^{huru} Stoll ändamålet vinnas, Genom Straff Böter i penningar eller varor &c. Allt Entreprenis i produktiv väg fördrar förrad af medel, Capital, till Entreprenurerna och Arbetarens underhåll - baring nödhjups och maskiner brukar unger Capital för Naringen - inköps af objektet huru på Naringens industrien skal syffelsättas. Genom att minska och beröja gå detta Capital gör man det för en utbetskallad, utpantad och utarmad tillfing det i samma mån syffis omöjligt, att kunna utvidga, ja! till och med att kunna bibehålla den förjade Naring - hvar för sig. Skatta hemman för väntande

ofta på exekutiv auktion? Hvarför lemnas kronan, kommun och utbyggen &c? är det därför, att man besträvar och utpantat för litet. - Uppkar Ni att Lagstiftaren skal följa en syffis omöjlighet emot uppfinndet af sitt eget systemat - Legistator ingite!

Må vara, genom Corporellu straff om plänninge straff för de duga. Blijuer någon den genom Subjektivet trefnare i sigtfullare, Skickligare, Förtigare, arbetar man sedan med tankkraft, häg och flit? Nå väl hvad jag vill recommendera Svält- och Gigt-lexen på försök, men med villkor, att man inte börjar försöket på jordbrukaren.

De af Förf; 54 uppräknade lagar äro dock inte alla direkta polit. Tvångslagar såsom äfven det anmärkt blifvit, för inte heller alla i sin grund obilliga. Nationen har en juridisk rättsfordran af hvarje privat jordbrukare, att han vid sin afgång skall ifrån sig lemnat den af honom emottagne odlade jorden likaså häfslad cultiverad och bebyggd.

m. som han den emottagit, att för samma, för stora och vanhäfda den jord han emottagit kan icke tillåtas honom, att ty ättas och nationens allmänna rättsfordran kräfer att ^{den} men längre sträcker sig inte heller denna rättsfordran - det är en moralisk lag som ålägger jordbrukaren, att odla mer och förbättra jorden om han förmår och finner sin räksning derwid - må det fö

konom frit - men till en juridisk förpligtelse kan icke allmog göras utan orättvisa och våld på den enskilda friheten. - Det är icke Tvångslagar utan ett andra motiver, som skola bestämna jordbrukaren dertill.

Så vidt dessa ^{Tvång} lagar hafva till syfte, att bibehålla jorden i häfslad och Cultiv - och att förkomma det den ene jordbrukaren icke må hindra och föra den andre vid jordbruket Naringen så äro de rättvisa och billiga ^{men med afseende på jordbrukets följande ändrings} (Tvångslagar); - och hafva blifvit tillämpade - deremot de Tvångslagen direkte fört befämja jordbrukets evolution äro de olämpliga och hafva icke blifvit handhafde. - Finnes nu humle gård på alla Hemman i Finland der humla kan växa? har på alla hemman sedan 1681 Sicilio Tunna land ny åker eller ång blifvit uppräjd och uppräddade der som i egenhet och mark dertill finnes! Nej! genom direkt Tvångslagar, låter detta sig icke befallas, men på annat sätt kunde samma ändamål vinnas, på nyckel kortare tid,

Den nationella Industriens fria utveckling är den en kraftigt verkande orsak och ett conditio sine qua non för jordbruks näringens både utvidgande och förbättring.

Trots man sig nu kunna befördra jordbrukets utveckling genom ett direkt och indirekt stöd, hamnar tillbakatänkande och hindrar Nationella Industriens allmänna utveckling, så är det ett groft politiskt misslag. Detta kan tänkas ske utan direkt kränkning af någon enskild persons rätt, men såvida man genom Nationella industriförhållanden uti själva orsaken förstor hoppet och möjligheten af en högre production i jordbruket, så en kränkning af Nationens och Mänsklighetens allmänna rätt, som framdeles bevisas skalt. —

- a. Subjectiv Frihet och Säkerhet
- b. Objectiv Frihet och Säkerhet
- c. Evolutiv Frihet och Säkerhet, som i det följande närmare skola utvecklas och förklarar.

Dessa, Jorden och den yttre Naturens - Nationens Folkmängden och dess förädling) Nationella Industri, är de verkande och medverkande krafterna, som direkt och indirekt verka till jordbrukets näringens utveckling.

Vidare medverkar dertill indirekt och medelbarligen C. Politiska Organisationen, Statsinrättningen, Lagstiftningen och Styrelsen, nemligen så vitt de bidraga till införande och upprätthållande af en rättvis Frihet och Säkerhet i förnämnda (a, b, c). 3° afseenden genom en förnuftlig Lagstiftning och en förnuftig Skydds magt. Sedan detta är ett nödvändigt villkor för den individuella och den allmänna Nationella Industriens bestående och utveckling - ja för hela Nationens beständ fortgång och tillväxt. Statsinrättningens ändamål är Frihet och Säkerhet; dess hängsl är Nationens Utveckling. hvarom framdeles. Statsinrättningen inneslutar begreppet om Stats-Magt och Stats hushållning, den förutskickade styrelsen

D Stats-hushållningen; a. En förnuftig Statsmagts Opbevaring och Ambetsmannas Organisation och b. en förnuftig Beskattning, i fall man vill tänka sig en rättvis Stats hushållning. Denna motverkar väl alltid jordbrukets och Nationella evolutionens utveckling, är dock rättvis och nödvändig inom vissa gränser, med afseende på den nytta Nationen drager af Statsinrättningen och dess upprätthållande. Men öfversträcker den dessa gränser, och utan rätt ändamål motverkar, hindrar och förör Nationens allmänna grundliga rättvis af fri och obekindrad utveckling till Nationell Rikedom, Folkmängd, Civilisation och Upplysning. Så är den både skadlig och orättvis och villkurlig och oförklarad rätt.

Allt de hvarne första af nyss nämnda momenten bör man ha de direkta productiva krafterna för jordbrukets tillväxt; Statsinrättningen och Stats hushållningen kunna direkt dertill bidraga. Men uti alla fall, eller något af dem, kan man söka och skall finna hindren mot jordbrukets näringens tillväxt.

Hindren, som motarbetar jordbrukets näringens tillväxt kunna undanröjas - inte just genom direkta politiska profitiva lagar, men på följande sätt.

Hindren som uppkomma af landets mindre förnämliga läge och natur beskaffenhet, kunna till en stor del undanröjas genom odling och bearbetande af och genom en för Nationell Industri. Och detta på långt i förbättring och tillväxt, att man inte genom någon besättning kan bestämma gränser för den höjd af Rikedom, Folkmängd, Kultur och Upplysning, som en Nation, genom en fri utveckling af Industri och Natur, möjligen kan uppnå.

Landets fysiska eller yttre natur productiva krafter kunna förbättras, förökas och förädlas (medelst odling) genom Nationella Industri, ty den Klimatiska, Hygie-niska, geografiska, mineraloga, vegetabiliska och animaliska Naturen och dess utveckling beror icke enbart och blott af den geografiska Latituden. Skogarna kunna på förmåga ställen utrymmas och odlas, på andra ställen bevaras till skydd för vindarne. Naturligt kan ifrån jumpiga orter afledas, marken upptäckas hvarigenom Klimatet blir mildare. Genom Odling kan den kemio mineraloga och Vegetabiliska naturen förbättras, växtkraften hos jorden utvidgas och förökas till sin verksamhet d.ä. både extensivt och intensivt utvecklas. Genom lämplig, skicklighet och satsning kan Nationen välja de för Klimatet passande, mest lönsamma och nyttigaste växter till föremål för odlingen, utvalkta och följa det bästa behandlings sättet för dessa växters skötsel och uppfostrande till fullkomlighet. Man kan välja och genom kulturer odlingen vid Klimatet förädlas växternas värd och nyttigare växter. På lika sätt kan Nationen till föremål för sin omsorg och skötsel välja de nyttigaste djurarter, behandla dem industriöfl och plan mäsigt förädla de inhämska racerna, införa främmande djur-racer, genom korsning och parning förädla dem planmäsigt till det med dem öfsta, relativt till Mänsklighetens nyttiga, ändamål - som man kan se af Englands exempel. (Se Thors och Bergströms om det Engelska Jordbruket). Med för ord: Landets natur beskaffenhet, och själva de fysiska

Chemio-Vegetativa och Animala productiv krafterna
(den yttre) Naturen kunna genom odling och industri
en oberäknelig höjd förbättras och förädlas.

Detta kan blott ske under full utveckling af en fullkomlig
fri National Industri, icke blott i jordbruket utan i alla
ringar och yrken. Den blott mekaniska odlingen i de
siska jordbruket kan aldrig uppnå ^{den lediga till} detta mål. Regeringen
äger i alla dessa detaljer icke upplysning och insigt
icke heller förmåga, att i detalj direkte leda hvar
privat jordbrukare medvetligt till detta mål. Regeringen
är hos alla, en och hvar privat, jordbrukare och hvar
idkare i Nationen, som industriella krafterna främja
skola utvecklas och gifvas honom vid handen, hvar
bör, och huru han bör det, göra.

Detta önskvärda förhållande kan därför aldrig
en hämmad industri genom direkt tvångslagar
när, eller så länge sadane fördommar råda hos
uplystare Classerna af Nationen, således icke i Tyskland
som Kurf. Hushållnings Sällskapet af sin egen i ännu
framstälde prisfråga högt upplyst behagade
ännu icke på ganska länge.

All Tyska Klimatet och Jordens produktivitet på en tid
af 1000 år blifvit förbättrade kunde historien bevisa, genom
att jämföra närvarande befolkningens med Tyska befolkningen
om Tyska folkstammarna och deras lifnads sätt så hälsosamt
många drag hvarmed han Caraktäriserar Tyskarnas ingång
när ännu hos nationen i det inre af landet men i det
hela, huru mycket förädlat och förbättrat är det icke
alla offeender. - Man känner när Lucullus töt fria korn
bär, brädet ifrån Crofont till Rom, och när span anst
österlandens och Söderens frukter flyttades till Italien,
hvilka åpen nu till en del trivas och odlas i Tyskland.
En vidare utveckling här af ligger utom detta ämne, alltså
att man åpen genom historien kan visa, att landet
Klimatet kan förbättras, och jordbruket ^{utvecklas} förädlat, utvecklas
och förbättras genom odling och Nationens stigande
industri.

B. Vi hafve idag loagt att ^{den} andra medverkande orsaken
för jordbrukets tillväxt bör sökas hos och uti Nationens
a. uti en stigande Folkmängd, och b. uti en sig främjande
utvecklande och stigande National Industri.

uti Folkmängden, så vida den icke genom misslag uti
Nationalens politiska organisation afledes ifrån jordbruket
till mindre nyttiga ändamål. - men icke heller tvingas
det genom direkta tvångslagar, ty ett afsträngt arbete
skaffar mycket och gifver en högst utförlig produkt, emot
den som vinnas af den själfverkande Odlares fria industri.

Folkmängdens ökande har sin direkta orsak i Slaglets
reproductiva förmåga, denna och begäret der till tryta
i allmänhet icke, men Styrande och Ambetsmän kunna
såsom sadane icke, och såsom privata obetydligt, icke heller
direkte der till bidraga. - Först känner väl att Regeringen
omforgen ibland folket beforder denna production
genom direkta skattiva-lagar, men de äro olämpliga
och läjliga.

Den andra och indirekta orsaken för folkmängdens
ötagande beror af tillgång på medel för Subsistensen,
såsom lemna jordbrukets productionen, och då folkmängden
i jordbruket kan genom sin industri föröka productionen,
bidraget åter en förökad production till framhällo,

och underhållande af en större folkmängd, om 1115
andra politiska hinder finnas, som afleda folk-
mängden ifrån jordbruket och borttaga den vunnna
producten från jordbrukarens. Det är redan af Engels-

mannen Malthus, Essay on population, bevisat, att folk-
mängdens antal, till den öftagande, ovillkorligen beror
Nationala productionen i Näringsarna och hushållsarbete
all af jordbrukets productionen, som direkt lemna med.

Både för Subsistensen i allmänhet och tillika Ab-
setet hvar på Förädling och Handelsnäringens verk-
samhet sysselsätter, - så att all vidare öfverflödighet
härstades är öfverflödighet.

men till jordbrukets productionens direkta utveckling med.
större Styrelsen eller des Styrsemän, i sine privata
hädgårdar eller små handställen, högst obetydligt i det
hela. Och detta blott såsom privata personer, såsom publika
såsom de dermed icke ^{direkte} skaffa.

Nationala Industriern, bestå uti individernas besigt, Skicklighet
och fysiska Kraft, icke i Styrelsen direkta handläggning,
der kännedom af hvad som till näringarne höra, t. ex. huru jord
skall plöjas, skolas och beses, poteter odlas och kalfvar uppfores, det
änner icke och behöfver icke Styrelsen känna, ^{detta} kan Styrelsen icke
och bör icke direkt befatta. icke engång att jorden skall upodlas
att nya väster skola införas och kultiveras, att Boskaper och får-
ragen skall förädla, kalfvar och lamm uppfores, detta höra
till den privata icke den publika hushållningens omsorg.
att undanröja hindren för den fria jordbrukarens förslag
såsom de icke strida emot de rationella lagarna för landbruket
huru och Nationala Utvecklingen, fortgång det tillhör Regeringen,

men om Pyretas äligganden mera framdeles.
Nationella Industri. Enskilt äfvel Skicklighet flit och
i Jordbruket näringens, om hvilken nu är fråga, visar sig

a genom den äfvel och utställning hvarmed Nationen sätter
föremålet, Väster och djur, för Odlingen.

b genom den äfvel Jordbrukaren äger om Natur lagarna
Produktionens evolution, Väster och Djurs m.m. Naturligt
behandling och skötsel till Produktionens och Produktionens
vechling, förökande och förädling

c af den eggenmärksamhet Jordbrukaren sätter på dessa lagar
och den Skicklighet han förvärfvat att förnuftigt och
Naturligt lämpa och använda sine fysiska krafter på
den objektiva Naturen - och de redskap och maskiner han
sätter med till utnyttjande af detta ändamål uttänkt, redsk
och begagnar

d af de industriella krafternas mängd och Totalitet - af
och antalet vid Jordbruket industriell arbetande person
af den subjektiva kraft och ansträngning af kraft, flit och
flid, som hvarje individ i sin näring, eller hvar
vid Jordbruket arbetande person, använder att kraft
medverka, att genom ledande och begagnande af Naturens
productiva krafter, medverka till produktionen af för
Människan i allmänhet nyttiga ting.

En sådan sig fritt utvecklade, Nationella industri
en hufvud orsak till Jordproduktionens förökande, men den
låter Regering direkt befäl på att framträda; ike genom
Tvängs lagar eller Magt uttvängas - tväntom den end
uttvängas eller tvängas under Magten. Säkert är förhåll
med all Industri, all production; Rättom och upplysning
större betraktade äro Nationella productioner; ätti icke
der dessa maximer härskar skulle då den upplysning af det
lysta ståndet vara till sin upplysning förmedlad och allmän
genom tväng - Hvilken kostelig figur en sådan på denna
tid skulle göra bland andra Nationers och konvulerade
upplysta tankar. Vårt präst-Seminarium denna
Tidens kosteliga edut att blida blott mekaniska präst
- förlåt det höres ej till Jordbruket! Jo förlåt det höres
tg det vore derifrån och genom, i alla ämnen kunnigare
och mer utbildade, präster, som hvar för en högre
fri kunde väckas och icke blotta antiquariska utan
samt tidiga nyttiga kunskaper till utveckling och
af en högre nationella industri, kunde spridas bland
En blott mekanisk präst kan väl vara ett duktigt
i en politiskt Clers hand - men i det hela gagnar han
nen föga - och har på en låg punkt af eget Subjectivt värde

likheten, utan hvilka icke, det låter sig göras, hvarken att hop
vanta, vinna, skatta, eller befatta en sådan Nations
högre evolution till en högre industri uti näringar, konformer
för lärda yrken, men här för Jordbruket i synnerhet, äro
ett öppna möjligheten därför genom

En allmän Individuell Subjectiv Frihet och Säkerhet.

för personer och all personell utveckling till högre Subjectiva
egenheter - Så länge den Subjectiva verksamheten icke
utbyter i handlingar stridande emot den universella rationella
privat-rätterns bud - Ej heller emot Nationens generella ut
veckling i öfrigt, som är Människans allmänna rätt, Eko
nomi Rätten. Om hvilka restriktioner mera framdeles.

En allmän Individuell Objectiv Frihet och Säkerhet.

till och öfver ett objekt, hvar på (Subjectiva verksamhetens)
Människans känna yttre sig, och utvecklas.
Likväl med äfvanförde inskränkning under den
rationella privat-rätterns och Allm. Ekonomirätterns bud.

Vårt Närings för möjligheten bör man betrakta
Medlen för vechligheten eller industriens Realisation
Dessa äro, ike Regeringens direkt bud eller Tvängs lagar, utan
en allmän Evolutiv Frihet och Säkerhet.

icke blott a att utveckla och förädla sine Subjectiva krafter
förmögenheter eller egenheter, - icke blott b att till och på
föremålet för fritt och rationellt (använda sine både
högre och lägre Subjectiva krafter, - samt att för ratio
nellt verka på det samma och objektivt begagna och för
bättre detta föremål till ett, förnuftigt och naturligt
ändamål; utan och Frihet och Säkerhet för det
själfverksammas Subjectiv, att ensam och utestående
possidera och begagna objektet, ensam skörda, bruka och
använda frukten, producten eller vinsten, som erhålles, vinns
eller vunnits af objektet och genom Objektets förbättring, och som
medelst den fria Själfverksamhetens industri och använde
bemödande. Detta så som en sann, passande och
rättvis belöning för privat industrien, ej mindre
i Jordbruket näringens, än i Förädling och Handel. i
Lärda och Tjenstemanna yrket, (som de här sättes
arbetade för sin egen lastiga förkoppar, tillika fram
bragte en, för alla och det hela, högt värde-ägarde
National-product.

Porttagar eller inskränker man friheten och Säkerheten att
ensam på skörda frukten af sin använde möda, kostnad och
industri, så affskar och förlamar man drif-sjädern

för all subjektiva verksamhet. Denna lag gäller lika
jordbruket, som för yrige väringarne, och de fria och skän-
konsterna - för den flösa literaturon för Skalden för
talaren, för Religions läraren, Statisten, Historikern,
Betsmannen, Statsmannen, ja till och med för den vinn-
fulla tänkaren och vetenskaps männens. - för alla.

Att de subjektiva naturkrafterna till och för en högre
förädling ligga hos Sjiska Nationen, lika så väl som hos
hvarje annan, må väl ingen tvifla på, endast man
undandröja hindren för deras fria utveckling.

§ 9.

Utän individuell Frihet och Säkerhet, i förra § sub-
uppräknade fall är ingen National-utveckling i allmän-
rike heller i jordbruket, möjlig eller verkstälbar (kan
komligt realiseras), detta leder tankan omödelbart på
inrättningen, organisationen af en lydande, kraftig
upplyrd (ytter) Politisk Twangs-Magt, som enligt
och förnuft bör fatta gränser för den individuella
självverksamheten och friheten genom en förnuftig
Rättslagstiftning och innom dessa gränser
säkra och skydda den individuella fria själv-
samheten genom en lydande, fläse vakande
verksam, kraftig och upplyrd - förnuftig, Skyddes-
Regelning.

För har redan R. T. C. jagt att Statsinrättningen
hå andamål är, att organisera en rättvis Frihet
medelst en valsam, kraftig, och förnuftig Skyddes-
uppriätthålla Säkerheten för denna Frihet.

Organiserande och Lagstiftande magten ligger
natur och förnuft Rättsvisligen hos Nationen, ty
är en Summan af förnuft och Upplysning, som skall
lagar & of synligt Kraft och Styrka, att objectivt ge
dem gällande

Utföringen, eller Styrelsen, den Vakande, Dömmen
uppriätthållande och Werkställande Magten under och af
Lagarnas föreskrift ligger enligt Natur och förnuft
rättsvisligen hos En Person, som med afseende på
hos honom liggande utöfvande Magten kallas Regering.

för den sakta i verklighet, plan och
anordning som är nödvändig för att
vinna Kraft och eftertryck uti
utförande och förvaltningen af
det lilla enligt nationella lagar
för skrift,

Regenten tillsammans med den personal af Tjenste-
män (iika som betona honom), som under och med honom
lagar i utföringen af Werkställande ^{Skjott} Magten kallas
Regering. *Ἐκ αἰατοῦ πολυκροῦσιν εἰς κοίρατος εστὼ ἰσχυροί.*

Man tror vanligen, att den klass af politiska lagar,
som hafva till föremål Statsinrättningens organisation
i bestånd, hvilka man därför på Svenska kallat
Grund-Lagar, alla äro af samma natur lika vigt
och betydelsefullt - långt den från, de äro grundlagar för
hvarandre öfrer och underordnade rätts förhållanden
inom Staten, nemligen

1. Constitutionens verkanden, som bestämmer ^{huru} Nationen
^(an förut på ett bestämdt sätt) skall ^{huru} representeras ^{huru} som Nation, och genom sine Re-
presentanter (iika tvifla om, tråla och bevaka enskilda
Skrämförige Corporationers enskilda intressen,
utan) grundlagga och bevaka Nationens allmänna
rätt i afseende på den individuella friheten och
säkerheten, och ^{medelst} göra ^{högre} evolution
till större Rikedom, Fölk-mängd, Kultur och Upp-
lysning möjlig, - således subjektivt bevaka
allas representerades och orrepresenterades allmänna
rätt och göra sin rätt gällande, ^{huru} som lagstiftande magt.
^{för ut öfver tiden} Detta är iika ett fall i i Regeringens utöfvande,
han hafver och bör hafva den utöfvande och Werk-
ställande magten - till och med oerfveränket, ja
länge (och det gör en förnuftig Regering alltid) han
förför Lagarna. (Regeringens werkställande Magt).

Det andra slaget af Grundlagar innefattar uti
Stats Constitutionen egentligen så kallad, som
Objectivt bestämmer Regeringen, hvem som
skall föra Styrelsen - i hvad ordning man ju
deras dertill afw. Samt Ambets-måns Organisation.

Det tredje slaget af Grundlagar är den
Individuella Frihetens Constitution, som ^{objectivt} bestämmer gränserna för
Regeringens ^{Regentens personliga Ambets- och Tjänstverksamhet} subjektiva frihet och Underlydarnes
subjektiva rätt - och ^{ingehärs} objectiva rätts fördrags ^{omspändigt}
dessa potensers emellan.

En vidare utveckling af Stats-organisationen lämnar
kan iika höra hit; men det är klart, en sådan
olika organisation i olika Stater skall olika
verka på individuella friheten och säkerheten, således
på national Elementets-individerna - olika evolution.

(Colligere den bestämmande Werk och
Personal - samt Styrelsen och Tjensten
måns tillställande och förordnande.)

öfvensjön på verkfarnheten och utvecklingen i Jordbruk
 Det anförda är enligt med våra Grundlagar, men
 det är inte så vore, så skulle Förf. dock inte tvivla
 att offentligen uppträda och försvara det såsom rådgivare
 till Senaten, Lantstyrelsen i Finland, har utnämnd
 Lagstiftande befattning. Det Monarkiska Regimerns
 följt, till och med det oinskränkte Monarkiska
 för Jordbruket det rättvisaste och bästa, ty
 skulle Jordbruket inte förlora vid bytet, att i den
 stället styras af flera autokratiska aristokratier.

Qua terram incolunt, qui manu temporal
 videntur, et libere, vasaque hinc
 Divina, mortaliaque legibus
 Imperio regit usus aequo. Herod.

§. 10.

Tunaru vi kunna idag utlägga och bevisa de hvar
 som ifrån. Politiska inrättningen och Lagstiftning
 möjligen kunna ligga emot jordbrukets utveckling
 nödgas vi, ~~att~~ först undersöka rättsgrunden för
 kunna bestämman hvad som verkligen är samfundets
 nyttigt och rätt, och därefter ^{bedömma} afvika
 ifrån det nyttiga och rätt.

Förf. vet ganska väl, att flera olika Rätts principer
 vilka ^{antagna} och åter förkastade, ifrån Plato och Aristoteles,
 och Thomafius, Wolf, Kant och Fichte till och med
 här är ej stället att inlåta sig i undersökning och
 derom; Alltning och tacksamhet är efter världen
 alla de män, som oaktadt sine misstag, likväl för
 rätt och öppnat möjligheten, att uppnå den höga
 svar på samtiden nu står med sine kunskaper.

Må det vara Förf. tillätit, att följa sin egen tanke
 gång och framställa sin insigt i ämnet.

Det finnes en allmän subjectiv självverksamhet
 up" sök ditt eget (bästa) fullkommande.

Denna kan inte tillika vara Rätts princip: Wolf
 ville såsom moral och rätts princip utblenda sin sats
 quare perfutionem tuam. men oingtykt; ty juridiska
 grundsatser skulle då blifva: Betrakta dig själv, som
 högsta hänsigt och allt annat utom dig såsom blott
 medel för den egen utveckling, och andanröj för
 den klokhet och fysiska magt som är allt det som
 hindrar ditt egoistiska fullkommande.

En sats i sanning allt för vidsträckt, som
 vederlagen af dem som magten äga, ^{men} som Rätts
 up" är ^{allmänt antagelig}, ^{att} utvinnelse af
 undersökande är känt.

Ant demot gaf en blott formell grundprincip, -
 Mänska eller pluralitetens omdöme kan vara oingtykt och
 rätt och viljan orättvis, men Kant grundade derpå sin
 moral princip - den est honom ^{antagars} juridiska prin-
 cipen "Inskränk din frihet så, att den kan stå till
 för alla andra" är
 väl uter en funpunkt riktig men i en annan för vid
 sträckt och följdes ofullkomlig.

Om denna juridiska princip vore allmänt antagelig
 och objektivt gällande, så kunde hvem som helst
 tro sig äga juridisk rätt fördran af och säga at
 en annan t. ex. at Regenten, at jordägaren at Natur-
 ättens lärare "Inskränk din frihet och inrym
 mig lika frihet och rättighet med dig - Du skal
 dela din magt, din jordegendom och dina inkomster
 med mig till hälften". Pontius har antagit och följt
 den och därefter läres vanligen Naturrettens, men
 denna grundsatst är ofullkomlig och blifver vid
 en allmän tillämpning i bland ganska oförd.

Författaren öfigt är i korthet följande.

Människes Släktet, eller en afdelning deraf, en Nation,
 består och utgöres icke blott af den generation, som nu
 lever, utan har ock bestått af dem som varit, och skall
 bestå. Insko Nationen existerar för s. 2. 3. eller flera
 hundra år tillbaka och skall, vi hoppas det, äga
 bestå under kommande århundraden; ännu vissare
 är detta när man talar om hela ^{Människes} Släktet.

Släktet och Nationerne fortgå med och genom tiden
 ut ligger ej i sakens natur att Släktet skal dö bort såsom
 individerna, dock så, att en föregående Generation
 varit en natur orsak, vilken och medel, för möjligheten
 och verkligheten af den när varande Generationen och
 att hos den närvarande Generation ligger kraften och
 orsaken för en tillkommande Generations existens, och
 af den närvarande Generationens sats att begagna sin
 krafter och behandla den. yttre Naturen, ligger såsom
 en föregående orsak vilken och medel för möjlig-
 heten af en kommande Generations substant.

En Nation betraktad i tiden, såsom närvarande
 för en viss gifven tidpunkt, består och utgöres ~~af~~

af sine då warande (~~ingen~~) individer, men dessa stå
såsom en fysisk länk i den fortgående kedjan af
continuerligt fortgående organiskt helt (Människo-
uti rapport både till den förflutna och den kommande
tiden - till förbigående eller kommande Generationer.

En närvarande Generation, såsom en länk i kedjan
af Släktets organiska evolution, har juridiska ^{juridiska} pligter
en ännu ofödd och kommande Generation och dess
föregångare, ehuru ännu blott i möjligheten gifven, men
dock, för det organiska sambandet skull och genom ett
juridiska rättigheter och rätt, fordringar af och på dem.

En nation ^{konstitueras} alltid för en bestämd tidpunkt
sagt är, af sine då bestående individer - dessas eller alla
skilda individernas allmänna och gemensamma egenskaper
konstitueras Nationens eller Släktets allmänna ^{subjektiva} egenskaper
Organisme, sinnlighet och förnuft.

Desse egenskaper kunna hos individerna utvecklas
genom successivt utvecklas och förädlas, samt utvecklas
genom individerna kan Nationen och Släktet i allmänhet
lika så successivt utbildas, utvecklas och förädlas
eller uppnå en högre evolution.

En Nation kan fysisk, materialiter ökas och till
i antal och styrka, - kan utbildas till högre organisk
fullkomlighet - till lägre och högre sinnlighet och förnuft
ting deruti - till högre idel utveckling och förnuft
allmän upplysning. Detta följer af Nationens och
Släktets organiska Natur, men denna Nationens och
Släktets högre Subjektiva Evolution fortgår och
kan efter objectiva organiska Natur lagar, och
en kommande Generation beror inte blott till existens
och substans utan till antal, kroppstyrka, mekaniska
och Technologiska färdighet och förmåga, sinnlighet
odling (civilisation) och intellektuella upplysning, samt
till hela sin organiska existens och Evolution, af
af den nu varande och föregående Generationen.

Ty den blifvande, Släktets eller, Nationens Existens
och organiska Evolution, är en följd af den nuvarande
och föregående såsom orsak. Och äfven i den
afseende på hela ^{organiska} organismen och dess evolution, hvar
kommande Generationer rätt, fordringar på den
närvarande och denna juridiska skyldigheter
upplysa emot de till kommande ^{organiska} Människor
i sin föreläsa, inte begreppet om ett dylikt till Quantitet och
fysikaliskt och beständigt Ting - Det utmärker ett transscendentellt
och ett Organiskt, genom tiden fortgående och sig utvecklande helt.

Sådan är Människans ~~Natur~~ ^{Människans} Släktets Organiska Natur.

(Orden Människo-Släkte, Människa i genus, och Nation är Tran-
scendentella begrepp, men hvad dermed förstås bör icke lut till förklara.)

Människo-Släktet eller en Nation, såsom en afdelning
af, på detta sätt beträffadt till sin natur, egenskaper och
utveckling, såsom ett fortgående sig utbildande Organiskt
helt, kallar man Människo-Släktets Organisme eller kallar
Människa Organismen. (i genus) d.

Diffugeris nix, redunt jam gramina campi Abonbanque.coma
Mutat lora ovis, et decrescentia ripas Flamina proterent.
Immortalis in pure, monit annis, et alium Aus rapit hora diem.
Frigora nesciunt Lachryis: Nec potant Offas Autentica simul
Fomifer Rotumnus fruges effudit et mox Bruma succurit iners.
Danno tamen celere organum caelestia luna: Nos ubi decidimus
Duo sunt Omas, quo dicitur Tullus et Anus Pulvis et uerborum fumus.
In simul occidit, et de te splendide Minus Taceat arbitrio;
Nec Torquatus, genus, non te fauenda nec te Refutit pietas. Hor.

§ 11.

Genom föregående under sökning, då vi betraktat Man-
isko-Släktet inte blott till sina afseende elementer i det när-
varande, utan och analyserat Släktets förhållande både
rum och i tid (succession), hafva vi sett en klar åsigt af
änt föremål Människo-Släktets Natur både i existens
änt till genus ~~och~~ progression och evolution.

Förnuftet är själfständigt och sin egen regel; Människo Släktet
förnuftigt och det till egenskaper högt evolverade Orga-
iska ting i Naturen; Ingen kan twifla på att ju
organiska förnuftiga Människo Släktet äger rätt,
såsom själfständigt och ett continuerligt Organiskt
helt bestå uti det närvarande och att fortgå med
och genom Tiden, och derunder utvecklas till allt
högre och högre Organisk och Intellektuell Evolution
Både den Synliga Naturen och Förnuftet ^(utgående)
utgöras för denna Rätt, - denna Lag.

En klar åsigt på Människo Naturen gifver sedan
hvar den samma Rätt- åsigt; Människa Orga-
nismen, såsom capabel af evolution, och Förnuftet gillar
denna åsigt såsom Natur-entlig och erkänner Man-
iska Organismen såsom på engång både Natur-
och själfständigt och på denna öfverensstämmelse och
acknowledgement af Natur och Förnuft såsom ~~den~~ Grund,
bör och kan hela Rätt, läran konstrueras.
Då blifver äfven Rätt, läran hänfäst eller

regel något annorlunda men afseu blott formell
 mindre bestämde, då han säger "Hvarje handlares
 " är rätt (sc. i juridisk mening) efter hvars maxims
 " och en fria sjelfverksamhet kan bestå, med alla
 " frihet efter en allmän lag" denna är visstligen
 medll rigtig, men har ingen appropos real grund i naturen
 förnuft, det betor de på hvar man förläsa och förklarar
 denna formella sats, ty hvar förläsa klart med alla
 " frihet efter en allmän lag? och hvilken lag?
 var juft frågan och problemat, som han hade att upp
 men, som nuig utturligen ännu ingen nöjagtigt upp
 löst. All para lag är lag är att resonera i likhet

B. Jus Oeconomicum (resp. evolutionis Genus Humani) Rätt
 med affeende på Mänsklighetens fortgång och Allmänna
 Organiska utveckling, både i det närvarande samt
 under det fortgående och för det tillkommande.

Alligen och förpligtar alla människor attled
 i alla lägen, utom Staten, innom och under Staten,
 såsom Chef för Staten.

Innom Statsenrättningen fördelas den och em
 fattar Jus Oecon. Publicum Rätt emellan en Nation
 och den Regering; emellan Regering och Under
 tarne, förpligtande alla (Juridic) att icke förtaga
 något, som är hinderligt och flörande för (Allmänna
 Sjäs Slägtets eller) Nationens fortgång och allmän
 na utveckling till högre Rikedom, Folkmängd,
 eller Upplysning. Jus privatum Oeconomicum, Rätt
 emellan lika berättigade, men emot kommande Genus
 nationer afvenlides förpligtade (sc. juridiskt) medborgare
 med affeende på Slägtets och Nationens beständiga pro
 gression och fria Organiska evolution.

Grund-regeln eller rätts principen för Tvångs-
 Lagen blifver följande, med affeende både på individ
 personers rätt och på Slägtets allmänna rätt, följande

Tillfränk den fria verksamhet så, att du icke flörer
nagon med dig lika kvalificerad coëxisterande person lika
frihet i det närvarande, och tillfränk den frihet utöf
mera så, att du icke hindrar, motarbetar eller flörer mäns
klighetens allmänna evolution i det närvarande och fort
gående eller för det tillkommande. d.v.s. allmänna utveckling
 till materiell Rikedom till personlighet och Folkmängd, Civilisation
 eller upplysning.

Ekonomi-Rätten) lagen, som uppfattas och äfer Slägtets
 och Nationens allmänna intress och allmänna rätts-
 ordran ^{de nödvändiga villkoren för} den Organiska fortgång och Evolution, är en
 en högre och mer omfattande lag än privaträtten friskt,
 eller är Jus in presenti friskt i allmänhet, hvilken senare
 blott uppfattar och äfer enskilda individens, Corpora-
 tioners eller potensers gemensamma och lika rätt följande
 nödvändigt villkor för möjligheten af ett friskt rätts till-
 stånd i coëxistansen eller i det närvarande friskt.

Ekonomi-rätten innehåller villkoren och restrictio-
 nerne för den senare, och bestämmer, att enskildas
 närvarande rätt måste subsumeras under Ekono-
 mi rätterns ^{allmänna bud} och restringeras så, att ^{individerna} genom sin
 fria verksamhet ^{icke} hindra, till bakahålla eller flöra
 Slägtets eller Nationens allmänna bestånd, fria
 fortgång och organiska utveckling. d.ä. utvek-
 ling i Materiell Rikedom, personlighet och folk-mängd
 Civilisation och Upplysning hvarken i den närvarande
 eller för kommande tiden.

Jus in presenti friskt är en universell lag, gällande
 Regenter, Stater och Nationer emellan, och bör afseu
 eller realiseras ehuru den ^{icke} ^{kan vara} (enligt sakens
 natur) är genom en yttre politisk Tvångs magt
 funktionerad. — Likaså innom Staten; Regenten
 för sin privata person, alla Ämbetsmän, Präster
 och andre, hvar och ett mänskligt individuum, kan
 med yttre tvångs magt rättvisligen krävas, att
 icke flöränka sine handlingar innom den bud.

Ekonomi Rätten, i hela sin omfattning och vid-
 sträcktaste beräskelse, bestämmer Människans Slägt-
ets och Nationens allmänna Juridiska Rätt:
fordringar - och gränserne för Styrelsens rättvisa
subjektiva verksamhet vare sig innom Staten eller
i rapport till andra Stater. Man kunde kalla
Ekonomi-rätten för Rationella Styrelsers allmänna
lag, den är a priori (för all Stats berättigning) genom
natur och förnuftet gifven, är universell och oföränderlig.
 Regent, Regering, Ämbets och Tjenstemän såsom person
 publica måste iagtlaga den, om de vilja, såsom
 vår nådige kejsare för väl och vackert sagt i sitt
Tal till Finlands Ständer, Styra Finlands ädla
folk efter den ewiga rättvisans oföränderliga
ordning. Ty det är rättvis att icke hinder utan
 nödas för (Släkt) Nationens fria bestånd och sjelfverksamhet
 fortgång och högre utveckling, ^{högre till materiell Rikedom, Folke}
 mänsklighet, höga subjektiva odling ^{högre} samt förstånds utveckling af Upplysning.

med affeende på beaktning
 naturens allmänna beständ
 fortgång och utveckling

Den rakt motfatta Egoistiska Styrelse, som betraktar Objectet, mänskligheten, Nationen, de de och begerade, blott som underdånige underkastade rapport till och i fullt beroende af Styrelsens directivitet, da denna senare blott som egoistiska samhetens lag, utvidga sig "Subkomma Sig Sjelf" och alla andra utom sig som blotta medel för sin affigter, erkänner ingen grund, ingen rätt norm, den erkänner ingen annan gräntz än den yttra Sjyffiska Magten, som tvengar Egoisten tillbakahållna inom rätts-gränser och inom sig Sjelf, att undvika skadorna af sin egen inskränkning, skaffa sig tillräcklig upplysning om sine och andras juridiska rättigheter och om sine pligter.

Dei Consilii experti male ruit Jea:
 Vini temperatam Diu quoque provehunt
 In majus. Sidem odere vires
 Omne refas animo moventes. Horatius.

§ 13

Hvilken åtgärd inrymmer Förf. åt den politiska Styrelsen

För att nu finna den allmänna grundfats, som den Politiska magten vid lagstifningen, samt den Nationens Styrelse för en Nation har att iagttaga, så återkallar vi i minnet att

A En direct men blott moralisk pligt bjuder Regeringen, att befordra en Nations utveckling, och att denna moraliska pligt ike tillägger Styrelsen i och för detta ändamål någon yttre Juridisk Tvångs-rätt (§ 11 i sin)

B En indirect, juridisk skyldighet, som bjuder Regeringen att ike Sjelf hindra eller förå denna utveckling och C En direct juridisk Rättighet, som i Nationens namn blifvit honom uppdragen och en juridisk skyldighet, som ålägger och bjuder honom, att förhindra och undanröja alla hinder för Släktets och Nationens allmänna utveckling

Denna utveckling kan Statsvirkningens ike, hvarken den Politiska Lagstifnande Magten, ike heller (Stats-Magten uti inskränkare mening) den Politiska Styrelsens directe befordra, ty de drifvande orsakerna och krafterna dertill finnas ike i naturens productiva krafter och Nationella Industriens giftighet, Skicklighet och psykisk kraft med fullständigt ansträngning af (Nat. total) kraft, finnas ike hos Regeringen

och tillkomma ike den Politiska (Styrelsen) liggande i Stats-virkningens Natur och ändamål. De liggande förut, före och oberoende af all Stats-virkning, uti den, utom eller inom Människan, Nationen, och andra Naturen, - liggande der öfver om Stats-virkningens skulda upphöra. Men indirect kan och bör Statsvirkningen dertill bidraga, ty det hör till den Natur och dess ändamål, att realisera och funktionera ett allmänt frihets och Sakerhets tillstånd under den universella och rationella privaträtts och Ekonomi-rätts bud; således

do'ns varande ett nödvändigt villkor för Nationens Elementära evolution

Genom att undanröja alla hinder för de mänskliga Subjectiva krafternas fria utveckling och deras fördelaktiga begagnande på den yttre naturen, öppnas tillfälle och fullt för den Subjectiva Nationella verksamheten - Nationella industriens värker, utvecklas och utbildas, genom att lemna full Subjectiv-Objectiv- och Evolutiv frihet och Sakerhet för jordens och den yttre Naturens industriella förbättring (Med uter synpunkten och relativt till Människans Subjectiva behof); - så länge och så vida denna fria verksamhet kan rationellt bestå och verka utan att oförväntade hinder och förå andra lika frihet i det närvarande, och utan att hindra den allmänna Nationella utvecklingens hvarken i det närvarande eller för det tillkommande, d.w. i högre stigande till

Material rikedom, personlighet och folk mängd, Civilisation och upplysning; - Derigenom tilltager Nationen både rättsenligt och öfver mäktigast och fastast i sin evolution (så att dessa åtgärder således äro på engång både de rättvisaste och tillika de för ändamålet bästa, ligaste och nyttigaste) - och, således blifver Politiska eller Statsvirkningens föremål och ändamål endast, och kan endast vara, att efter de öfvan uppräpnade grunder rationellt bestämma gränserna för Friheten genom en rationell rättvis politisk Lagstifning, och att objektivet upprätthålla och rationellt förordna lagar genom organisationen af en lefvande (stärkt välfärd, second och diamonds, samt verkställande) kraftig och utlysd Skymmagt och Styrelse, En Regering, som rationellt och objektivet skyddar Sakerheten för ättnjutande af denna individuella och generella frihet såsom en allmän Nationen tillhörande rättighet, utan hvilken Nationens stigande utveckling är således omöjlig,

Erudant detta är ett natur nödvändigt villkor och en rationell lag för Släktets och Nationens bestånd, fortgång och högre fria mänskliga utveckling. All handling emot denna lag är ett groft brott, såsom ike direct emot någon viss gifven bestämd person i det närvarande, så ändå dock ett så mycket gröfre brott emot Släktet i allmänhet - både emot den närvarande och emot alla kommande Generationer -

more by af Regeringens insatta

est igitur hoc, fides, non scripta, sed nata lex: quam non edidimus, accepimus, legimus: verum ex natura ipsa arripimus, hausimus, expressimus: ad quam non docti, sed facti: non instituti, sed imbuti sumus. Cicero. Orat. pro T. M. Milone.

Grundfallet för Styrelsen kan således uttryckas: Medrä till icke tillfälligt och inskränkt medborgares frihet, blott för mycket, att icke heller de hindra Nationens fria bestånd och utveckling i det närvarande, fria fortgång och utveckling (till material rikedom, rikedom och Folkmängd, civilisation och upplysning) för kommande tider och Generationer.

Upprätthållande och handhavande af denna frihet och säkerhet för detta bestånd, fortgång och utveckling efter Natur- och förnufts-entliga grunder, är Styrelsens ändamål. Der hänsigt, Människo Släktets utveckling.

Sperat infectis, misuit secundis
Alteram partem bene preparatum
Pectus: Informes hinc reduct
Jupiter; idem
Sammovet. Non, si male nunc, & olim
Sic erit: quondam cithara tacentem
Suscitat Musam, neque semper arum
Tendit Apollo.

§ 14.

Huru Statsinrättningen Lagstiftande Magten och Styrelsen borde vara organiserade, skulle Förf. nu kunna efter Natur- och förnufts grunder utveckla och bevisa; - vilken verkliga de olika organisations fätten tillbakå för jordbruket - men Förf. tror sig berättigad, i anseende till den korrekthet denna afhandlingens egentliga föremål och omfattning honom förefinns, att förbigå detta ämne.

Rätt grunderna för Statsmagternas, så väl den Lagstiftande som Styrande Magtens rättvisa befattning och verksamhet, äro i del öfvan anförde generellt gifna och del är lätt, att nu mera speciell lämna dem på, eller till jordbruket näring och dervid bestämma Lagstiftande och Styrande Magtens rättvisa åtgärd.

Men ett derest bevis är nästan aldrig fullkomligt öfbyggande för den svaga läsharen, (de kunna uti fördragade af nyttning, fullkomligt följa det, beaguar man icke det indirekta beviset för vordas de, att ex absurdo öfvertygat mot sin vilja om sakens riktighet och sin egen korrekta insigt, kasta skulden på Förf. liksom vilja han förtä något för ogt på läsa den då han blott är lifvad af nit för Sanningens äppandande - Qui vult sapi, discipular.

dragade af nyttning, fullkomligt följa det, beaguar man icke det indirekta beviset för vordas de, att ex absurdo öfvertygat mot sin vilja om sakens riktighet och sin egen korrekta insigt, kasta skulden på Förf. liksom vilja han förtä något för ogt på läsa den då han blott är lifvad af nit för Sanningens äppandande - Qui vult sapi, discipular.

Men äger då icke Statsmagten enligt strängaste rättvisa, att vidtaga några direkta åtgärder för att derigenom befodra Nationens stigande utveckling till högre rikedom eller Folkets civilisation och upplysning?

Statsmagten eller Styrelsen har ~~endast~~ en moraliskt förpligtelse som och såvida den ~~endast~~ kan, bidraga, men ingen juridisk skyldighet eller pliktighet dertill. Det är nu klart, att lagstiftande Magten (kan icke direkt dertill bidraga eller befala en Nation att bli en rikare, folkrikare, mer civiliserad, och upplyst, ty det vore en uppenbar orimlighet. Men ~~kan~~ icke genom omvägar komma till målet? Krokvägar duga aldrig inför Naturens och det sende förnufts domstol. Förf. anmärker pro quo har Styrelsen dertill ingen mägt ty de drifvande orsakerna och produktiva krafterna af alla slag ^{för} rikdommen och folkvärdet, och för civilisation och upplysning, ligga antingen ^{för} den yttre Naturen eller för Nationens bevarande eller under full frihet och säkerhet själfmant utvecklas.

pro har Styrelsen dertill ingen rätt, att försvandla en Nationen åläggande moraliskt pligt till en positiv juridisk skyldighet. Det vore att öfver rätts gränserna upproffa den närvarande generationens ^{subjektiva} frihet och betrakta den helt och hållet såsom ett blott medel för Regeringens hand för ^{objektiva} framtida utveckling - under förutfattning tvenne att Regeringen skulle bättre än Nationen själf och hvar och en, i sin näring inse både hvarje enskild privata och hela Nationens fauna intressa, och med mera ^{objektiva} upplyst ut och ^{subjektiva} bevakat ^{objektiva} är Nationen själf, bevakat ^{objektiva} och fullfölja det.

Äldrig har Förf. misskänt eller nekat Regeringens goda affigter när den genom direkta positiva lagar och åtgärder sökt att befodra jordbruket näringens eller de öfriga näringarnas eller Kulturens eller hädornas utveckling, men han har ^{objektiva} fastställt och är öfvertygad, att denna ^{objektiva} tanke är ett missförstånd - ^{objektiva} möhända öfver ^{objektiva} en orättvisa att betrakta en hel Nation för att ^{objektiva} fastställa ^{objektiva} fonderne, till understöd för ^{objektiva} sådana ^{objektiva} ändamål. Allt nog att Regeringen ^{objektiva} stäva ^{objektiva} medverkar och ^{objektiva} icke lägger hinder i vägen, utan tvärtom undanröjer alla hinder för sådana näringar, inrättningar och instituters ^{objektiva} etablissemang, när Nationens framstredande evolution gör dem nödvändiga och ^{objektiva} påkallar ^{objektiva} samt Nationens själf anslår medel till deras organisation och underhåll. Frihet för deras inrättningar frihet och säkerhet för deras bestånd och fortgång, såsom de ^{objektiva} befodra organiserade - Men Styrelsen vake öfver, att de under rätts hänsigt alla tider uppfylla National ändamålet och ^{objektiva} utväre ingen ^{objektiva} Status in Status.

B' Fordelning af Jord till privat ägande-rätt.

a Om jorden utafstundt är in privatorum dominio et commercio
b Om Staten, eller Politiska Corporationer såsom privata Jordägare och Jordbrukare inmänga sig i Jordbrukets Naringen.

En Jord som Staten, eller publ. Werk, äger, blefver allis samman odlad - skatt samt eller aldrig emottaga det Nationala Jordbrukets Industriella förbättring - aldrig för Nationen blifva för salabel och produkt gifvande som möjligt, som jorden voro till privat ägo.

Staten har sått till likomster? de böra vinnas genom beskattning på jordbruket, naringar, yrken, försörjning, ständ och hushållning ej genom direkt privat ägande rätt - Publika Werk tarpa inkomster vinnas af State anstogt genom beskattningar - eller om man för vill man försörja och skadligt, genom Jordränta - aldrig genom Jordägande rätt. Jordbrukaren och Jorden bör vara självständiga och fri, aldrig stå i någon disposition af en manu mortua ej heller vara extra commercium privatorum. Staten, publika verk och Polit. Corporationer kunna bestå till förstaten, men med en sådan inrättning kan jorden aldrig göras fullkomligt salabel och produkt gifvande för Nationen.

2 Fordelningens lämpelighet i större eller mindre portioner

d Frihet att klyfva, stycka, fördela och minskas Jordportionerna samt att återförena, sammanstå och förstora dem.

C' Privat ägande och dispositionsrätt till äfver och af sin jord

Politisk-Stats-Ekonomiska Jord-Naturen.

- a Statens 1. Kronans ägande självdisponibla Jord
2. Kronans ad vöras utaf disponerade hemman
3. Kronans under ständig besittnings rätt ägda län.

- b Privat-jord = Frälse, med full själv ägande rätt.
1. Sälvi - krona län - krona skatte befriade län.
2. Rätt och rön med kadugärds hemman
3. Allmänna Frälset

y Obestämmd jord natur, En Corpus blandning eller delning af ägande rättar

- 1 Skatte krona och krona skatte
2 Skatte Frälse, med afse jordbrukets ständiga ränta
3 Frälse skatte, räntas afse skatte-köps Contract.

Med mångfaldiga andra bestämmelser för den Politisk-Stats-Ekonomiska Jordnaturen hos Camera-Systemet som det här skulle blifva för widlyftigt att anföra. Befordra eller hindra dessa Lagbestämmelser jordbrukets tillväxt, äro de i grunden rättvisa och billiga eller icke äro de nödvändiga?

d' Privat Besittnings, brukande och nyttjande rätt af andras jord.

- a af Statens Jord
1. Kronans självdisponibla Jord, Kungas Gårdar, Kadugärds Krona län, Prästlän, Skogar, Jost, Jöns, Stommar, fiske Bergverk m. fl. hos Camera-Systemet, län, Domäne och Regalien.
2. Allmänna krona hemman, Borträkts m. Besittnings rätt m. Sänje och Stads-Rätts m. Stalls och Köjfel rätt m. Ständig Besittnings-rätts Hemman, m. fl.

B' af Privat Jord

- 1 Skatterätt
a Lagbestämmd krona skatte, skatte frälse
b icke Lagbestämmd Frälse skatte, Sänje och Stads hemman

- 2 Arrende,
a Bestämmt

all Tid; Lifstids Stadsja, kortt eller lång Berend tid till Ranta; i penningar, i Varor och produkter i prestationer Skulder och dagsverken

- b Obestämmt

till Tid; affbytning efter utfägring och Fering - Wäskande från Herman utan afsejande af laga Fardags Tid. till både Tid och Ranta, Hälftenbruk, vanligt Landtbo eller Frälsebonde-Contract

Äftra dessa olika politiska lagbestämmelser eller så kallade Jord ägarans friheter något inflytande på jordbruket, på Nationen? Äger det allmänna, Nationen i Allmänhet, någon rätt, som vörferas här under, eller är det olikgiltigt för Nationen? Är det Jord-ägaren och Jyttings tagaren, som gagna Nationen, eller den Werkfarnen odlade och arbetande Jordbrukaren? Är den senares Frihet och Säkerhet att förskörda utafstundt vinsten af sitt på jordens förbättring nedlagde Arbete, Industri och Capital, honom genom politiska lagstiftningen förvarad? Om så är, så är och jordbrukets förbättring genom Jordbrukarens ökade industri möjlig och den politiska lagstiftningen rättvis och god. I motsatt förhållande är den motsatt.

C' Rella Servituter ö privata Jordbrukande professioner.

a till Staten

- d' direkt
a Ordinära skatter Jordboks ränta med 15 a 20 persent
Mantals ränta Landtag, Gården
Byggnings hjälpen
Winters körflen
Dagsverks penningar
Sälptills hjälpen
Bohags penningar
Skjult färd penningar
Särsk penningar
Spill och Fugla till sinvint.

Præmies bränning, Toff till eller vidol Turan
Arrende Spannmål Rög af Mantalat

Krona Tiender, Stadgad, 5% kapp af Tavlandet
icke Stadgad, ännu vid kapp

Vacancie Spannmål
8 T. 1 p. 2 T. 1 p. 5 T. 10 T. för Ruffhals
3 T. 1 p. 5 T. för Ruffhals
2 T. 1 p. 3 T. för Soldat röt

Sälptills prestationer en Jord odlare skatt
natura mot någon esfall) frugas, att vara
ning; penningar) sälptills Rökare

6 Extra ordinära 1. Byggnads Skyddigt

Wägar Byggnad 1175 på flera Särskilda Malen och deras underhållande om Sommar, Högving och Skottungar vintern

Bro Byggnad äfven på flera Ställen

Kyrko, kyrkogård och Klosterskapels Byggnad

Sakhus och Fattiga Stuga Byggnad

Prästgårds byggnad

Köfhus med 2 kamrar och kök

Bygghus med bakugn

Bad med dubbel botten och loft

Wäskhus

Lada med Tu golf och Loga

Fåhus

Stall

Bygga och bättra på jordbrukarnas hushåll

Tings hus med Sal och kamrar, Kärn, fängelse,

Gästgärdare gård Stuga kamrar Stall och

Tionde lön - om ike ständigt 10% på utlåning

2 Skjutser

Gästgärdare Stall och Repor Skjutser

krona Transport och Dusch-Marche Skjutser

Fång och Post-Skjutser

att lösa under bräda Söring, och Skottet

lygga borta från dagar (se vänt) från jord

det eller höte olarmhärligen till skottet

af skottet för män Skottet, krona Skjutser

3

Inquartering

A lit eget hus och sinu boningar och bland

egen samilla - lugge sedan vid, hushåll

och förder klyfva af dessa lätningar för mycket

de gilla bränna - wagle det till med lit potta

ter land, sin jär, sin kalfvar och sin dotter

4

Vidare Dagswärdar in natura till kronan

eller Rante logaren af profitor

till Skogs och hånmande

till Ström rånningar

till Jant efter Kofstjer

Med miru allt offer, som underberande hinner

och finner bequamligt att påkalla

5

Fattiga Afgifter

6

Lararätter Carhus och Hoppitaler

7

Brandstöd och Dramböcker

8

Tings gästnings, Domare och lagmans Koppa

9

Djåkne panneringar

10

personer utskyller, mantals panneringar

Stathjelp

medicinal fond.

B indirekte till Staten eller direkt

till kronans mångfaldiga ämbets och Tjänstemän

a, till Ecclesiastik Staten

Dwimbar 1. Biskops Gårder, Prästbord, Stenmar Wärfvar

och armer, Capellans och Klosters bord. Detta är

alders ike menligt för Statens utan tvärtom

kunde det blija ganska nyttigt och är det om

Prästkapet bliffa af upplyste och dugelige män

ike blott ministrer och mekaniske präster eller

Dagswärdar i Herrans Wärgård - ty en större

uplysning iupigt och hushåll med en ökad

industri, skulle på denna väg bland utman baten

införwärdar method och begreppom det Rationella

Jordbruket - I Danmark får ingen Präst tilltrö

da Boställe (under eget Brukt, som ike både med

Examens och andra betyg kan styrkas för äga gods

både Thor. och Praet insigter i det Rationella jordbruket.

De personer af detta Stand, som njuta och till större

delan lewa af Jordbrukarnas är

Kyrko wärdar, kyrk: Särmar, Klosters och Organist

Skole lärare, pastors adjunt, Capellans adjunt

Sakne adjunt, Capellan, Pastor, Proft, Conistorialis

och Biskopar.

Jordbrukarnas förnagliga Skatter till Clerikat är

en Tappad, förhållningen

50 del af afkastningen i Råg och Korn Stat. Detta Wärd 8 1/2

på de fleste Ställen Stådas att utgå med 20, kopy

per Tunnland. -

men nedlägga Jordbrukarnas mera arbete

en större industri och större Capital, ty

all odling och all förbättring på jord kostar

Capital, den erforderas dyggare kostnad för

en utwärdad näring till arbetare, utspäde n.m.

men Plausibelt yrkar, att skörda och dela vintan

af det Capital jordbrukaren på jordens odling

ned lagt? - Och för att kunna vinna för offret

visinuerade Staten att öfver köja för Tionde?

Således att jordbrukaren med förlusten af lit

Capital, som ike mer kan gifva någon ränta,

skall straffas för sitt på jordens odling

ned lagde arbete och sin kostnad - Se principerna

i Åbo Dom-kapitels afhandling om prästerliga

aflöningen trykt i Åbo år 1820? Se!

p. 178 och 179 samt flera Städer - Årens ett

Tionde af Potatis! - Som Regningur med

kostnad och omsorg lärer utwärd bland de

lärnar för att befrämja kulturen! - Säs.

rare är väl arbetare, men ike en samre

Skördemän i Wärgårdar.

Genom K. M. d. 29 Jan 1805
kungjord genom k. M. l. kung.
d. 26 Febr. samma år är utlösa
gen i Finland expressivt utbrif
fuktad från Tistel tions
utwärdad af Potatis, äfven
som kronan af kaller jordar
10% af det lön, utan tvärtom

liande i öfrigt af allt som väres på jorden
 of sigt uti watten, och
 of djuren, kalvar, får, gris - och fjögla på marken
 i luften.
 Inom - stann fullt. Likhet med andra prämien.
 Prästerna böra hafva en anständig bärning, till och med uti
 njuta den direkt af Nationen - och af Staten - ty de ligg nedan
 Stats utställningen, de äro blottas förordnande för Religions under
 sning och allmänna folk odlingen - Wärdiga präster och uti
 för allmänna upplysningen, men i bägge fallen äro de mera
 enstilla Nationella producenter än Statens Tjänstemän - Biskoparna
 och de Styrande Prästerna äro Statens Tjänstemän, för Ördning
 het och Säkerhet - de öfrige äro Nationens ämbetsmän och Folk
 lärare, och utgöra seforn enstilla producenter rätteligen ett
 Rikshand - det Statens Tjänstemän aldrig böra utgöra. Prästerna
 och öfriga anständera lev för kassa, stadgar och till något uti
 fixerad det äger Regeringen juridic att besatta, ämningen in
 nom den gränzt, att Prästernas afstänings sätt äro enstilla egen
 nyttan icke mäta lägga hinder vägen för jordbrukets och
 Nationens allmänna tilltagande utveckling.

b till Civil och Uppbörds Staten
 Profos, Profogde, Fördingsman, Wärdeman, hämsman Mo
 gamin för att föras till skolan kornas jagde - Landt och
 till Militära Staten, Regements, Skolfjaren, med flera personer
 Caspor och berättningar

c Andra indirekta onera till Staten.
 intet contract - ingen Skattförel - intet köp eller besittnings rätt till
 Förlighet, ingen död - intet arf eller Tiftanande - intet Giftermä.
 intet Brändop - ingen juridiskt Handling - ingen Rättvisa
 utan indirekt beskattning till Staten - seforn spottlar och afgiften
 till Statens Tjänste män - Dan och till lagd lösen samt andra följande
 afgiften.

d om de servitutet i privata jordbrukande posesjoner
 till private
 1 Frälse räntor af präst. Skatt och Skatte-Fräls
 2 Lånse och Stadg räntor
 3 Landbo-räntor
 4 till Städer fullt. Werk och andre Politiska Corporationer
 5 Sytningar
 6 Fatig afgiften, hoseräntor, Carhus och Stoppelaler
 7 Brandförs afgiften
 &c &c &c
 Se vidare här nedanför om beskattningen.

f Öfverstående af ägande och besittnings rätt till private
 jordaloter
 a af Staten possiderade -
 1 Kronans mångfaldiga Domäner f. öfwan
 2 Publika werks och Corporationer
 b af Privat Egendom
 1 Contract att återköpa
 2 Bördi Rätt
 3 Privat handels och löfningens rätt
 4 Adolens Stäns Werd till Frälse jord
 5 Frieli Commiffar.

Frilut och Säkerhet i Öfverstående af ägande och besittnings rätt till private
 jordbruk - en lag som stadgar den är gämlig för Nationen och Rättvis

- 1. Ågaskifning, Åfplitning, Utbrytning och Utflötning -
 dessa böfer in tryckta lagar till 2 flaska band in 4^e
- 2. Ågors inbagnad, Stängsel, ändelning och fria bruk
- 3. Watten afledningar eller upp dämningar, och de husing
- 4. Bygnads Skyldigheten i egna jord posesjoner Hemman
 Nyodlings Frihet och Säkerhet, af
 a brukbar mark, ångar, lagar & krog och utmark:
 b oduglig mark, Bråk, Skuldbar, kår, meforn och öfwar
 i Finland bebodde kompositioner.

Denne förteckning innehåller icke alla, ty den skulle ännu kunna
 ökas, men de förnämde punkter hwar under man kan äse
 och bedömma huruvida jordbrukaren äger den fullkomliga
 Objektiva Frihet och Säkerhet till och öfver den af honom odla
 de jorden, hvar för utan jordbruks-industrin och jordbruk
 icke kan tilltaga, och hvar för följdes en sådan objektiva
 Frihet och Säkerhet både af jordbrukaren och Nationen
 rättvisligen kan både af lagstiftande Magten och af
 Styrelsen yrkas. - Med någon kännedom af våra lagar
 och politiska inrättningar och värd jordbruk, bör det dock
 icke falla Läsa ren spart, att fylla hvad som brister,
 och för den lugne stilla, och rättvisa medborgaren, som
 älskar sitt Fosterland och sin Regering, kan den vara
 tillräckelig nog, att gifva anledning till egen vidare
 forskning och öfver lagning. - Jemka jordbrukets stäl
 wisseligen under en strängt lagbunden frihet, så
 att jag icke bör förundra mig öfver hess. Hushållnings
 sällskapets Fråga, som jag nu snart gör att besvara, om
 och huruvida i såfalla omständigheter mer eller mindre
 stränga Twängs-lagar kunna böta jordbruket.

Ja! Frihet och Säkerhet, genom en rättvis och god
 lagstiftning* för enstilla medborgare, för jordbrukare
 att utnyttja och använda sine industriella krafter,
 friskt skicklighet och flit på jordbruket, och att öfsterde
 vid denna sysselsättning, till detta ändamål frill så dispo
 nera jorden för att göra henne för sig (öflaren wsk. t)
 så salabel som möjligt, utgör ett nödvändigt verkor
 för, och utan hvilket icke jordens allmänna mekaniska
 och fysio-chemiska förbättring, - och för både det
 Nationella och fysiska jordbrukets tillväxt.

Den verkliga besande (Kraften af Nationen och
 dess industriella krafter - Medlen och Diffjäder) som
 skall sätta dessa krafter i verksamhet är Vinsten -
 Privates vinst och behållning af productiörens, seforn
 vänta på egendommens enköp, på bruknings Capital och
 inventarier, - och arbetares underbåd blifwit afdragen,

* under en Upplysning
 b Adels = Kraftig Be
 gynnning och Öggrnyttigt
 Werkfam Regering.

Se vidare förord. till Högsta till
 förtal af paragraferna - p. 90.

och sedan alla andra afvan nämnde, till Staten, den
 Ambets män och andra, directa och indireta, ordnara
 och extraordinära lagtsångue eller utpräfsade, afgiftnar
 och afdrag, och prestationer, blifvit betalte, liquiderade
 och utgjorde. Den privata betättning och winst af jord-
 bruks productionen, som sedan återflår för jordbru-
 karens enskilt, det är drifffjäders och den kraft wans
 med jordbruket skall fortgå och tilltaga. ty af detta
 Capital skall jordbrukaren lefa med hustru och barn
 som han skall uppfostra för kommande tiden till nytta
 åt Nationen och Staten. af detta Capital skall han använda
 det hvad han behöfver att utbilda sig sjelf till högre
 insigt och skicklighet för sin näring, och af detta Ca-
 pital skall han hämta styrka till att underhålla
 flere arbetare och dragare verktyg redskap och
 Machiner för nya odlingar och för bättringar
 i jordbruket - för det Nationella jordbrukets tillväxt.
 Sägna ett värde ljus och det blir ljus.
 Non sumam ex fulgore, sed ex fumo dare lucem.

C

Ännu återstå att betrakta synpunkterna för
 jordbrukets Productiv-Evolutiva Frihet och Sakerhets

Frihet och Sakerhet för Odleren att utöfstande och vakt
 last för njuta frugten och winsten af sitt arbete och sin
 vidualitet; äga begagna och fritt disponera de vunna
 producterna. betraktom de Frihet och Sakerhet:

a Utöfstande-äganderätt till producterna af egen sulgetus indöfsta
 Ju större denna winst är för jordbrukaren i allmänhet
 desto starkare är ^{den} Drifffjäders och Moden för jord-
 brukaren för enskild verksamhet till Nationella jord-
 brukets högre evolution och förkoppar. De tvärtom
 allt hvad som (onödigtvis och orättvist) nedätter, afleder, dalar
 förminskar eller borttager denna jordbrukarens winst,
 verkar directe och radicalt till jordbrukets totala
 aftagande eller undergång och förföring. Emot
 detta onda böta inga palliativer, inga förbud och
 inga tvångslagar. Men en Radical-lösning är
 att undanröja alla onödiga hinder, som förföras
 det onda.

b Brukande och nyttjande rätt till producterna
 Lagstiftaren har öf har trott sig kunna förskaffa Staten
 eller privata frälsmän (utan att respektiva denna jord-
 brukarens productiv-Evolutiva Frihet och rätt; Men förgäflar,
 kronan tillerkände sig jordens ägande rätt till Grusvor
 och Malmsbruk på krono och krono Skatte grund.
 Men hvad blif följden! Kommo Grusvor i gång och me-

taller i lagren? Nej jordbrukaren hade insigt nog,
 att lägga alla möjliga hinder i vägen för Grusvornes upp-
 tagande och en närings utveckling, hvaraf han icke
 skörde någon vinst men kunde på framtiden hafva
 nyckeln och mångfaldig slagenhet.

Kronan har ännu i dag förbehållit sig ägande rätt
 till Låns och Hårad Allmanningar - har löfvar sig All-
 manningarna i Sverige och i Finland ^{och i Norge} (de folkvårdarna är
 förre - Hvilken Skog värdes? den en skatta. Hvilken
 Skog utlaggs och förför? Den samfällta i synnerhet kron-
 mans. Har får man icke skylla på bristande bevakning
 eller omförd derom. Landshöfdingar och kronobekjering upp-
 fylla strängt och noga för skogsvård, men det står
 icke i mänsklig förmåga och ligger icke i skogens Natur
 att kunna utslodkomma, att en production, som icke tillhör
 någon enskild jordägande med utöfstande nyttjande rätt
 till producten, rättligen skall kunna uppdragas, skötas
 och värdas.

Kronan har tillerkänt sig ägande rätt till Ek- och
 Mast-träd på krono och krono Skatte jord. Och följden
 är måst synbar på Ekar i Sverige - ty de triffas val
 och frodas på all gammal Frälse jord, då krono och
 krono Skatte jordens icke har en planta - Jordbrukaren
 utrotar ett träd, som möjligen har stå konom i vägen
 för framtida odling och hvaraf han i alla fall icke
 får dra några vinsters Publica Ekplantningar
 på hämmande grund, der jordbrukaren icke själv har
 rättighet att begagna producten och skörda vinsten
 deraf hafva icke och skola icke lyckas.

af Mast och Storværket träd klypas i Finland
 perlor (Lys-Sicker). Låt jordbrukaren få äga fritt
 disponera och sälja sådana träd med vinst och
 de skola både bättre värdas och bättre begagnas -

Frälsmannen har rätt till barande träd i Skatte-
 frälse (och om han sig för förbehållit öfver i Frälse
 Skatte jord - Har någon sin någon frälsmannens skörsat
 någon fördel af detta privilegium, om jag undantogs
 de första åren sedan det gafs, men National pers-
 onationens lider i så fall, ett nämnde träd på
 sådana jord alltid af jord ägaren skola utrotas
 i sin ungdom men aldrig kultiveras.

Deffa undantag ^{och privilegier tvångslagar} gagna ingen men skada Natio-
 nen. Så länge man tänker sig Nationen såsom för-
 rustlig och Capabel af en stigande National Industri.

af samma skäl böra alla rella servituter, angående
drottningen, såsom Rättighet till bete och valgång, eller
som det ena jordbruket kan äga på ett annat, underordning

c. En Dispositions och Öfverlåtande rätt till produkt
dervid må vi endast erindra om våra Lagars skyddande
förbud emot en fri handel inuom landet med handt-
egne produkter. att handeln med utländska produkter
inuom landet i någon mån torde böra vara inbegrän-
kad för närvarande. hafva vi goda grunder.

England, särskildt i Tysskland och Danmark följde
för sin lagstiftning i detta fall en emot vår lag rätt
stridig grundfäst och finna sig väl deraf.

Det nu anförda torde vara tillräckligt för ändamålet
såsom en blott antydning, - rummet tillåter ej vidare
utveckling deraf.

§ 16.

De i föregående § anförda äro principala synpunk-
ter för det Politiska-jordbruket eller politiska lagstif-
ningen för det Nationella jordbruket, de lagstiftningarna
är naturligt och förnuftig d.ä. rationell så fortgående
och utvecklas både jordbrukets ^{synpunkter} industrien och jordbruket

Secondary eller mindre principala, hvilka
Förf. kallat palliativer finnas visstligen också, hvar på
projektornas vanligen satta lagstiftarens blick, för
att förvildas der, och draga den i fråga rätta öfver-
af förväntat. Sådane äro Mechaniska cirrättningar
eller Chemiska hjälp-medel för det Tyssiska jordbru-
ket; Lagstiftarens och Styrelsen må lemnas detta frist
att privata hushållningen de äro der nyttiga att lämna
men under lagstiftarens värdighet och öfver den rätt
att derom direkt förordna - Äfven så all hvad, som
angår industrien och det Nationella jordbruket
utveckling. Lagstiftarens full af höghet och Majes-
stat. Äfven detta med en uppmärksam värd blick.
Styrelsen lämna beskjod Fuhet och Solhet
för utvecklingen, men bärige sagte sig att beskjod
i mål der de egentlig direkt kunna utsträ-
- men Regningen kan upplysa. Äfven detta är icke
Regningens direkt pligt och under den Majesstat
Den upplyste Classen af Medborgare må upplysa.
Regningen värdig, kraftig och upplyst, lemnas
Fuhet och solhet för denna upplysning de

Konstl. Red. Högskola och Skola

och så länge den icke skadas Nationella utvecklingen
och icke är i strid med Statscirrättningens rationella
Grunder.

Dock må det tillätes Förf. att äfven sätta en hastig
uppmärksamhet på dessa, så vida de rapporteras sig
på Nationella verksamheten och industriens utveck-
ling, (hvad som angår det Tyssiska och Nationella jord-
bruket en detalj har Thaer så mästertligen behandlat)
dessa synpunkter äro följande.

a. Nationella Industriens och jordbrukets industriens till-
stånd i Tyskland

- 1. Ansigt - Institutet för Höga Teoretiska Konstnärerna
i karintande
- 2. Skicklighet - Praktiska Institutet för bildande af
praktiska jordbrukare
- 3. Felighet - den väcker endast, och underlättas tillgått,
genom ett färdigt hopp om vinst af jord-
bruket.

4. Prinsningar - de jordbruket såsom hos oss genom
årstidernas förändring är intermittent,
(Vi hafva Sjömannens vintre En månad vär-
 och En månad höst knappast Tre mån-
der full sommar värme) skäl folket
under den vid åkerbruket lediga tiden
sätta bort sin tid och sina krafter,
så icke den, som vill och kan arbeta
med uskildt och allemän vinst, fritt arbeta?
Ja. Fuhet för alla möjliga näringar
både sommar och vintre på landet.

Hvad blifva följden - Ja all Nationens
blifva verksammare, Enskilde mer vär-
mönde och Nationen rikare och kunde
med mindre kunnig betala sine (Nationens)
afgifter till Staten.

b. Underlättande arbetsmedel

- 1. Arbete i kloka indelning
2. afdelning och anordnande
- 3. Åkerbrukets verktyg redskap och Maskiner
  - 1. Tillfälle att för, om och leia kunna deras bruk afseff.
  - 2. Fuhet att anskaffa, nyttja och använda dem, utan afgift till Staten.

Om nu en Pröve anlägger en hushålls Squall-Quorn,
sådant kan betala till Staten, för att icke
kan spjef med lusten och tjensfolk stå personligen
och kringvrida Quornen - då de i det stället kunna
gåra någon ting mycket gagneligare, i jordbruket.

Vad Staten icke så utgrenad i de upplysta Ständer
eller om de upplyste Ständer voro ^{och icke tillstånd} utskildt upplysta,
och icke dröfom af ett usst förstått egoistiskt intresse,
sådant många felaktiga lagar icke finnas emot jordbruket.

3 Bankens utlånings System är af alla det kräftigaste men också just derigenom af alla för förmått det allra skadeligaste. Detta var ett misstag för äfven landets större Egendomar i mängd skulle falla - redan börjar verkan förjas. Med Bankens utlåning och växande fond ökas räntornas som stiga af nationen - producterna måste säljas och producerarna undersälja hvarandra för att skaffa tillgång på penningar till de årliga räntornas inbetalning till Banken. Med producerans fall lönar sig inte mer jordbruket och själva egendommarna falla i värdepåse - och spelet spelar fluta med att med säker beräkning vänta spela på privat egendom i Bankens och Statens händer om det får fritt continuea till till 200de år.

Jordbrukets af producerans låga pris skall en gång i blifva kånbar för Consumenten den stigande värden offer möjlighet gör det för honom lika värt, att förvärfa det nödvändiga - productionen skola slutligen gå utom hand och att skaffa penningar till räntornas i Bankens. Hvar man skall fritt arbeta - utan att för nytta af någon högre production och Bankens skall taga värdet och slutligen det nödvändiga Capital.

Öfvan anförde är blott en hastig - eluru vi härnäst eke därför en flyktig - blick på de fyra punkter, hvarunder den Politiska Lagstiftningen förbrukat, enligt förut angifven rätts grund, bör dommas. En vidare utveckling har ej kunnat finna rum i denna afhandling men det anse har varit nödvändigt för att tillräckligt upplysa i fråga varande ämne

Förf. önskar med uppnött patriotiskt ut Friiska jordbrukets tillagande. - såsom en gång till Pol. Statskusthållningen, nu förefår tror han här kunna lemna rum till följande

Non semper imbres nubibus trispiculis
Manant in agros, aut mare Caspium
Vocant iniquales procelle
Ufque. ne Armerius in oris
Amice Valgi, stat glacies iners
Menses per omnes; aut Aquilosis
Quercata Gargani laborant
Et foliis viduantur orni. - Horatius

§. 17.

Den Politiska Stats-Ekonomien och den Lagstiftning äger och en kraftig inflytelse och Verkan på Jordbrukets näringsom.

Stats Ekonomiens och Beskattningens verkan på jordbruket och Näringsom är alltid direct negativ den mot verkar alltid, men med verkar aldrig till jordbrukets och näringsom Nationella Evolution - Stats rättning och beskattningen är eke därför alltid orättvis.

Mången har väl fördom, och kanske några ännu torde tycka den öfvertygelse, att beskattningen vore högst nödvändig för jordbrukets bekländ, emedan, som man säger, en utarmad och fattig bonde är lättare att styra. "Pluribus enim, est optimo flum et pessimo gaudium," säger ett gammalt ord/ord, men, den Förf. ike har läst Martrikelen på de män, som med dessa grundsatser och på denna väg velat låta sig fram till en ryktbar odödlighet, så kan ^{han, icke} Vell ike heller derpå anförä hvarkens exempel eller citationer

Stats-Ekonomien uppfattar Ambets och Tjenstemanna rättningens och Beskattningen blott Objekt. Det hör till Stats Constitutionens läran att förklara Ambets och Tjenstemanna rättningens rättvisa grund, nämligen att äga flera Ambets och Tjenste män i Staten kunna eller öra Nationen påbörda och till aflönning vara berättigade, om de, som oungärligen och nödvändigt behövas, för ett bland nationen upprätthålla allmän Frihet och säkerhet. Präster och lärde höra ike egentligen det de äro eniga Politiska Tjenstemän, de äro producenter, ^{der} men deras production af såndeligt högre värde, civilisationen och upplysningen, och räknas därför rättligen till Nationens blott de ibland dem, at hvilka Regenten uppdragit någon Styrande och handhafvande besättning äro politiska Tjenstemän, och at äga såsom styrande och handhafvande en utgrenning af Regeringen. Derför så äga och församlingarne själva rättvisligen både att välja och att aflöna sine Präster. Dock att Regeringen här såsom allestädes vakar deröfver, att ingen ting mö tillåtas som strider emot rättvisan och är hinderligt för Nationella utvecklingen. Ty dessa gränser måste också prästerna låta sig förskänkas

Stattens beskattningens innesfattar således lämnas
A Politiska Ämbets och Tjenstemanna Beskattningens med alla
der till hörande Betjäning; men betraktar dem blott
objektiva, till tentat och mängd, såsom personer be-
rättigade till aflöning.

Detta verkar såvida på jordbruket och de productiva
näringsarna, prästerna och det härda Ståndet, att ju fler per-
soner, som indragas i Statens politiska Tjänst ju mindre
antalet af productivt nyttiga personer kvar för Nationen

B Statens Politiska Ämbets Tjenstemän och betjäning för
rättvisligen (som de rättvisligen kommit det, der behöfvande
verkligen göra gagn) aflöning och underhåll för sin
nödd och använda skicklighet i Statens tjänst. *

Detta måste på ett eller annat sätt af Nationen betalas
och medlen dertill inslytas till Stats Casen genom Natio-
nens beskattning. Om Beskattningen måste ökas på
Jordbruket, Näringsar präster Stånd; personer härder
Ädel i samma mån, allsteför som

a Ämbetsmän, Tjenstemän och Betjäningen för ökas
b såsom aflöning, Tjänstpengar, personor och blyg-
cationer för ökas, ty dessa äro nödvändiga

som högsta magten gör på den productiva Nationen
bekostnad, men all beskattning är hinderlig för
nationens productionen och evolutionen, och en

onödig Stats utgift och en onödig beskattning (af öka-
ris mot nationen och tillbaka kallar den utveckling

Dessa åtgärder interuppa således alla productiva Stäm-
och hela Nationen, som har juridiskt rätt till den

Beskattningen är rättvis då det till af Nationens
kvad som behöfvat, och ike mer, till upprätt hållande

af en nödig inre Styrelse till bibehållande af inre
ret och säkerhet och till en nödig skydds magt för

del yttre försvaret. - Ju klokare detta är organiserat
ju bättre för Nationen, men under förhållningen derom, som

sagt är höver ike hit utan till Stats Organisation
härns analys, skall sålunda lägga en rättvis grund för all beskattning

Beskattningen i sin grund vara rättvis, och
med detta oeffergifveliga vilkor, måste en sådan be-
skattning af Nationen rättvisligen med tillämplig

för dragas, i anseende till de oändeligen större för-
delar, som Stats inrättningens och Skyddsför-
medföra genom en organiserad och upprätt hållning

allmän både yttre och inre Frihet och säkerhet.
Beskattningen måste tas till och organiseras såsom en

nödvändigt nödd till Statsmagten beständigt och förvarande
samband - Ej såsom med till Statsmagten utöfna

* Ty af den Statens Ämbets och
Tjenstemän äro Nationalt
productiva - men iordrätt, men
såvidt de äro nödvändiga
och verkligen bidraga
till att organisera eller
upprätta Frihet och säkerhet
både för den enskilda och
den Allm.: nationens utveckling

Beskattningens Totalbalopp

Beskattningen träffar alltid den subjektivt verksamma
och productiva delen af Nationen. Men den productiva
delen af Nationen är ike blott Jordbrukaren, utan och
Tjenstlyon och arbetare, Entreprenörerna i Näringsarna
och Handel. De fria konsternas Författare Präster och
Lärde, alle äro de inkom Nationen subjektivt verksamma

productiva och nyttiga, äfven så Statens Ämbets och Tjenste-
män; än Jordägaren och Capitalisten? de kunna vara
productiva men de kunna också vara Utaktningar

lika som Jyskellösa och Lättningar i alla andra Stånd.
Jorden och Capitalist äro, eller kunna vara om de af
industriell rättvisligen begagnas, nyttiga. Men om jorden
och Capitalist skola vara och äro rättvisgjande och

nyttiga, så är det ike ägarens utan Jordbrukarens och
Entreprenörers subjektivt verksamhet, som Nationen
i det fall det bör vara värderat. Se der ett nytt skäl, att

vid Beskattningen, skona Jordbrukarens och Entre-
prenörers framför den överflödande Jordägaren och
Capitalisten, eller rättare Frihet för alla, och åtmin-
stone inga lagar till de senares förmån. Överk-

sambanden hjälpslöheten och lättjan äro ike blott
moraliska fel och laster, de äro brott emot män-
skligheten för hvilka verksamma och idoga

medborgare så pligta med ett förskadat arbete.
Beskattningen måste på ett eller annat sätt träffa
productionen, men derför vore det ändock i anseende till

formen ike rätt, att alltid direkt lägga beskattningen
på producenten - Arlig inkomst och förmåga, att ut-
spåra Skatterna, måtte utgöra rätta normen för Skat-

ternes fördelning på och emellan Nationens medlemmar
ty endast der, hvarast inkomst erhålles och förmåga
sinnes för der till Skatternas utgörande, finnes det

verkliga föremål, som kan beskattas. Men en sådan
inkomst och förmåga kan ike så väl finnas, och ofta
snarast finnas, uti lättjans och deglighetens hand.

Om her den idoga arbetaren och producenten. Och
denne inkomst och förmåga skvar den finnas, och
skvar som bäst den vinnas, äfven så den hörflyttas

såsom aflöning af Staten, kan och bör rätt visligen lika
beskattas - Men för verkställigheten och ett till-
ämpningen kan det ofta möta svårighet att finna

rätt på detta objekt, men i Theorien är den rättvis och
rättig och praktiken kan genom approximation kom-

ma detta objekt ganska närvar.

Får man, som Forf. har skäl att tro, antaga det såsom Beskattningens verkliga föremål och rättvisa Objekt, så kan man med skäl påstå, att den beskattningen antas vara tvåfaldig nämligen,

- a Direct på Nationen, der
- b Indirect, genom omvägar, som dock slutligen föra tillbaka på Nationen, men med ökad tyngd,

den directa beskattningen på öfvan angifna föremål, inkomst och förmåga, vare den lämpeligaste rättvisa och bästa. Men tilläts icke rummet att derom här utveckla.

Den directa beskattningen (eller indirect) kan man beteckna i sin fördelning på personer eller ting vara

- a Rätts och jämn efter hvarje skattdragandes Subjectiva förmåga och inkomst. eller
- b Öfjäm utän någon rätt bestämd förnuftlig grund

för Skatternas fördelning, de hvar och en privat Subjectivt söker blott afleda bördan af Skatternas ifrån sig, och man beskattar den, som läter sig beskattas samt tiger och lider, så mycket man förmår med tvängs magt af honom utprävar.

So mycket in se vidan af det öfvan anförda, att för en person ett materialiter icke kan vara något dygligt och rättvist objekt för beskattningen - Utän de skatter man tror sig lägga på jorden materialiter, de bördor Jordbrukaren och jordbruket, indusstrien - Näringar -

En öfjäm beskattning på jordbruket näringar, mera nedtrycker och tillbaka håller denna näring, de öfriga, besjvar derfore så mycket orättvisa och mer förstörande för Nationen, (utom del att den är obiligt orättvis och förstörande för Näringen i jordbruket, som skäl bära de fritagna bördor), som jordbruket är den grundnäring hvaraf hela nationens välstånd och vidan och vidare utveckling i sin högsta grund beror.

Ännu del icke är egenyttan, som kortlyft och egenkär, utpumpar, grumlar och förstör själfvar källan och medlet för sin egen tillvarus bekvämlighet och tillväxt. Sator erat cum dicit Horatius Eukor, Jovis

Om Beskattningens Form.

Beskattningen kan vara orättvis och skadlig icke blott till Grunden och materialet utan och till Formen.

Formen för beskattningen är då skadlig, orättvis och förstörande för jordbruket och Nationen, när beskattningen i anseende till formen och sättet för Skatternas utgörande tillflyndar de Skattdragandes största olägenheter, nyskning, hinder och förstörelse, än den inbringar fördelar åt Staten.

Det skulle blott föra smärre utrymme, än denna skrift nu medgifver, men vare annars lätt för Forf. att ådagalägga, del den största olägenheten, skadan, hindret och orättvisan, hvaraf öfven har öf, näst och oftast ligger uti Beskattningens olämpliga och ofördelaktiga Form, såsom då den

- a afleder Jordbrukarens produktiva krafter ifrån jordbruket produktionen till mindre nödiga och viktiga ändamål föremål.
- b då den beskattar jorden Objekt, personer ting eller handlingar, hvilka aldrig kunna eller böra utgöras föremål för beskattningen, nämligen der inget vinst eller inkomst för personen eller ägaren vinnas.
- c då den tillfogar den Skattdragande en mängd dubbel, ja! ofta Tri-dubbel och däröfver, större olägenhet och skada i anseende till sättet för produktions eller Skattens utgörande, än denna produktions, eller den utgjorde Skatten, tillflyndar fördel, vinst eller besparing åt Staten.

Di denna skadliga form i beskattningens sätt för anleder till en så stor och vidlyftig upp bördor manns organisation, att den borttager större delen af Skatternas belopp, t. ex. i Frankrike, der jordom 150 millioner hvers uppbäras såsom skatt af jordbruket, men inbringade till Statsverket endast en behållning af 48 millioner. Oberäknaadt hvilket Öhyre (förut ett danskt öftryck.) mängd af nyttige människor, som nyttigare humat användas, men i tillfälle blott utflugit jordbruket och skulle lifsa på den idoge och verksamma jordbrukarens bekvämlighet.

Vore en sådan beskattnings organisation nyttig, vore den bättre Statsorganisation i det hela för jordbruket Nationen och Staten? vore den rättvis för den närvarande nationen? kunde den vara bättre och förnuftigare? d. v. s. rättvisare? Vore en Stats-örskattning och beskattning.

nyttig, vore den bättre Statsorganisation i det hela nyttig, vore den bättre Statsorganisation i det hela

Fjordägaren innehåller en bestämd ågerymd, var-
 sig ett hundrade Tunneland eller Tervito hela mantel
 och deröfver, hvad är och kan vara hans önskan,
 annat än att se sin jord utnyttas till den största
 möjliga afkastning. Hans egenlystiga och despotiska
 Inspektors, Rådshållares eller Casseurs intresser, kan det möj-
 ligen vara, att plåga jordbrukaren, för att kunna visa
 sin egoistiska betydelse och makt. Men den upp-
 lysste och ädle Fjordägaren skall aldrig taga en dubbel
 tredubbel eller mångfaldig afkastning än en mindre,
 i synnerhet då detta kan ske med Fjordägarens fria
 vilja och utan dess utarmande eller slagenhet, blott
 genom en flöde individuell Frihet och Sälshet för jordbru-
 karens ^{allmänhet} genom dess mer ^{och mer utvecklad} industri ^{brukares} flöde
 visigt, skickligt och flit då han ser sig tillika ar-
 beta för sin egen förkofrans Läsen Thær, ^{Bevårer} om
 det Engelska Jordbruket - Young Annaler, Berättelserna
 ifrån Board of Agriculture i England, Schwerts om den
 Politiska (Holländska) Landhushållningens, Thær om den
 rationella Landhushållningens grundsatser, ^{Bevårer}
 öfver Äkerbrukets tillstånd i Danmark m fl.
 Glömmen inte de talande exemplen i Grann-Riket
 på Engellösta i Sköne af Hjemsjård och på Swans
 holm der sammanhållas af Mar. Marklean - och
 fram för allt Fjordägare. glömmen inte Eder egen
 löfliga fördel, som är så nära och rättvisligen
 förknädd med jordbrukarens.

En upplysd Adels affigt och fanna intresser,
 kan vara annat, än att se jordbrukets allmän-
 na förkofran, och således medlen ökade för sin
 egen, och sine Söners, Subsistens och den tillväxt,
 icke att misskänna, nötarbeta och för stora detta medel
 Att öföfigt bibehålla sitt stånd i anseende och bety-
 denhet, dertill erfordras öfver nu-tidens sätt, att för-
 värfa personlig duglighet, kunskaper, insigt och
 Skicklighet eller fanna Talanger.

Så länge Adeln var, och är, den dugliga
 Corporation af män för Statens tjänst, så bibehåll
 och bibehåller, den sin politiska öfvervägt och infly-
 tande och Ståndets sitt värde. Men en blott

hänvisning på Faderfaders Faderfaders redan glömda
 förtjenster gäller för nu-tiden mindre än de franska
 afignationerne under Revolutionens perioden, af hvilka man
 för flere tusende, till och med i Paris, icke ville gifva en
 enda frakost. Då ^{allmän} uppfostran sine Söner till upplyste
 och dugelige män, egenlystige redelige och rättvise
 Medborgare, och de skola utan afund bitta med
 sitt förtjänad både i den närvarande, äfven under
 kommande generationer, ty Staten och Nationen
 skall i sådant fall alltid behöfva dem. Men
 följer den motfatta grundsatser, och Regenterna
 tro sig böra skydda och understötta dem, så vill För-
 fattaren draga tackelpst, men önska af uppriktig
 välmening, att icke förlaten för eller senare måtte
 renna med fördäffning.

Ett odlaft och upplyst Prästerskap, bör icke
 sälla annat önska än Religionens hälsö, under iagt-
 tagande af mänsklighetens allmänna rätt. Natio-
 nens tilltagande utveckling till Rikedom och folk-
 mängd, ökar kallorna för Ståndets egen. Folkets
 stigande Civilisation och Upplysning befördrar
 denna utveckling och lättar Prästernas möda vid
 Folk undervisningen, och det skall alltid utgöra
 Ståndets fanna värde, att vara ^{den mest} upplyste
 och lärda Ståndet, den ädlaft produktiva del af
 Nationen. Blifve det Ståndets högsta ära, att sprida
 lann odling och Gies öfver mängden - att vara en
 Regulator för hjälpa, den i våra dagar ofta
 excentriskt verkande politiska Svängkraften,
 att omtänksamt vaka öfver hälgden af de lägre
 Folk Classerens mänskliga rätt, bestånd och väl-
 näga, ty dessa äro Nationens kärna, samt
 mer än hjälpa Stats inrättningens grunden till
 Prästerskapets politiska tillväxt och Nationella
 Subsistens. Utarmade Jordbrukare, fattiga och
 siffla Bänder vittna mer än något annat om ett
 till och med i sitt eget intresse) illa upplyst, odag-
 ligt eller overksamt Prästerskap. Eller jag
 vill hvar för sig taga Prästerna som ett Rik-
 stånd uti Lagstiftningen? ^{männ} bländ föras öfver
 Politisk Claf till för Ståndet helt framman, förmodat? -

Genom skåden tiden med en djupt sende och tänkande blick, betraktar framtidens bild i nu-tidens spegel och ser med lugn den förjvindande dagen, liksom lyft i Nordens härliga Vår natt under ledningen af koppars Hjärna, utan afbrott försmältande mötas af den kommande tidens allt ljusare och ljusare morgon.

Handlande och Närings idkande Borgare, hvad kunna de upplyste högre önska än jordbrukarens fullkomliga frihet, och att se alla hinder undanröjda för jordbrukets tilltagande utveckling - ty af jordbrukets beror deras subjektens som Människor och deras existens som Närings idkare, - Naturen och jordbrukets lemna dem sådan jämt Föremålen för deras Näringsarbete verk samhet, och möjligheten af deras direkta utvidgande och tilltagande beror omedelbarligen till sin objektiva grund uppå jordbrukets af eller tilltagande.

Aquam memento rebus in arduis
Servare mentem, non fuis in bonis
Ab insolenti temperatam
Lotitia, montium Delli!

Divum, proso notus ab Inacho
Nil interit, an pauper et infima
De gente sub divo moraris,
Victimas nil miserantis oris.

Omnis eodem cogimur. Omnium
Versatur urna serius ocular
Sors exitura, et nos in sternum
Exsilium impositura cymba.

§. 19

Med denna allmänna öfversigt ^{af jordbrukets} och Politiska lag-
stiftningens för det samma, som tillika innehåller, det
utvecklade Svaret, och må hända mer än Kjöf. Hushälle-
nings Sällskapet vilat fråga, men som det varit nödigt
och i sin ordning att så fullständigt, som ju kallat
här flådes utredas, (och ingen ting annat än i direkt rapport
där har här blifvit anförd.) så är tillämpningen nu
mera lätt för svaret på den speciella Frågan
"Kandet och i hvad mån bärta jordbruket, att genom
"mer eller mindre stränga tvångs lagar söka
"befrämja appodlingar?

Om med Tvångs lagar förstås direkta tjudande
eller förbjudande politiska tvångs lagar, så bör för

rekande beparas. Nej! det kan icke allenast icke befrämja
Jordbruket utan sådana Tvångs lagar äro alltid olämplige
skadlige och orättvise; de motarbota direkt det med dem
äfsyflade ändamål. Ju strängare de äro och ju strän-
gare de handhafvas, desto mer orättvise, så vida man
vill medgifva grader i orättvisa eller i afvikelferna från det
rätta, desto skadeligare och förderseligare blifva de uti
tillämpningen.

Antager man åter begreppet Tvångs lagar för Jord-
bruket indirecte, d. v. s. Tvångs lagar icke på Jord-
bruket, utan på alla andra ehv. som hälfst till och med
Sjelfva Skrifvelsen, att icke störa Jordbrukaren eller
hindra Jordbrukets fria fortgång och utveckling, så
kunna de icke blott bärta Jordbruket, utan äro också
både nödvändige och rättvise.

Jordbrukets utveckling befördras af sine egne orsaker, så,
som För. äfvanföre odagalagt, nemligen genom Naturens
productiva krafter - genom Jordbrukarens fria Subjectiva ut-
veckling till en högre industriell förmåga - genom fri och
utflutande disposition rätt öfver jorden, hvar på de indu-
striella krafternas skola verka och genom Säkerhet i denna
disposition rätt - genom frihet och Säkerhet att utflutande
få sig tillägna, äga, bruka, och efter godfjinnande dispo-
nera och använda den vunna industriella producten d. ä.
draga vinsten af productionen - productionen hindras och störs
icke af en i grundens rättvis, i fördelningen jämn och till formen
lämplig befrämning. Alltså lyder Tvångs lagar för underrättelse af hindren etc.
Jordbruket: "Hindra icke Sjelf och tillåt icke andra att
egenmäktigt störa och hindra ^(i en fullständig utveckling af jordbruket) _(dessa) för utgående nödiga
organisation, ej heller Sjelfva Jordbrukets tillväxt och utveckling

Den direkta lagen för Jordbrukarens Sjelfverksamhet
lyder: "Äge vittrord, frihet och säkerhet till person, jord
och afkastning, den som ödla vill.

Ju strängare dessa lagar handhafvas desto mer tilltager
Jordbruket. Inga andra Tvångs lagar äro nyttiga, icke rättvise.

§. 20

"Äro till följe här af nu gällande förordningar om
inbördes Stängsel-Skyldigheter Grannar emellan; i detta
afseende väl beräknade och för väntland och den hus-
hållning lämplige? Eller hvilka ändringar vore

den för närvarande, att önska och försöka?

Kongl. Förordningen af den 9 Februarii 1802 förklarar och ändrar § 12 i 1792. Denna, äfvensom flere Ekonomiska Lagar under K. Gustaf Adolphi Regering, äro goda, och äro i Finland, äfvensom Sverige, hans lide Sagsstiftning mycken förbindelse.

Förklar. Grunden af nu äber-pade Författning är rättvis: Äge witt ord den, som stänga vill

- Relativ till objektet, och Skyldighetens fördelning, om efter det förmedlade och om som det Oförmedlade Mantald eller delningens grunden, är riktig, rättvis och billig. Äfvensom den moderation och jämkning efter en förståndig upplysd och redlig Domares pröfning, som 4 § om förordningen är billig och i sig själv rättvis, så den rätteligen tillämpas.

Stängsel sättet, som omnämnes uti 10 §, är fritt lemnadt till de Stängsel-skyldiges behag, med vilkor, att det skall uppfylla ändamålet, (är ett mer än vanligt upplyst, billigt och rättvist städgande)

11 § om hägnads underhållande uti hvars giltigt stånd, är på goda grunder rättvist städgadt.

§ 12 ändralägger, att Lagstiftarens med upplysd nit, med aktning för enskiltas rätt och utan att bråda den för nära, förslätt att befordra ändamålet.

Det summariske rättgångs-sättet, så långt det med fullt förkerket för enskiltas rätt rättvisligen kan begagnas, utmärker äfvensom denna lag, som på af 13 och 14 § §.

Bestämmdhet, kortitet och tydlighet, utmärker en god form. Denna Förordning, synes För till denna skrift, vara väl berättigad för ett rättvisligt ändamål, neml. det, att så fins ägor i hägnade och affskilde i från andra, för att utan hinder af deras bruknings-sätt kunna uti sitt eget Jordbruk med fullt Frihet och säkerhet införa all den förbättring, som hvar Jordbrukares flörs industri och Jordbrukets Capital kan tillåta och medgifva. Hvar för skulle den inte då vara lämpelig äfvensom till Finland? Ett samfälligt Jordbruk hindrar och motverkar här, såsom annorstädes, den högre industriens och det Rationella Jordbrukets framskridande.

Om och så en eller annan liten anmärkning möjligen torde kunna göras, skulle dock För anses oförsligt, att anföra en smågting anmärkning emot en i det hela så god och rättvis Stängsel-Förordning. Eller måne det lida, ägar korat ägar i Finland (Sj. Danmarks) att värda att de äro i ägor inte böge göra ärokan. Måne det inte, utmärker för näst, och om en lundel stigit mer besökt, är lund juligare, att lund jordagare för enskilt påstoden göras, att hjälpe lund värden om för enskilt ägare?

Äfvensom af enokanda orsak Meder boendes skyldighet, att i öfverbyggare aflopp dika deltaga kunde närmare och säkrare bestämmas, är hvad N. N. N. 2 härom för skrivas.

Denna lag, som nu blifvit äber-pad, är mindre fullkomlig, behöfver mera utförlighet och nogare bestämning. Vore det inte en så vanstelig och spär sak, att skriva en god lag, så skulle För. med mera trygghet, äfvensom sker, underställa följande till kaiserlige Hus-hållnings Sällskapet upplysare pröfning.

§. Ligger öf eller kär äfvan, och möter annans mark, som hindrar watten aflopp; äge witt ord den, som för odling skult watten ut dika vill.

§. Möter öker eller odlad äng, äge ända witt ord den, som för odling utdika vill; och dika till den han för äfvan liggande watten vunnit nödigt aflopp; erfordras dertill icke mer än vanligt aflopps-dika, såsom 11. 2 N. N. utfallt, njute i thy fall mötande jordagare ingen ersättning för den utgräfvne jordken; Vore och han sedan skyldig del dika öfver sine ägor framgent öppet hålla.

Öf. ty äfven hans ägor förbättras genom utdikning af öfvan liggande watten. Ömålet blifwer varmre, marken mindre våt och frostnämnd.

§. Nu kan djupare Graf der till erfordras, möter Tomt, öker eller odlad äng, och han thun ej bequämliga annorlunda laggas, njute äntho öfverbyggare vitra ord, som för odling dika vill; och mötande jordagare njute öfver skäligt värde ersättning i penningar, engång för alla, i thy fall för den i Tomt öker eller äng bortgräfvne Jordken. Möta Skog, utmark, liage eller oupodlad äng, grafte fritt den, som äfvan ligger och odla vill, vore och själv skyldig, så långt för watten till första jämnas aflopp erfordras, så dan graf öppet hålla; Mötande jordagare dock för bjudet det att hindra eller så dan graf dämna.

